

T.186 - ΕΤΟΣ 43^ο - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2023

Ταρύ ♦ Τράπουλα ♦ Ι Ταινγκ ♦ Ρούναι ♦ Μοθιβδοσκοπία (μεσαιωνικές τέχνες)
Μάντεις και Μαντεία (Δελφοί, Δωδώνη κλπ) ♦ Ραβδοσκοπία ♦ Ονειρομαντεία ή Ονειροσκοπία
Νεκρομαντεία ♦ Οιωνοσκοπία – Ιεροσκοπία – Σπληαγχοσκοπία

φιλοσοφική λίθος

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έκδοση του περιοδικού *φιλοσοφική λίθος* είναι αποτέλεσμα μη αμειβόμενης εργασίας. Αποτελεί μία εθελοντική προσφορά τόσο από πλευράς αρθρογράφων όσο και των υπολοίπων συνεργατών σε τεχνικά θέματα. Τα άρθρα που δημοσιεύονται είναι προϊόν έρευνας στους χώρους της επιστήμης, της τέχνης, της φιλοσοφίας και της μεταφυσικής.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

ΑΓ. ΜΕΛΕΤΙΟΥ 29,

ΑΘΗΝΑ 11361

Τηλ. 210 8810830

Πληροφορίες:

www.nea-acropoli.gr

ΕΤΟΣ 43°, ΤΕΥΧΟΣ 186

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2023

Εκδότης

Ομάδα Ε. Ν. Α.

Διεύθυνση Σύνταξης

Κ. Φραντζικινάκης

Υπεύθυνος Ύλης

Φανή Γκούφα

Ατελιέ

Δ. Γακηλάζος, Κοσμίν Σπίνου

Στοιχειοθεσία - Διόρθωση

Γιώργος Βενέτης

Δημ. Σχέσεις - Διακίνηση

Π. Βεκρής

Μεταφράσεις

Ι. Αληζιώτη

Συνεργάτες

Σ. Παττακός, Σ. Κουκουβής, Ν. Τύμη, Π. Βεκρής,

Λ. Αλεξανδράκη, Β. Γεωργιοπούλου, Γ. Βούλγαρης

Χ. Κληματσίδας, Κ. Δαϊκίδου, Α. Χατζημπαλάση

Έ. Μιλοβάνοβα, Δ. Γακηλάζος, Ι. Σταυρουλάκης,

Ν. Κομπογιάννης, Μ. Κατίνας, Φ. Ζαχαριάδης, Γ.

Πίτσικας, Ο. Παπλάς

περιεχόμενα

3. Από τον εκδότη

4. Πρέπει να πιστεύουμε στους οiwονούς;

8. Η μαντική τέχνη στην αρχαιότητα

14. Παραδοσιακή πρόβλεψη του καιρού, μαντεία και προλήψεις

17. Ονειρομαντεία

22. Οiwονοσκοπία - Ιεροσκοπία - Σπλαχνοσκοπία

26. Τα μυστικά των Ρούνων

36. Ι Τσινγκ: Φιλοσοφία και μέθοδος μαντικής

42. Μολυβδομαντεία

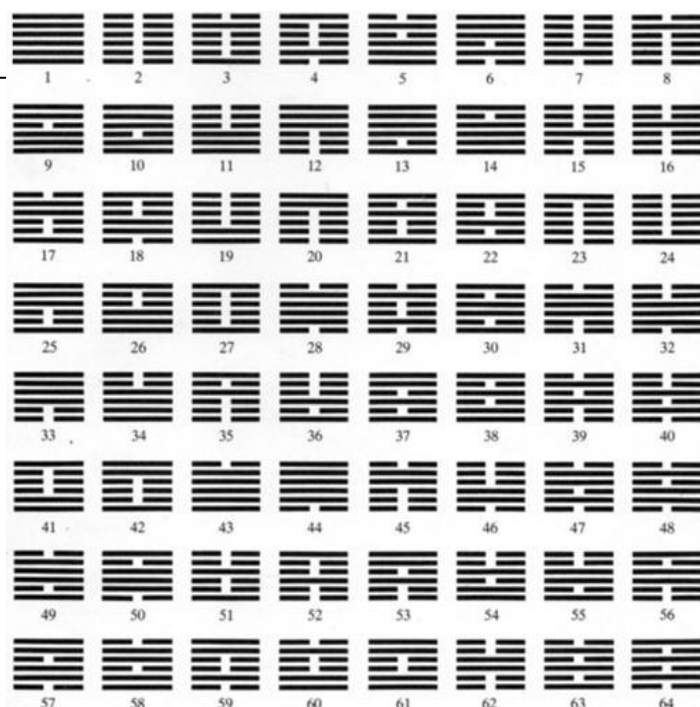
46. Ραβδοσκοπία: η κρυφή τέχνη της αναζήτησης

50. Νεκρομαντεία: η επικοινωνία με τον κόσμο των νεκρών

54. Ο εσωτερισμός πίσω από τις κάρτες Ταρώ

60. Τράπουλα

66. Στο επόμενο τεύχος

ISSN: 2944-9367

editorial

Μετά από 40
συνεχόμενα
χρόνια έκδοσης
του περιοδικού
Νέα Ακρόπολη
συνεχίζουμε να
αναζητούμε τη
φιλοσοφική λίθο...

Όλα τα παραπάνω
δεν αποτελούν
πλέον για μας
διανοητικές
αλήθειες, αλλά
έναν τρόπο ζωής,
που βελτιώνει
καθημερινά τον
εαυτό μας και τον
κόσμο.

Το αλχημικό έργο
βρίσκεται σε
εξέλιξη...

Οι άνθρωποι όλων των εποχών και πολιτισμών επιθυμούσαν να μάθουν αυτά που θα τους συμβούν στο μέλλον. Στα μαντεία της αρχαιότητας οι πιστοί ζητούν να μάθουν από το ιερατείο, τη θεϊκή βούληση για τα μελλούμενα ή να αποσαφηνίσουν γεγονότα που συνέβησαν κατά το παρελθόν, ώστε να αποφύγουν τα λάθη που τυχόν διέπραξαν.

Στην αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή θρησκεία η μαντική έπαιξε σημαντικό ρόλο, επειδή δεν υπήρχαν Ιερές Γραφές αντίστοιχες με την εβραϊκή Βίβλο, στην οποία είχε καταχωρισθεί η θεία βούληση. Έπρεπε λοιπόν οι πιστοί να επισκέπτονται τα μαντεία για να πληροφορούνται τι ακριβώς θέλει ο θεός.

Σύμφωνα με την αρχαία παράδοση, οι θεοί δεν επισκέπτονται όλα τα ιερά τους, αλλά μόνο ορισμένα. Ο Απόλλων π.χ. κατοικεί συχνά στους Δελφούς και στην Αμοργό (υδρομαντείο) αλλά όχι στην Ανάφη. Αυτή η προτίμηση των θεών ίσως συνδέεται με την προγενέστερη ύπαρξη άλλων μαντείων στον ίδιο χώρο. Είναι γνωστό ότι στους Δελφούς λειτουργούσε πριν από τη γέννηση του Απόλλωνα, το Μαντείο της Γαίας που ήταν αρχαιότερο και από το Μαντείο της Δωδώνης.

Στη μαντεία ο μαινόμενος μάντης είχε τον θεό μέσα του. Ήταν έν-θους (ενθουσιασμένος). Τη μανία την προκαλούσε η θεϊκή κατοχή. Η μαντική, εξάλλου συνδέεται με τη λέξη Θεός. Σε διάφορα κείμενα ο μάντης ονομάζεται Θεοφόρος, Θεόληπτος. Τα μαντεία όμως ονομάζονταν και χρηστήρια, επειδή ο θεός έδινε την απάντησή του με χρησμούς, που περιείχαν όλες τις χρήσιμες πληροφορίες σ' αυτόν που ρωτούσε. Δηλαδή όσα πρέπει (χρη) να γίνουν γνωστά σύμφωνα με το θέλημα του θεού, ώστε τα πράγματα να είναι ευνοϊκά. Στους Δελφούς, ο θεός έμπαινε μέσα στο σώμα της Πυθίας και χρησιμοποιούσε τη φωνή της. Άλλα ονόματα-θρύλοι της μαντικής τέχνης όπως ο Επιμενίδης, ο Κάλχας, ο Τειρεσίας ηχούν μυστηριακά ως τις μέρες μας.

Κατά την ύστερη αρχαιότητα ο θεσμός των μαντείων γνωρίζει την απαξίωση. Αργότερα, τον 5ο αι. μ.Χ. οι αυτοκράτορες επιβάλουν τη σιγή των μαντείων. Η Παγά Λαλέουσα είχε πάψει πλέον να μιλά.

Πρέπει να πιστεύουμε στους οiwονούς;

Κείμενο: Jorge Ángel Livraga

Οiwónος είναι μια αρχαία ελληνική λέξη που αναφέρεται στη γνώση μελλοντικών γεγονότων μέσα από σημάδια ή φαινόμενα, αόρατα για τον μέσο άνθρωπο, αλλά αντιληπτά και σημαντικά για όποιον διαθέτει το χάρισμα της προφητείας. Αυτό το θείο, ή απλά παραψυχολογικό, χάρισμα συναντάται συχνά στην Ιστορία της Ανθρωπότητας.

Ο άνθρωπος, φοβούμενος τις ατυχίες και διψώντας για ευτυχία, ανατρέχει σε μάντεις, μάγους, αστρολόγους, μέντιουμ, για να αποκαλύψει κάπως το προσωπικό και συλλογικό μέλλον του.

Ακόμη και στα τέλη του 20ου αιώνα, και παρά τον γενικό σκεπτικισμό, οι οiwονοί και οι προφητείες εξακολουθούν να ασκούν τεράστια ψυχολογική επιρροή.

Στο τελευταίο μου ταξίδι στη Γαλλία, διαπίστωσα ότι η επικείμενη επίσκεψη του Πάπα απασχολούσε έντονα τους πολίτες της Λυών. Ο λόγος ήταν μια προφητεία του Νοστράδαμου που έλεγε: «ο Ρωμαίος ποντίφηκας θα πλησιάσει την πόλη που ποτίζεται από δυο ποτάμια. Το αίμα σου θα χυθεί εκεί. Το δικό σου και των δικών σου όταν ανθίσει το ρόδο». Η

Λυών περιβάλλεται από δυο ποτάμια, τον Ροδανό και τον Σον, και επίσης είναι γεμάτη τριαντάφυλλα. Επιπλέον, το λουλούδι συνδέεται με το σύμβολο του Σοσιαλιστικού Κόμματος.

Τις στιγμές που γράφεται αυτό το άρθρο, στα τέλη Σεπτεμβρίου, ο τοπικός ιερές της Ars δηλώνει ότι η προφητεία έχει ήδη εκπληρωθεί και ότι ο Ιωάννης Παύλος ο Β΄ δεν διατρέχει πλέον κίνδυνο τρομοκρατικής επίθεσης στη Γαλλία. Ο πατήρ Thevenard αναφερόταν στον Πίο VI, ο οποίος είχε πεθάνει από πνευμονική λοίμωξη που τον έκανε να φτύνει αίμα, το 1799 στη Valence, περιοχή της Λυών που ποτίζεται από τους δυο ποταμούς, σ' ένα σπίτι γνωστό για τον τριανταφυλλώνα του.

Ο αιγιματικός Γάλλος σοφός, γνωστός με το όνομα «Νοστράδαμος» έζησε μεταξύ του 1503 και 1566. Η *Centurie Astrologiche* και άλλα κείμενά του, κάποια από τα οποία θεωρούνται σήμερα αποκρυφιστικά, αναφέρουν ένα σύνολο μελλοντικών γεγονότων για περίπου 550 χρόνια μετά τον θάνατό του. Είναι τόσο συγκεχυμένες οι αναφορές, που οι διάφοροι μελετητές δεν συμφωνούν σχεδόν σε τίποτα. Κι έτσι, κάποιοι τον θεωρούν αληθινό μάντη που προβλέπει μοιραία

γεγονότα, και άλλοι έναν κομπογιαννίτη που παίζει με τις λέξεις, και ανάλογα την οπτική, μπορούν να συνδυαστούν με διαφορετικά πρόσωπα σε διαφορετικές εποχές. Σε γενικές γραμμές, αν πάρουμε τα λόγια του κυριολεκτικά και δεν τα θολώσουμε ακόμη περισσότερο με τα σχόλιά μας, παρατηρείται όντως μια σειρά από προφητικές περιγραφές, για πολύ συγκεκριμένες και σπάνιες περιπτώσεις.

Για όσους εκπλήσσονται που ένας καθολικός ιερέας κάνει αναφορές σε αυτά τα πράγματα σαν να τα πίστευε, θέλω να θυμίσω ότι ολόκληρη η ιστορία της Εκκλησίας της Ρώμης και άλλες μορφές χριστιανισμού, είναι γεμάτες με αναφορές σε οиωνούς, και δεν είναι λίγοι οι Πάπες – όπως ο Σιλβέστρο ο Β΄ και ο Γρηγόριος ο Ζ΄ - που αφιέρωσαν ώρες στη μελέτη των λεγόμενων Αποκρυφιστικών Επιστημών. Μια λεπτή διαφορά μεταξύ της «προφητείας», που προερχόταν από τον Θεό, και των «οиωνών», που εμπνέονταν από τον διάβολο, έσωσε αυτούς και πολλούς άλλους ιερείς από τις φωτιές της Ιεράς Εξέτασης.

Η ίδια η Αγία Γραφή αναφέρεται σε εννέα μορφές μαντείας:

1) Meonen, όπως την ονομάζει ο Μωυσής: είναι η δικανική ή αποτελεσματική αστρολογία που ασκείται με τη μελέτη και παρατήρηση όλων των άστρων και των νεφών.

2) Menaschekh, δηλ. η μαντική, σύμφωνα με τη Βουλγάτα¹ και σχεδόν όλους τους ερμηνευτές.

3) Mescasheph. Πρόκειται για πρακτικές μαγείας ή μυστικές και κακόβουλες τελετές, όπως αναφέρουν η Βουλγάτα και οι Εβδομήκοντα.

4) Ithoberon, ή αυτό που είναι το ίδιο: οι γητευτές.

5) Οι Χρησμοί, επειδή ρωτούν τα πνεύματα Πύθωνες.

6) Indeoni, το ξόρκι και η μαγεία.

7) Νεκρομαντεία, οι επικλήσεις και οι ερωτήσεις προς τους νεκρούς.

8) Ραβδομαντεία, για την οποία μιλάει ο Oseas, δευτερευόν προφήτης.

9) Σπλαχνοσκοπία, με την εξέταση του συκωτιού.

Το φαινόμενο μιας πολύ διαδεδομένης πίστης σ' αυτά τα θέματα υπήρχε στους πιο μεγάλους πολιτισμούς, από τον αιγυπτιακό και τον κινεζικό μέχρι τους Ετρούσκους και τους Μάγια. Όλοι πίστευαν ότι μπορούν να γνωρίσουν το μέλλον, και ήταν τόσο έντονη αυτή η πίστη, ώστε σε όλη τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, και μετά τον διαχωρισμό της σε Δυτική και Ανατολική, καθώς και στο Βυζάντιο, απαγορευόταν με

θανατική ποινή οποιαδήποτε πρόβλεψη για το μέλλον των αυτοκρατόρων.

Ο Ηρόδοτος, «πατέρας της Ιστορίας», αφηγείται άπειρες περιπτώσεις, όπως εκείνη του βασιλιά της Ανατολής, ο οποίος, λόγω της προφητείας ότι θα πέθαινε από μια άμαξα, απαγόρευσε την κυκλοφορία τους σε όλα τα εδάφη του. Πέθανε στη διάρκεια μιας εξέγερσης, καρφωμένος στον θρόνο του από ένα ξίφος που στη λαβή του ήταν σκαλισμένη μια άμαξα.

Αυτό και πολλά άλλα παραδείγματα μας κάνουν να αναρωτιόμαστε ενίοτε: πρέπει να πιστεύουμε στους οиωνούς;

Είναι το μέλλον γραμμένο και αναπόφευκτο; Κι αν είναι έτσι, κατά πόσο ισχύει η ελεύθερη βούληση και η ελευθερία του ανθρώπου;

Θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στην ερώτηση, από φιλοσοφική σκοπιά. Τόσο οι αρχαίες διδασκαλίες όσο και οι σύγχρονες ανακαλύψεις και θεωρίες για τη σύσταση του Σύμπαντος, μάς μιλούν για την ύπαρξη μιας μεταφυσικής

δύναμης -αντίστοιχης με τη δική μας βούληση- που διοικεί έξυπνα όλα τα φαινόμενα και τους δίνει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά μέσω των φυσικών νόμων. Έτσι, γίνεται φανερός ένας σκοπός που υπερβαίνει τις μηχανικές δομές του Κόσμου. Υπάρχει μια πορεία για όλα τα πράγματα και μια τάξη ή πειθαρχία, προκαθορισμένη, που αποκλείει κάθε πιθανότητα σύμπτωσης, την οποία αντικαθιστά με την αιτιότητα ή αρμονική σχέση αιτιών και αποτελεσμάτων, τα οποία με τη σειρά τους είναι αιτίες επόμενων αποτελεσμάτων.

Οι μεγάλες τεχνολογικές προόδους του πολιτισμού μας δεν επιτεύχθηκαν αντικρούοντας αυτούς τους φυσικούς νόμους, αλλά υπακούοντάς τους και χρησιμοποιώντας τα στοιχεία σύμφωνα με τα φυσικά τους χαρακτηριστικά. Είναι καλό να το ξεκαθαρίσουμε αυτό. Ένα αεροπλάνο δεν σηκώνει εκατό άτομα στον αέρα ενάντια στους νόμους της Φύσης, αλλά υπακούοντας σ' αυτούς και συνδυάζοντάς τους μεταξύ τους με τρόπο προκαθορισμένο. Οι εφευρέτες δεν «εφευρίσκουν» τίποτα. Απλά ανακαλύπτουν και εκμεταλλεύονται το μέχρι πρότινος άγνωστο, αλλά όχι ανύπαρκτο. Η μόνη πρωτοτυπία μπορεί να είναι ο έξυπνος συνδυασμός στοιχείων που ήδη

υπήρχαν στη Φύση, πράγμα που τους δίνει μια σκοπιμότητα που ονομάζουμε «εφεύρεση».

Η (ατομική) ενέργεια υπήρχε στο άτομο από την αρχή των χρόνων. Οι άνθρωποι, με τις έρευνές τους, έμαθαν να την απελευθερώνουν -πράγμα που, από την άλλη πλευρά, υπήρχε ήδη στη Φύση, αλλά με διαφορετικούς ρυθμούς, παρόμοιους ή ίδιους, σε κάποιο χώρο ή χρόνο της συμπαντικής εκδήλωσης. Η κατανόηση και εκμάθηση αυτής της σχέσης χώρου-χρόνου είναι που δίνει στον άνθρωπο τη δυνατότητα να διαχειρίζεται, σύμφωνα με τον φυσικό τρόπο, τα φαινόμενα.

Αυτές οι παρατηρήσεις μάς προσφέρουν μια διπλή δυνατότητα: αυτή της κοσμικής ταξινόμησης και την ανθρώπινη ικανότητα να ανακαλύπτει τους νόμους που την διέπουν, χρησιμοποιώντας τους με τη δική της ανθρώπινη βούληση, η οποία εν τέλει αποτελεί όψη της κοσμικής βούλησης. Τίποτα δεν προκύπτει από το τίποτα.

Η έννοια της δημιουργίας γίνεται ακόμη μια φορά αντιληπτή ως μια αποκάλυψη. Η αντίληψη ενός αρμονικού και σε εξέλιξη Σύμπαντος μας δίνει την αντίληψη ενός συμπαντικού σχεδίου που, αναγκαστικά, εμπερικλείει κάθε ατομικό σχέδιο.

Έτσι μπορούμε να καταλήξουμε σ' αυτό που οι Ινδοί φιλόσοφοι ονόμαζαν, πριν χιλιάδες χρόνια, Sadhana: το νόημα της ζωής, κι ένα Ντάρμα, που είναι ο νόμος που την διέπει... κι ένα Κάρμα, το σύνολο των δράσεων και αντιδράσεων που προκαλούνται στους κόλπους της.

Πώς θα μπορούσαμε λοιπόν να κινήσουμε ένα μόνο νήμα της μοίρας μας; Κατανοώντας αυτό που ο Πλάτωνας ονόμασε υπακοή στη φύση των συμπαντικών νόμων, ανακαλύπτουμε ότι σ' αυτή την υπακοή υπονοείται επίσης κάποια ελευθερία που κάνει τον άνθρωπο να ασκεί την ικανότητα διάκρισης και αναζήτησης της αλήθειας. Η φαινομενική αντίφαση μεταξύ υπακοής και ελευθερίας, από λογική άποψη, είναι εσφαλμένη: δηλαδή έχει μια λογική αλλά δεν είναι πραγματική. Το σφάλμα έγκειται στην τάση μας να δουλεύουμε με απόλυτες αξίες που δεν είναι παρά μόνο σχετικότητες, όσο ξεκάθαρες κι αν φαίνονται κάποια στιγμή.

Όλες οι έννοιες που έχουμε για το μεγάλο και το μικρό, το νέο και το παλιό, το κοντινό και το μακρινό, είναι απλές ψευδαισθήσεις που γεννά ο εγωκεντρισμός μας, μια και δίνουμε αξία στα πράγματα σύμφωνα με το φυσικό τους μέγεθος, τη διάρκεια ζωής μας, ή τον χώρο στον οποίο βρισκόμαστε εμείς.

Και δεδομένου ότι είναι εμφανής μια πορεία σε όλα τα γεγονότα -πράγμα που νομιμοποιεί τους αιωνούς- δεν μπορούμε να αποκλείσουμε την περίπτωση του σοφού ανθρώπου, ο οποίος, με την προνοητικότητα του, είναι ικανός, χωρίς να εναντιώνεται στο ρεύμα της ζωής αλλά πλέοντας επιδέξια μέσα του, να πλέκει κάποια υφαντά, που τον οδηγούν σε μία από τις όχθες του ποταμού, αν βέβαια δεν τα αλλοιώσει κάποια ανώτερη, άγνωστη και απρόβλεπτη δύναμη.

Αυτό που δίνει στους πραγματικούς αιωνούς το αίσθημα του μοιραίου, είναι η δική μας άγνοια, το αμετακίνητο πρόγραμμα που βάζουμε στη ζωή μας, και, το σημαντικότερο, η ανικανότητά μας να αντιδρούμε στα απρόβλεπτα.

Έτσι, μάς είναι αδύνατο να αλλάξουμε τα πράγματα που έχουν σχεδιαστεί ήδη από τη μοίρα και προκαθοριστεί από το προσωπικό μας κάρμα. Όμως μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τις νέες συνθήκες καλύτερα ή χειρότερα, στην αναζήτηση μιας στοιχειώδους ευτυχίας που μας αναλογεί. Ναι... μπορούμε να πιστεύουμε στους αιωνούς, αλλά πρέπει και να πιστεύουμε στον εαυτό μας και στη Χάρη του Θεού, που γνωρίζει καλύτερα

από τον καθένα τι πραγματικά ταιριάζει στην ψυχή μας και στη μοίρα του κόσμου.

Ας απαλλαγούμε από τον φόβο. Όπως έλεγε ο αυτοκράτορας-φιλόσοφος Μάρκος Αυρήλιος: Τι μπορεί να συμβεί στον άνθρωπο που να μην είναι ίδιον του ανθρώπου;

Πρωτοδημοσιεύτηκε στο περιοδικό Nueva Acrópolis αρ. 143. Μαδρίτη, Νοέμβριος 1986.

Υποσημείωση

1 Vulgata: η μετάφραση της Αγίας Γραφής στα λατινικά, που υιοθετήθηκε από τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.

Η μαντική τέχνη στην αρχαιότητα

Κείμενο: Σταυρουλάκης Ιωσήφ

Την τέχνη της μαντικής την συναντάμε σε όλους τους πολιτισμούς και καλύπτει την ανάγκη του ανθρώπου, να εξασφαλίσει προκαταβολικά τη γνώση του ανεξιχνιάστου μέλλοντος. Μαντεία λοιπόν είναι η τέχνη πρόβλεψης του μέλλοντος και ερμηνείας του παρόντος και του παρελθόντος, με μέσα που δεν βασίζονται στη λογική και στην επιστήμη.

Οι πρώτες ενδείξεις περί πρακτικής του σαμανισμού στην Ελλάδα ανάγονται σε εποχές γύρω στο 1500-2000 π.Χ. στην Θράκη, στη Σκυθία και γενικότερα στη Βόρειο-κεντρική Ασία. Ένα βασικό στοιχείο του σαμανιστικού πολιτισμού αποτελεί η πίστη ότι υπάρχει ψυχή η οποία μάλιστα είναι πιο ενεργητική όταν το σώμα κοιμάται.

Τα μαντεία και οι μάντεις διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην κοινωνικοπολιτική και την ιδιωτική ζωή. Η πραγματοποίηση μιας εκστρατείας, η διεξαγωγή ενός πολέμου, η ίδρυση μιας αποικίας είναι μερικά από τα πολυάριθμα θέματα που οι αρχαίοι Έλληνες, αλλά και οι βάρβαροι έθεταν στα μαντεία του ελλαδικού και του μεσογειακού χώρου. Σ' αυτά επίσης κατέφευγαν και οι απλοί πολίτες για να βρουν απαντήσεις στα καθημερινά θέματα που τους απασχολούσαν.

Ζητήματα οικογενειακά, οικονομικά ακόμη και προβλήματα υγείας αναζητούσαν λύσεις μέσω της μαντικής τέχνης: Θα αποκτήσει ένα άκληρο ζευγάρι παιδί και τι φύλου θα είναι; Είναι σκόπιμο να πραγματοποιηθεί ένα ταξίδι; Θα είναι άραγε καλή η σοδειά;

Οι αρχαίοι Έλληνες διαίρουσαν τη μαντική τέχνη σε δύο κατηγορίες: στην άτεχνη και την έντεχνη. Η φυσική ή άτεχνος μαντεία ήταν μια «έμφυτη» ικανότητα προφητείας, μια θεόπνευστη ορμή, που μ' αυτήν ο άνθρωπος γινόταν όργανο θείου πνεύματος. Από την άλλη πλευρά, η έντεχνη μαντεία διδασκόταν και συμπληρωνόταν από μακροχρόνια προσωπική πείρα.

Οι Έλληνες θεωρούσαν πιο παλιά και επομένως πιο σεβαστή την άτεχνη μαντεία. Υπάρχουν δύο τρόποι άσκησης της άτεχνης μαντείας: α) «διά εμπνεύσεως» και β) «δια χρησμών». Η πρώτη εξασκούνταν μόνο από άτομα τα οποία βρίσκονταν σε κατάσταση έμπνευσης και δεν ήταν απαραίτητως ιερείς. Ο δεύτερος τρόπος άσκησης της άτεχνης μαντικής τέχνης, «δια χρησμών», ασκούνταν κυρίως από τα μαντεία ή χρηστήρια και οι χρησμοί δίνονταν με διαφορετικό τρόπο από μαντείο σε μαντείο.

Η έντεχνη μαντεία εξαρτιόταν από σημεία που προϋέθεταν σπουδή και γνώση, ενώ ερμηνεύονταν με βάση δεισιδαιμονίες και προλήψεις από γιατρούς, μάντεις, κήρυκες, οι οποίοι αποτελούσαν την υψηλή κοινωνική τάξη. Τα σημεία αυτά θεωρούνταν ότι τα έστελνε ο Δίας και για αυτό το λόγο ονομάζονταν «διοσημίες», π.χ. αστραπές, κεραυνοί, βροντές κλπ.

Στην αρχή των χρόνων η μαντική τέχνη συνδυαζόταν με τη θεραπευτική και γινόταν σε ειδικούς χώρους όπως μαντεία και εγκομητήρια. Πολύ αργότερα γίνεται η πρώτη απεμπλοκή από ιερουργίες στην αρχαία Ελλάδα από τον Ιπποκράτη (360-470 πΧ). Γίνεται η πρώτη τομή προς την επιστημονική ιατρική που έχει σαν βάση την κοσμική συντεχνία θεραπευτών.

Τέλος, «τα μεγαλύτερα αγαθά», λέει ο Σωκράτης στον Φαίδρο, «μας έρχονται δια της μανίας». Ο Πλάτωνας συμπληρώνει «με την προϋπόθεση ότι η μανία δίδεται από θεία δωρεά...» και διακρίνει τέσσερις τύπους:

1. Την προφητική μανία με προσάτη τον Θεό Απόλλωνα
2. Την τελεστική ή τελετουργική μανία με προσάτη τον Θεό Διόνυσο
3. Την ποιητική μανία που εμπνέουν οι Μούσες
4. Την ερωτική μανία που εμπνέουν η Αφροδίτη και ο Έρως.

Τα μαντεία

Τόποι επικοινωνίας θεών και ανθρώπων μέσω των μάντεων. Το κάθε μαντείο ήταν αφιερωμένο σε κάποιο θεό (κυρίως στον Δία και στον Απόλλωνα). Κοινό χαρακτηριστικό σε όλα τα μαντεία ήταν ότι επέβαλλαν και προϋέθεταν καθαρούς τόσο εκείνου που ζητούσε τον χρησμό όσο και εκείνου που τον έδινε, και για τον λόγο αυτό χρησιμοποιούσαν στους Δελφούς την Κασταλία πηγή. Ένα άλλο απαραίτητο στοιχείο για τους προσκυνητές ήταν η αυστηρή νηστεία.

Άλλο κοινό χαρακτηριστικό των μαντείων, γενικά των ιερών τόπων και των θεοτήτων, ήταν η παρουσία και η σημασία δέντρων στη μαντική που παρέπεμπαν σε ένα παλαιότερο λατρευτικό σύστημα δεισιδαιμονίας. Στη Δωδώνη από το θρόισμα των φύλλων της ιερής φηγού, της δρυός, οι ιερείς μάντευαν και ερμήνευαν τις βουλές του Δία, ενώ στα μαντεία του Απόλλωνα το φυτό δάφνη έπαιξε σημαντικό ρόλο στη διαδικασία της μαντείας. Ξεχωριστό είδος μαντείων ήταν τα

νεκυιομαντεία και συνδέονταν με εισόδους στον Κάτω Κόσμο, δηλαδή με σπήλαια ή λίμνες.

Ως αρχαιότερο θεωρείται το μαντείο της Δωδώνης στην Ήπειρο, το οποίο υπήρξε λατρευτικό κέντρο του Δία και της Διώνης. Ο Ηρόδοτος αναφέρει για την ίδρυση του μαντείου, ότι από τη Θήβα της Αιγύπτου πέταξαν δυο περιστέρια: το ένα προσγειώθηκε στη Λιβύη, όπου χτίστηκε ο ναός του Άμμωνα Δία, και το δεύτερο ήρθε στη Δωδώνη, όπου ιδρύθηκε το μαντείο. Οι προσκυνητές έδιναν την ερώτησή τους γραμμένη σε ένα έλασμα (φύλλο μαλακού μετάλλου - μολύβδου), αλλά η απάντηση συνήθως τους δινόταν προφορικά.

Σημαντικότερο απ' όλα ήταν το μαντείο των Δελφών, αφιερωμένο στον Απόλλωνα. Γνωστότατοι και μνημειώδεις έχουν μείνει οι χρησμοί της ιέρειας Πυθίας. Σύμφωνα με την

παράδοση, όταν ο θεός Δίας άφησε δύο αετούς, τον έναν προς την ανατολή και τον άλλον προς τη δύση, εκείνοι συναντήθηκαν στους Δελφούς, γι' αυτό και το σημείο θεωρήθηκε σαν ομφαλός του κόσμου. Μαζί με το ιερατείο σημαντικό πρόσωπο ήταν η Πυθία, αυτή που έδινε τους χρησμούς του Απόλλωνα. Στο χώρο των Δελφών, φαίνεται πως είχαν λειτουργήσει κατά σειρά τριών ειδών μαντεία: Το χθόνιο, που χρησιμοδοτούσε μέσω της εγκοίμησης, το κληρομαντείο και εν τέλει το απολλώνιο μέσω της δάφνης.

Στην ίδια περιοχή ενδέχεται να προϋπήρχε λατρευτικό κέντρο, στο οποίο τιμούσαν τη θεά Γη ήδη από τη μυκηναϊκή εποχή. Η ίδρυση του μαντείου θεωρείται ότι οφειλόταν στην ύπαρξη ενός χάσματος, από το οποίο έβγαιναν αέρια, τα οποία, εισπνεόμενα, έκανε να περνούν οι άνθρωποι σε μια κατάσταση έκστασης. Σύμφωνα με τον μύθο, μάλιστα, την ιδιότητα αυτή ανακάλυψε ένα κατσίκι, το οποίο πλησίασε στο χάσμα και άρχισε στη συνέχεια να συμπεριφέρεται περίεργα.

Άλλα μαντεία που είχαν ιδιαίτερη σημασία για τους Έλληνες ήταν το μαντείο του Άμμωνα Δία στη Λιβύη, το μαντείο του Απόλλωνα στα Δίδυμα της Μιλήτου, στην Κλάρο της Κολοφώνας, το Άορνον στη Θεσπρωτία, το Τροφώνιο στη Λειβαδιά το Αμφιάραο στον Ωρωπό, τα νεκρομαντεία κ.α.

Κάμψη εμφάνισαν τα μαντεία μετά τους περσικούς πολέμους, κυρίως σε επίπεδο πολιτικό, καθώς το μαντείο των Δελφών δεν είχε προβλέψει τη νίκη των Ελλήνων επί των Περσών και είχε συμβουλευσει υποταγή, αλλά και κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο.

Οι μάντεις

Οι μάντεις ήταν ειδικά προικισμένα άτομα, τα οποία είχαν τη δυνατότητα να ερμηνεύουν τα μηνύματα των θεών. Ήταν ιερά πρόσωπα και ταυτίζονταν αρχικά με τους μάγους – θεραπευτές, οι οποίοι είχαν την ικανότητα να επικοινωνήσουν με πνεύματα ή θεούς. Οι μάντεις στην αρχαία Ελλάδα κατείχαν μια ιδιαίτερα υψηλή κοινωνική θέση. Το κυριότερο προσόν ενός μάντη ήταν η καταγωγή του από γένος μάντεων με απώτατο γενάρχη τον ίδιο τον θεό της μαντικής Απόλλωνα. Με αυτόν τον τρόπο μεταδιδόταν η γνώση από γενιά σε γενιά και παρέμενε μυστική.

Οι μάντεις χωρίζονταν σε δύο κατηγορίες: α) αυτοί που ανήκαν στη φυσική ή άτεχνη μαντική (π.χ. Πυθία, Σίβυλλα κλπ), η οποία δεν διδασκόταν, αλλά ο μάντης προσέφερε τον χρησμό του εξαιτίας της «κατοχής» του από έναν θεό ή πνεύμα και β) αυτοί που ασκούσαν την έντεχνη μαντική και εξηγούσαν

σημεία τα οποία γνώριζαν έπειτα από σπουδή (π.χ. Κάλχας, Τειρεσίας).

Κάποιοι σημαντικοί μάντεις ήταν:

Ο **Τροφώνιος**, ήταν ένας αρχαίος μάντης και αρχιτέκτονας που ζούσε στη Λιβαδειά.

Ο **Μελάμποδας** θεωρείται και ο πρώτος ιατρομάντης. Ζούσε στους αγρούς και μπροστά στο σπίτι του υπήρχε μια βελανιδιά που πάνω της ήταν μια φιδοφωλιά. Όταν οι υπηρέτες του σκότωσαν τα φίδια, αυτός μάζεψε ξύλα κι έκαψε τα ερπετά, κράτησε όμως και έθρεψε τα φιδάκια. Όταν αυτά μεγάλωσαν, κάποια φορά, την ώρα που αυτός κοιμόταν, στάθηκαν στο πλάι πάνω από τους ώμους του, και καθάριζαν τ' αυτιά του με τη γλώσσα τους. Αυτός πετάχτηκε πάνω και στάθηκε έντρομος, καθώς καταλάβαινε τις φωνές των πουλιών που πετούσαν από πάνω του, και μαθαίνοντας από αυτά τα μελλούμενα, τα προέλεγε στους ανθρώπους. Απέκτησε μάλιστα και την ικανότητα να μαντεύει από τα σφάγια, κι όταν κάποτε συνάντησε τον Απόλλωνα στην περιοχή του Αλφειού, έγινε ύστερα άριστος μάντης.

Ο **Κάλχας**, η καταγωγή του τον δίνει με τον θεό της μαντικής Απόλλωνα και με άλλους μάντεις, κάτι που ήταν συνηθισμένο στην αρχαιότητα. Ο Πausανίας αναφέρει ότι ο Κάλχας κατοικούσε στα Μέγαρα, όπου και τον επισκέφθηκε ο Αγαμέμνωνας για να ζητήσει τη συμμετοχή του στην εκστρατεία εναντίον της Τροίας.

Όταν ο αχαϊκός στόλος είχε συγκεντρωθεί στην Αυλίδα έτοιμος για την καθιερωμένη ιεροτελεστία με μεγάλη θυσία προς τους θεούς, όπως πριν από κάθε εκστρατεία, είδαν ένα φίδι να καταβροχθίζει οχτώ πουλιά και τη μητέρα τους. Κατόπιν το φίδι έφθασε στο βωμό, όπου μεταμορφώθηκε σε πέτρα. Το θαύμα αυτό απαιτούσε εξήγηση, που δόθηκε από τον Κάλχα. Το ερμήνευσε ως οινόν που προανήγγελλε μακρά αλλά νικηφόρα εκστρατεία, ενώ ο αριθμός των πουλιών αντιστοιχούσε στα χρόνια που έπρεπε να περάσουν πριν από την κατάκτηση της πόλης του Πριάμου. Ο Κάλχας οδήγησε τους Αχαιούς στη Τροία. Δεν είναι ασυνήθιστο ένας μάντης να υποδεικνύει την πορεία που, όπως και στην περίπτωση των πηδαλιούχων, συχνά συνδέεται με την παρατήρηση των άστρων.

Μερικοί συγγραφείς αποδίδουν στον Κάλχα πρωταγωνιστικό ρόλο και στον σχεδιασμό του Δούρειου Ίππου, ενώ η ενεργή συμμετοχή του στη θυσία της Ιφιγένειας

μπορεί να εξηγήσει το γεγονός ότι ο μάντης συνδέθηκε και με άλλες ανθρωποθυσίες που ακολούθησαν την πτώση της Τροίας, αυτές της Πολυξένης και του Αστυνάκτα.

Η **Κασσάνδρα**, κόρη του Πριάμου και της Εκάβης, δίδυμη αδελφή του Έλενου. Όταν γεννήθηκαν, οι γονείς τέλεσαν γιορτή στον ναό του Θυμβραίου Απόλλωνα, λίγο έξω από τα τείχη της πόλης. Το βράδυ οι γονείς, κουρασμένοι και μάλλον μεθυσμένοι, αποχώρησαν λησμονώντας τα παιδιά στον ναό που αποκοιμήθηκαν κουρασμένα από το παιχνίδι. Την άλλη μέρα τα αναζήτησαν και τα βρήκαν να κοιμούνται, ενώ δίπλα τους δύο φίδια τους έγλειφαν τα αυτιά καθαρίζοντάς τα. Ο Πριάμος και η Εκάβη άρχισαν να φωνάζουν και τα φίδια κρύφτηκαν στις ιερές δάφνες του ναού. Στο μεταξύ, είχαν πετύχει να τους δώσουν το χάρισμα της μαντικής. Για την Κασσάνδρα λεγόταν ότι προέλεγε το μέλλον μετά από θεϊκή έμπνευση, όπως η Σίβυλλα και η Πυθία, σε κατάσταση παραληρήματος, ενώ ο Έλενος ερμήνευε τις κινήσεις και τις κραυγές των πουλιών (οιωνοσκοπία). Άλλη εκδοχή θέλει τον ίδιο τον θεό Απόλλωνα, ερωτευμένο με την Κασσάνδρα, να αγωνίζεται για να την αποκτήσει -σαν παλαιστής, τυλίγοντάς την με τον αέρα της γοητείας του (Αισχ., Αγ. 1206)- και να ζητά να του δοθεί με αντάλλαγμα την τέχνη της μαντικής. Η Κασσάνδρα δέχθηκε αλλά πάτησε τη συμφωνία με τον θεό, κι εκείνος έφτυσε στο στόμα της -ένα τελευταίο φιλί;- για να μην δίνει κανένας πίστη στις προφητείες της.

Ο τυφλός **Τειρεσίας**, ο πιο φημισμένος μάντης της εποχής στην Ελλάδα, ήταν εκείνος που ζήτησε ακρόαση από τον Οιδίποδα.

Λέγεται ότι ο Τειρεσίας τυφλώθηκε από την Αθηνά, επειδή την είδε τυχαία γυμνή την ώρα που λουζόταν, μετά όμως συγκινήθηκε τόσο από τις ικεσίες της μητέρας του Τειρεσία, ώστε απέσπασε από την αιγίδα της το φίδι Εριχθόνιο και το πρόσταξε: «Καθάρισε τα αφτιά του Τειρεσία με τη γλώσσα σου για να καταλαβαίνει τη λαλιά των προφητικών πουλιών».

Η κυρίως δράση του Τειρεσία τοποθετείται στη Θήβα, όπου υπήρχε οιωνοσκοπείο του, ενώ το μαντείο του βρισκόταν στον γειτονικό Ορχομενό. Ο Τειρεσίας ήταν ο επίσημος σύμβουλος των βασιλέων της Θήβας και διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στον μύθο του Λαΐου και του Οιδίποδα. Ο Τειρεσίας ήπια από το παγωμένο νερό της πηγής Τιλφούσσας αλλά επειδή ήταν πολύ γέρος πέθανε. Η «Νέκυια» της Οδύσσειας τον παρουσιάζει να

συνεχίζει να ασκεί τη μαντική τέχνη ακόμα και στον Άδη, όπου πήγε να τον συμβουλευθεί ο Οδυσσέας.

Η **Πυθία**: Η λέξη «Πυθία» προέρχεται από το αρχαίο ρήμα πυνθάνομαι, που σημαίνει πληροφορούμαι. Άλλοι πιστεύουν ότι προέρχεται από το «Πύθων», το όνομα ενός ερπετού, φιδιού ή «δράκου» που σκότωσε κατά τη μυθολογία ο Απόλλωνας για να κυριεύσει τον χώρο του μαντείου στους Δελφούς. Δεν πρόκειται μόνο για ένα ιστορικό πρόσωπο, αλλά περισσότερο για έναν τίτλο ιερειών. Συνήθως η Πυθία εκλεγόταν από τις ευγενικής καταγωγής παρθένες των Δελφών. Αργότερα όμως αποφασίστηκε να είναι ηλικίας άνω των 50 χρόνων. Στα παλαιότερα χρόνια η Πυθία έδινε μόνο ένα χρησμό, κάθε Φεβρουάριο.

Πριν από κάθε χρησιμοδότηση η Πυθία πλενόταν, έπινε νερό από την Κασταλία πηγή, μασούσε φύλλα δάφνης και ανέβαινε σ' έναν τρίποδα. Από τη βάση του τρίποδα έβγαιναν αναθυμιάσεις που παράγονταν με την καύση διαφόρων ψυχοτρόπων βοτάνων, εμπλουτισμένων με υψηλές ποσότητες μεθανίου. Η Πυθία ερχόταν σε έκσταση και έβγαζε ασυνάρτητες κραυγές και λόγους. Οι ιερείς του μαντείου μετέτρεπαν τα άναρθρα αυτά λόγια σε έμμετρους χρησμούς, σχεδόν πάντα με διφορούμενη σημασία.

Τρόποι μαντικής

Πυρομαντεία. Η μαντική αυτή μέθοδος βασιζόταν στην παρατήρηση της συμπεριφοράς ενός αντικειμένου που δεχόταν την ενέργεια της φωτιάς κατά τη διάρκεια της θυσίας, και της συμπεριφοράς της ίδιας της φωτιάς (λάμψη της φλόγας, κατεύθυνση του καπνού κλπ.).

Ονειρομαντεία ή Ονειροσκοπία. Η ονειρομαντεία είναι η μελέτη των ονείρων και η προσπάθεια ανάλυσής τους. Κατά τους αρχαίους, η ψυχή χωρίζεται από το υπόλοιπο σώμα και ταξιδεύει στον χωροχρόνο όπου συναντά άλλες ψυχές, οι οποίες έχουν γνώση του μέλλοντος. Τα όνειρα, επειδή θεωρούνταν πως βρίσκονται κοντά στις ψυχές των νεκρών, αντιμετωπίζονταν ως τρόποι άντλησης πληροφοριών για το μέλλον.

Νεκρομαντεία. Η πνευματική επικοινωνία με τους νεκρούς με σκοπό τη συγκέντρωση απόκρυφων και μελλοντικών πληροφοριών, συνδέεται άμεσα με την ιδέα ότι οι «σκιές» ή ψυχές των νεκρών είναι δυνατόν να «ξυπνήσουν», αφού αποσπαστούν από το σώμα, για να φανερώσουν στους ζωντανούς την αλήθεια.

Οιονοσκοπία ή Ορνιθομαντεία. Ονομάζεται η παρατήρηση και η ερμηνεία του αριθμού, του είδους, των κραυγών και του πετάγματος διάφορων πτηνών.

Θυοσκοπία ή Ιεροσκοπία. Στηριζόταν στην παρατήρηση όλων των φάσεων της θυσίας του «ιερείου», δηλαδή του ζώου της θυσίας. Αρχικά, οι θυοσκόποι (ή ιεροσκόποι) παρατηρούσαν τις αντιδράσεις του ζώου πριν θυσιαστεί, δηλαδή τις φωνές του, τον τρόπο με τον οποίο έτρωγε κι έπινε κ.α.

Σπλαγχνοσκοπία. Αποτελούσε το κύριο μέρος της θυοσκοπίας και βασιζόταν στην εξέταση των σπλάχνων του ζώου της θυσίας.

Αλευρομαντεία: προστατευόταν από τον θεό Απόλλωνα. Η μέθοδός της είναι η εξής: 9 διαφορετικές προτάσεις γράφονταν σε χαρτάκια που περιείχαν 9 διαφορετικές προβλέψεις για το μέλλον σχετικά με το ερώτημα που είχε ειπωθεί. Μετά, τα χαρτάκια έμπαιναν σε 9 μικρές μπαλίτσες φτιαγμένες από αλεύρι και νερό. Στη συνέχεια ο ερωτών, αφού ανακάτευε τις μπαλίτσες, διάλεγε μία που ήταν και η απάντηση στην ερώτηση που είχε τεθεί.

Το ταξίδι στην τέχνη της μαντικής βέβαια δεν τελειώνει στον αρχαίο ελληνικό κόσμο. Σε όποια γωνιά της γης και να ψάξουμε θα βρούμε θεούς, ναούς, ιερείς αφιερωμένους σ αυτή την τέχνη. Αλλά ακόμα και σήμερα ο σύγχρονος άνθρωπος συχνά ψάχνει απαντήσεις και καθοδήγηση σε ανθρώπους και τέχνες που σχετίζονται με την τέχνη της μαντικής. Αφού αυτή η τέχνη είναι συνυφασμένη με την ανθρώπινη ψυχή και περιέργεια για το μέλλον. Αλλά αυτό θα είναι ένα άρθρο για ένα επόμενο τεύχος μας...

Βιβλιογραφία:

- <https://www.iellada.gr/istoria/oi-panarhaies-mystikes-gnoseis-ton-arhaion-ellinon-myston>
- <https://www.oneman.gr/originals/4-megaloi-arxaioi-manteis-poy-omws-akous-gia-prwth-fora/>
- <https://iellada.gr/ellada/oi-manteis-tis-arhaias-ellinikis-mythologias>
- <https://el.wikipedia.org>
- <https://schoolpress.sch.gr/korinosontheweb/?p=926>

Παραδοσιακή πρόβλεψη του καιρού, μαντεία και προλήψεις

Κείμενο: Συγγραφική ομάδα

Στον Ελλαδικό χώρο συναντάμε συχνά έθιμα, προλήψεις ή και πρακτικές μεθόδους μαντείας που έρχονται από το βάθος των χρόνων και επιζούν μέχρι τις μέρες μας. Το φαινόμενο αυτό δεν εμφανίζεται μόνο στη χώρα μας, καθώς σε όλους τους πολιτισμούς, μερικά παλιά έθιμα σε σχέση με προλήψεις και δεισιδαιμονίες, όχι μόνο διατηρούνται και αντέχουν στον χρόνο, αλλά εμπλουτίζονται με νέα στοιχεία και προσλαμβάνουν καινούριες σημασίες. Ας δούμε κάποια από αυτά, ανά περιοχή.

Προλήψεις που σχετίζονται με την πρόβλεψη του καιρού

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Οι γεωργοί και οι κτηνοτρόφοι ήταν απόλυτα εξαρτημένοι από τις καιρικές συνθήκες και αποκωδικοποιούσαν διάφορα προγνωστικά σημάδια που θα καθόριζαν τον μελλοντικό καιρό. Τα σημάδια αυτά είναι τα εξής:

* Μερομήνια: Πίστευαν ότι ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες των έξι ή δώδεκα πρώτων ημερών του Αυγούστου,

τέτοιες θα είναι και οι καιρικές συνθήκες όλων των μηνών του έτους.

* Ανατολή: Όταν η ανατολή είναι κόκκινη το πρωί, θα βρέξει.

* Βάτραχος: Όταν ο δενδρόβιος βάτραχος κροάζει πάνω σε δέντρο, θα βρέξει.

* Βελανίδια-Έλατο: Τα πολλά βελανίδια ή κουκουνάρια δηλώνουν κακοχειμωνιά.

* Γίδια: Αν τα γίδια δεν ξεκολλάνε από τα πουρνάρια και τρώνε χωρίς σταματημό, θα κάνει βαρυχειμωνιά.

* Ουράνιο Τόξο: Όταν, ενώ βρέχει, εμφανιστεί, η βροχή θα σταματήσει.

* Πούλια: Αν στις 17 και 18 Νοέμβρη βασιλεύει με ξαστεριά ο καιρός θα είναι ήπιος. Το αντίθετο θα συμβεί, αν βασιλεύει με συννεφιά.

* Πουλιά: Όταν τσακώνονται στον ουρανό προμηνούν κακοκαιρία. Αν πετούν χαμηλά, θα βρέξει ή θα χιονίσει. Αν πετούν ψηλά, θα κάνει καλοκαιρία. Αν το χειμώνα λαλεί ένα ή πολλά πουλιά, η κακοκαιρία θα είναι βαριά.

* Φεγγάρι: Αν το φεγγάρι είναι πλαγιαστό, ο καιρός δεν θα

είναι καλός («ορθός ο караβοκύρης» για να αγρυπνά). Αν είναι όρθιο, ο караβοκύρης ας πάει να πλαγιάσει, να είναι ήσυχος («ορθό φεγγάρι, πλαγιαστός караβοκύρης»). Αν το φεγγάρι κάνει αλώνια ή είναι δίπλα, ο καιρός θα χαλάσει.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

1. Όταν τα μυρμήγκια μαζεύουν χώμα γύρω στη φωλιά τους, θα βρέξει.

2. Όταν φανερωθεί φίδι, σε καιρό που βρίσκεται σε λήθαργο, θα έχουμε χειμώνα.

3. Όταν τα έλατα έχουν πολλά ρούμπαλα (κουκουνάρια) δε θα έχουμε βαρύ χειμώνα και το αντίθετο.

ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Αν το φεγγάρι έχει γύρω του ένα κόκκινο κύκλο, ο χειμώνας που θα έρθει θα είναι βαρύς. Αν συμβεί αυτό το καλοκαίρι, σημαίνει ξηρασία.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

1. Για να σταματήσει το χαλάζι ή να μην πέσουν κεραυνοί, χαράζουν σταυρό στα δέντρα ή σε μεγάλες πέτρες. Άλλοι βάζουν την πυροστιά ανάποδα έξω στη δυνατή βροχή και στο χαλάζι και στη μέση καρφώνουν ένα μαχαίρι.

2. Αν το φεγγάρι έχει γύρω αλώνι (ένα φωτεινό κοκκινωπό κύκλο), αρχίζει κακοκαιρία με χιόνια και βροχές το χειμώνα, αν το φαινόμενο αυτό παρουσιασθεί το καλοκαίρι σημαίνει ξηρασία. Επίσης αν το φεγγάρι έχει γύρω του αραιά κοκκινωπά σύννεφα σημαίνει ότι θ' αρχίσουν δυνατοί και ξηροί άνεμοι.

3. Αν τα σκυλιά γαβγίζουν δυνατά κι άσκοπα προμηνούν βαρυχειμωνιά.

4. Όταν ψιχαλίζει και οι σταγόνες που πέφτουν σχηματίζουν φούσκες που πηδάνε ψηλά, ακολουθεί νεροποντή.

5. Αν τα έλατα έχουν πολλά κουκουνάρια σημαίνει βαρυχειμωνιά αλλά και γενικά η μεγάλη καρποφορία σημαίνει αυτό.

6. Αν τις χειμωνιάτικες νύχτες κάνει ξαστεριά με τσουχτερό κρύο και το πρωί έχει πολύ πάχνη, τις επόμενες μέρες θα έχουν πολλά χιόνια.

7. Τις πρώτες δώδεκα ημέρες του Αυγούστου τις λένε μερομήνια κι αντιστοιχεί η κάθε μέρα σ' ένα μήνα. Η πρώτη Αυγούστου αντιστοιχεί στον Αύγουστο, η δεύτερη στον

Σεπτέμβριο κ.ο.κ. Ότι καιρό κάνει εκείνη την ημέρα θα κάνει και στον αντίστοιχο μήνα, π.χ. η πέμπτη μέρα αντιστοιχεί στο Δεκέμβριο, αν βρέχει αυτή τη μέρα, το Δεκέμβριο θα έχουμε χιόνι, αν είναι ήλιος θα έχουμε καλοκαιρία.

8. Σε περίοδο ξηρασίας μακράς διάρκειας σε πολλά χωριά της Θεσσαλίας αναβίωναν το έθιμο της Περπερίτσας. Αυτό το έθιμο είναι μια ικεσία στο Θεό (αναφέρεται και ως αρχαίο ειδωλολατρικό έθιμο) να τους λυπηθεί και να βρέξει ώστε να ποτιστεί η γη και να μην ξεραθούν τα γεννήματα: κορίτσια από 14 μέχρι 20 ετών συγκεντρώνονται στην εκκλησία και το μικρότερο από αυτά, το πιο φτωχό ή ορφανό το όριζαν για Περπερίτσα.

Έντυναν το κορίτσι με μακρύ φόρεμα, του έβαζαν στο κεφάλι μαντίλα και του έδιναν να κρατάει στα χέρια ένα

δερμόνι (κόσκινο). Στη συνέχεια οι γυναίκες, τα κορίτσια και η Περπερίτσα γύριζαν όλο το χωριό και τραγουδούσαν: «Περπερίτσα περπατεί το θεό παρακαλεί, για να δώσει μια βροχή, μια βροχή θεοτική, για να γίνουν τα στάρια να γεμίσουν τα αμπάρια. Όσες τρύπες το δερμόνι τόσες χιλιάδες στο αλώνι».

Μπροστά από κάθε σπίτι η Περπερίτσα σταματούσε και χόρευε. Τα κορίτσια που ακολουθούσαν μάζευαν απ' τις νοικοκυρές σιτάρι, καλαμπόκι και ό,τι άλλο είχαν την καλοσύνη να δώσουν και όλα αυτά προορίζονταν για την Περπερίτσα.

Σύμφωνα με άλλες πηγές αναφέρεται ότι την Περπερίτσα μπορούσε να την κάνει και άντρας. Τον έντυναν με μια κάπα και τον στόλιζαν με κλαδιά για να φαίνεται σαν φουντωτό δέντρο. Στο κεφάλι του φορούσε ένα ταψί και περνούσε από το σπίτι σε σπίτι τραγουδώντας: «Περπερίτσα περπατεί το θεό παρακαλεί για να ρίξει μια βροχή, για να γίνουν τα σταράκια του θεού ταπραματάκια». Στα σπίτια που περνούσε, τον ράντιζαν με νερό.

ΘΡΑΚΗ

Η ύπαρξη πολλών και πυκνών αστεριών το βράδυ στον ουρανό θεωρείται σημάδι επερχόμενης βροχής, η βροντή και ο κεραυνός προέρχονται από τη σύγκρουση συννέφων.

Μαντική

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

1. Αν το ζώο που ψόφησε έχει δαγκώσει τη γλώσσα του θα ψοφήσει κι άλλο ζώο.

2. Αν η γυναίκα μένει έγκυος στη χάση του φεγγαριού, θα γεννήσει κορίτσι, άμα μένει στη γέμιση, θα γεννήσει αγόρι.

3. Όταν έβραζαν μια κότα έπαιρναν το διχαλωτό κόκαλο και το έβαζαν πάνω στα κάρβουνα. Αν αυτό - με τη θερμότητα - άνοιγε, η έγκυος γυναίκα εκείνου του σπιτιού θα έκανε κορίτσι, αν έκλεινε, θα έκανε αγόρι. Επίσης, σε μια άλλη εκδοχή, έδιναν το κόκαλο να το τραβήξουν ταυτόχρονα ένα αγόρι και ένα κορίτσι μέχρι να σπάσει. Αν το μεγαλύτερο μέρος του σπασμένου κοκάλου πήγαινε στην πλευρά του κοριτσιού, η έγκυος γυναίκα θα έκανε κορίτσι και αντίστροφα.

4. Αν ρίξεις αλάτι στη φωτιά και αυτό σκάσει με κρότο, έχεις πολλούς εχθρούς.

5. Η ωμοπλάτη βοοειδών ή αρνοκάτσικων έπαιζε σημαντικό ρόλο στη μαντική. Ανάλογα με το χρώμα, την καθαρότητα και άλλα χαρακτηριστικά αυτού, μάντευαν διάφορα πράγματα. Αν το χρώμα του κόκαλου είναι καθαρό ανοιχτό κοκαλί προβλέπει ειρήνη, πολλές χαρές και μεγάλη ευτυχία στην οικογένεια. Το ζύγιζαν με τα χέρια και ανάλογα με το βάρος και το πάχος που είχε προέβλεπαν και τα υλικά αγαθά που θα αποκτούσε η οικογένεια. Αν είναι βαρύ και χοντρό το κόκαλο τα υλικά πλούτη θα είναι πολλά, αν είναι μέτριο θα είναι λίγα ή καθόλου. Αν υπάρχει μικρό στίγμα σαν λακούβα σημαίνει μνημία και κάποιος θα πεθάνει. Οι κόκκινες γραμμές προαναγγέλλουν σκοτωμούς. Μια φωτεινή βούλα στη μέση σημαίνει αναπάντεχη χαρά, συνήθως αρραβώνα ή γέννηση παιδιού. Η σκοτεινή κηλίδα στη μέση προμηνύει χωρισμό ανδρόγυνου.

6. Όταν ο καφές στο φλιτζάνι κάνει μικρές φούσκες θα πάρεις χρήματα, αν κάνει μεγάλες σημαίνει ότι έχεις φίλους.

Προλήψεις που αφορούν στην κακοτυχία

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

1. Θεωρούνταν κακό σημάδι να χυθεί λάδι. Στο σημείο που χύνονταν έριχναν ζάχαρη ή αλάτι.

2. Δε σκουπίζουμε την ημέρα που ένα μέλος του σπιτιού έφευγε ταξίδι.

3. Για να φύγει το κακό, παίρνεις νερό από επτά κύματα και ραντίζεις το σπίτι.

4. Αν πέσει εικόνα από τη θέση της, θα έρθει κάποιο κακό όπως επίσης και αν χυθεί λάδι από το καντήλι ή σβήσει απότομα.

5. Είναι γρουσουζιά να αφήνεις τα μαχαιροπήρουνα σου πάνω στο πιάτο σου σε θέση σταυρού.

Περικυκλωνόμαστε καθημερινά από κάθε είδους προλήψεις. Εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως πιστεύουν σε αυτές και μάλιστα κάποιες έρευνες δείχνουν ότι οι νεότεροι άνθρωποι είναι περισσότερο προληπτικοί από τους μεγαλύτερους. Πιθανότατα οι προλήψεις έχουν μια ανακουφιστική επίδραση από το άγχος για το άγνωστο και να μας δίνουν μια έστω και πλαστή αίσθηση ελέγχου στη ζωή μας. Αυτό ίσως και να εξηγεί γιατί έχουν επιβιώσει εδώ και τόσους αιώνες.

Ονειρομαντεία

Κείμενο: Γιώργος Βενέτης

Ο άνθρωπος έχει το αξιοπερίεργο προνόμιο να είναι πολίτης δύο κόσμων. Βιώνει δύο ξεχωριστά είδη εμπειρίας: το ύπαρ (κατάσταση εγρήγορσης) και το όναρ (ονειρική κατάσταση). Το όνειρο είναι η πιο τυπική μορφή ψυχικής δραστηριότητας του ανθρώπου όταν κοιμάται. Κατά μέσο όρο βλέπουμε τρία όνειρα, κάθε νύχτα, αν και δεν τα θυμόμαστε πάντα. Τα όνειρα διαρκούν τόσο χρόνο όσος περίπου χρειάζεται για να τα αφηγηθούμε ενώ μερικά θηλαστικά επίσης έχουν στον ύπνο τους ψυχικές δραστηριότητες όμοιες με τα όνειρα του ανθρώπου. Το όνειρο θεωρήθηκε στην αρχαιότητα φαινόμενο εξωανθρώπινης προέλευσης, κάτι το σημαντικό και συγχρόνως μυστηριώδες. Και έτσι ο άνθρωπος απέκτησε την πεποίθηση ότι τα όνειρα ήταν πολλές φορές προφητικά ή ακόμη και συμβολικά.

Με τον όρο Ονειρομαντεία εννοούμε τη δυνατότητα πρόβλεψης του μέλλοντος με βάση τα όνειρα. Είναι μία πρακτική με πανάρχαιες ρίζες, καθώς οι λαοί του παρελθόντος πίστευαν πως τα όνειρα είναι προφητικά και τα στέλνουν οι

Θεοί σε εκείνους που αγαπούν για να τους προστατέψουν ή για να τους αποκαλύψουν το μέλλον.

Το νόημα των προφητικών ονείρων δεν μπορεί να γίνει άμεσα κατανοητό, διότι τα όνειρα είναι συνήθως συμβολικά και απαιτούν ερμηνεία. Τα όνειρα, που έβλεπε κάποιος όταν κοιμόταν σε ιερά μέρη, και τα οποία θεωρούσαν πάντα προφητικά, χρειάζονταν συνήθως έναν ιερέα για να τα εξηγήσει.

Σύμφωνα με τις Εσωτερικές Παραδόσεις, πρόκειται για μια πρακτική την οποία γνώρισαν και διέδωσαν οι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι που μυήθηκαν στα Μυστήρια της Αιγύπτου. Πρόκειται για το χάρισμα της προφητείας, το οποίο αναπτύσσεται κατά τη διάρκεια της ονειρικής κατάστασης.

Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι τα όνειρα προμηνούν το μέλλον. Γι' αυτό και υπήρχε μια ειδική κατηγορία από ιερομάντεις για την εξήγησή τους. Πίστευαν ακόμη ότι τα όνειρα τα έστελνε ο Δίας για να προειδοποιήσει τους ανθρώπους. Οι αρχαίοι λάτρευαν σαν θεό του ονείρου τον Μορφέα, για τον οποίο πίστευαν ότι στα όνειρα έπαιρνε ανθρώπινη μορφή, ενώ

τα δύο αδέρφια του, ο Φοβήτωρ και ο Φάντασος, παρίσταναν ζώα και άψυχα αντικείμενα. Και οι τρεις ήταν παιδιά του Ύπνου, αδελφός του οποίου ήταν και ο Όνειρος, τον οποίο ο θεός Απόλλωνας έστελνε στους αρρώστους κατά τη διάρκεια του ύπνου, για να τους υποδείξει τρόπους θεραπείας.

Η ονειρομαντεία θεωρήθηκε αρχικά άτεχνη και αδιδακτη, επειδή αποκαλύπτεται από τους Θεούς, όμως πολλές φορές έπρεπε να βρουν τη σημασία του ονείρου οι Ονειροκρίτες, και όχι εκείνος που είδε το όνειρο. Επομένως η ονειρομαντεία ανάγεται περισσότερο στην ονομαζόμενη και «τεχνική μαντεία» παρά στην φυσική. Τα όνειρα χωρίζονταν σε πέντε είδη: Όνειρον, Όραμα, Χρηματισμόν, Ενύπνιον και Φάντασμα. Όμως μόνο ο Χρηματισμός (= χρησμός), το Όραμα και ο Όνειρος ήταν προμαντευτικά. Οι δε εξηγητές αυτών λέγονταν Ονειροκρίτες, ονείρων Υποκριτές, Ονειροσκόποι, Ονειροπόλοι και κοινώς Ονειρομάντεις. Πρώτος δε Ονειρομάντης χρημάτισε ο Αμφιάραος, κατά τον Πausανία, ενώ σύμφωνα με τον Πλίνιον, ο Αμφικτύων.

Κάποιοι λένε ότι οι Τελμισείς, κάτοικοι της Τελμισσού της Καρίας, ήταν περίφημοι Ονειροκρίτες. Ομοίως και οι Υβλαίοι της Σικελίας και οι Βορυσθενίτες, και κάποιοι άλλοι, όπως λέγει ο Αρτεμίδωρος. Ο δε Κλήμης αναφέρει ότι οι Τελμισείς εφεύραν την Ονειρομαντεία.

Σύμφωνα με τον Ησίοδο, τα όνειρα είναι παιδιά της Νύκτας και αδέρφια του θανάτου και του ύπνου. Στην Οδύσσεια, ο Όμηρος αναφέρει τον Όνειρο ως δαίμονα του Άδη. Τα απατηλά όνειρα έβγαιναν από μια πύλη από ελεφαντόδοντο, τα αληθινά έβγαιναν από μια κεράτινη πύλη, κάτι που αναφέρει ο Βιργίλιος στην «Αινειάδα» (VI, 894). Τα πνεύματα των πεθαμένων επίσης, όσο δεν είχαν φτάσει στο βασίλειο του Άδη, είχαν τη δύναμη να εμφανίζονται στον κοιμισμένο με τη μορφή ονείρου.

Ιδιαίτερα γνωστή στον αρχαίο ελληνικό κόσμο ήταν η «εγκοίμηση», σε συνδυασμό με άλλες μεθόδους, όπως η νηστεία που ήταν απαραίτητη σε ορισμένα ονειρομαντεία, όπως στο «ηρώον» του Αμφιαράου στον Ωρωπό. Η ιατρομαντική εφαρμόζεται σταθερά στα Ασκληπιεία, με τη διαδικασία της χρησμοδότησης να συνίσταται σε μια προσεκτική προετοιμασία με καθαρμούς και προσευχές. Όταν υπάρχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις, τα όνειρα γεννιούνται στα αρχέγονα βάθη της ψυχής και μπορούν να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης και σοφίας. Αυτές τις προϋποθέσεις δημιουργούσαν οι τελετουργίες καθάρσης των Ασκληπιείων, οι οποίες οδηγούσαν στην αλλαγή της σωματικής χημείας, καθώς και της ψυχολογικής αίσθησης του χρόνου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ένα «άνοιγμα» της συνείδησης, που επέτρεπε με τη σειρά του την προσέγγιση των υπερκόσμιων δυνάμεων.

Έπειτα ο ασθενής περνούσε μια νύκτα στο άβατον, απαγορευμένο κοιτώνα και έβλεπε σε όνειρο τον Θεό Ασκληπιό, που του αποκάλυπτε τί να κάνει ή απλώς τον γιάτρευε με θαυματουργό τρόπο. Αλλά υπάρχει και η εκδοχή ότι οι γιατροί των Ασκληπιείων πήγαιναν στους εγκοιμισμένους ασθενείς και ψιθύριζαν στο αυτί τους τι λέει ο Ασκληπιός να πράξουν για να θεραπευθούν. Μόλις αυτοί ξυπνούσαν, διηγούνται στους γιατρούς την επιθυμία του Ασκληπιού και οι γιατροί (που ήταν αυτοί που είχαν υποβάλλει στους ασθενείς την κατάλληλη θεραπεία) έκαναν δήθεν ό,τι επιθυμούσε ο Ασκληπιός για να θεραπευθούν οι ασθενείς.

Πολλά όνειρα έχουν συσχετιστεί με ιστορικά, αλλά και θρησκευτικά γεγονότα και έχουν περάσει στην ιστορία σαν σύμβολα και σαν θεία μηνύματα. Από τη Βίβλο, γνωστά είναι τα όνειρα του Φαραώ με τις εφτά παχιές και εφτά ισχνές αγελάδες που ερμήνευσε ο Ιωσήφ, ενώ ο Δανιήλ ήταν αυτός που ερμήνευσε το παράδοξο όνειρο του Ναβουχοδονόσορα. Ο Ιακώβ είχε ονειρευτεί στον ύπνο του μια σκάλα από τη γη ως τον ουρανό, ενώ είναι γνωστό, ότι ένα όνειρο έσωσε και τον Χριστό από τη σφαγή του Ηρώδη, καθώς προειδοποίησε την Παναγία και τον Ιωσήφ και έφυγαν για την Αίγυπτο.

Ο Πλάτωνας θεωρούσε την τέχνη αυτή έργο σοφίας και ο ίδιος υπήρξε εισηγητής του «φιλοσοφικού» ονείρου. Αναζητεί σύμβολα στα όνειρα διαφόρων τόπων και εποχών, για παράδειγμα, το λιοντάρι στους ονειρικούς συνδυασμούς με τη μυθοπλαστική φαντασία συμβολίζει τη δύναμη, τον φόβο και την εξουσία. Αντίθετα οι σκύλοι, οι λύκοι και διάφορα σαρκοβόρα ζώα αντιστοιχούν στην αδικία.

Την άποψη ότι το όνειρο μπορεί να αποτελέσει πηγή θείας έμπνευσης τη συναντάμε σε έναν μεγάλο αριθμό φιλοσόφων, ποιητών και συγγραφέων της αρχαιότητας. Πιο συγκεκριμένα, ο Σωκράτης προέτρεπε τους μαθητές του να μελετήσουν την ονειροκριτική, ενώ ο Αριστοτέλης, συνεχιστής του Ιπποκράτη στην ονειρογραφία, παραδεχόταν πως η ψυχή δύναται να δράσει για να εξηγήσει τα όνειρα και αναφέρεται σε αυτά και στον ύπνο συχνά στα έργα του.

Οι μεγάλοι τραγικοί ποιητές διαπότισαν τα έργα τους με σκηνές στις οποίες, μέσω των ονείρων, προαναγγέλλονται σημαντικά γεγονότα για την πορεία του δράματος. Έτσι μέσω ονείρου προαναγγέλλεται η θυσία της Πολυξένης, κόρης της Εκάβης («Εκάβη», Ευρυπίδη), η μητέρα του Ξέρξη δέχεται την αναγγελία της καταστροφής του περσικού στρατού («Πέρσαι»,

Αισχύλου), ενώ η Χρυσόθεμις πληροφορεί την Ηλέκτρα ότι η μητέρα της στέλνει χοές στον πατέρα της («Ηλέκτρα», Σοφοκλή).

Παράλληλα διαμορφώθηκαν ορισμένοι τρόποι και μέθοδοι ερμηνείας των διαφόρων ονείρων και δημιουργήθηκαν ονειροκριτικά συγγράμματα. Ένα από τα αρχαιότερα είναι του σοφιστή Αντιφώντα, που ήταν σύγχρονος του Σωκράτη. Το έργο αυτό ονομαζόταν «Περί κρίσεως ονείρων».

Ο Αρτεμίδωρος ο Δαλδιανός (ή Ονειροκριτικός) ήταν γνωστός ερμηνευτής ονείρων, που έζησε το δεύτερο μισό του 2ου μ.Χ. αιώνα στην Έφεσο. Από τα έργα του, μας διασώθηκε το πρώτο, τα Ονειροκριτικά, που απαρτίζεται από 5 βιβλία. Στα βιβλία αυτά, δίνει τις πιθανές ερμηνείες κάθε ονείρου προχωρώντας με βάση την πορεία της ανθρώπινης ζωής από τη γέννηση ως το θάνατο, παραθέτει θεωρητικούς προβληματισμούς και υποδείξεις για την ερμηνεία των ονείρων, καθώς και μια συλλογή 95 ονείρων τα οποία βγήκαν αληθινά.

Το έργο του Αρτεμίδωρου εντάσσεται σε μια γενικότερη παράδοση του ελληνικού, και όχι μόνο, κόσμου, κατά την οποία τα περίεργα και θαυμαστά οράματα των ονείρων θεωρούνταν συχνά προάγγελοι των μελλοντικών συμβάντων. Όλη η αρχαία

ελληνική γραμματεία, αρχής γενομένης από τον Όμηρο, είναι γεμάτη από ονειρομαντικές αναφορές και απόπειρες.

Όλο αυτό το υλικό συνέλεξε ο Αρτεμίδωρος ταξιδεύοντας στην ηπειρωτική Ελλάδα, στα ελληνικά νησιά και στην Ιταλία, όπου έψαξε στις λαϊκές συναθροίσεις και στις γιορτές, τη σοφία που διαιώνιζε η λαϊκή παράδοση με παραδείγματα και εξηγήσεις. Συνέγραψε έναν πρακτικό ονειροκρίτη και μνημονεύει εκεί τα όνειρα όπως τα άκουσε, χωρίς φιλοδοξία και πρωτοτυπία.

Διαχωρίζει τα όνειρα σε μη προφητικά, όπου η ψυχή απλώς θυμάται τα άγχη και τις αγωνίες της ημέρας, και σε προφητικά, τα οποία προμηνύουν το μέλλον. Για τη σωστή ερμηνεία κάθε ονείρου είναι απαραίτητη η γνώση όχι μόνο του επαγγέλματος αλλά και των κάθε είδους συνθηγιών του ανθρώπου που βλέπει το όνειρο. Οι σημασίες των ονείρων δεν είναι αποτέλεσμα κάποιας μεταφυσικής διαδικασίας, αλλά λογικής ερμηνείας ομοιοτήτων, και έτσι επιτρέπεται η διαφοροποίηση της ερμηνείας των ονειρικών συμβόλων ανάλογα με το άτομο που βλέπει το όνειρο.

Παράλληλα, ο Αρτεμίδωρος θεωρούσε ότι μια ονειρική εικόνα μπορούσε να «αποκρυπτογραφηθεί» και να εξηγηθεί

με την ανάλυσή της στις λέξεις από τις οποίες συντίθεται. Για παράδειγμα, όταν ο Μέγας Αλέξανδρος έκανε πόλεμο με την Τύρο, είδε όνειρο με ένα σάτυρο που χόρευε. Ο Αρτεμίδωρος το εξήγησε αναλύοντας τη λέξη «σάτυρος»: Σα-Τυρ, δηλαδή η Τύρος θα πέσει, οπότε πρόβλεψε τη νίκη του Αλέξανδρου. Το έργο του Αρτεμίδωρου αγαπήθηκε πολύ και κατά τη μεσαιωνική εποχή και αργότερα, ενώ μας σώθηκε σε αρκετά χειρόγραφα από τον 11ο, μέχρι και τον 16ο αι.

Στη Βυζαντινή Εποχή πολλοί συνήθιζαν να κοιμούνται πάνω σε τάφους για να δουν όνειρα που θα τους φανέρωναν το μέλλον. Υπήρχε μάλιστα και ένα σύγγραμμα του Αστρέμψυχου, που αποδιδόταν στον προφήτη Δανιήλ και τον Άραβα Αχμέτ Μαζάρ (9ος αι. μΧ).

Ο αποκαλυπτικός και συμβολικός χαρακτήρας των ονείρων ισχύει μέχρι και σήμερα και όλοι λίγο πολύ έχουμε ακούσει κατά καιρούς διάφορες ερμηνείες για τα όνειρα, ερμηνείες που μπορεί να διαφέρουν από τη μία περιοχή στην άλλη. Μερικά σύμβολα όμως είναι ευρέως γνωστά, για παράδειγμα το καθαρό νερό στον ύπνο συμβολίζει την επιτυχία και τη χαρά. Το θολό νερό στεναχώρια και μπερδέματα. Τα φρέσκα και ωραία λουλούδια συμβολίζουν τη χαρά. Τα ξερά και μαραμένα δυσάρεστες καταστάσεις. Σήμερα κυκλοφορούν διάφορες λαϊκές εκδόσεις με τον τίτλο «Μέγας Ονειροκρίτης» με αναλύσεις του ζωδιακού κύκλου και ερμηνείες διάφορων παραστάσεων ή εικόνων των ονείρων.

Με τα όνειρα ασχολήθηκαν τα νεότερα χρόνια και οι ψυχολόγοι, οι οποίοι από τη μεριά τους τονίζουν ότι όσο απαραίτητος είναι ο ύπνος για το σώμα μας, άλλο τόσο είναι και τα όνειρα για την ψυχή μας. Οι Carl Gustav Jung και Sigmund Freud επηρεάστηκαν σημαντικά από τον Αρτεμίδωρο.

Ο Freud στο βιβλίο του "Interpretation of Dreams", αναφέρεται οκτώ φορές στον Αρτεμίδωρο. Οι ιδέες του Freud σχετικά με τον κανόνα των αντιθέτων για τις επεξηγήσεις των ονείρων, τον συμβολισμό, το συνειδητό τμήμα του νου που δημιουργεί λογοπαίγνια στα όνειρα, το οιδιπόδειο σύμπλεγμα, την τμηματοποίηση των ονείρων σε ξεχωριστά στοιχεία και ανάλυση κάθε στοιχείου ξεχωριστά, παρουσιάζονται και στο έργο του Αρτεμίδωρου. Η κυριότερη διαφορά τους είναι ότι ο Αρτεμίδωρος έκανε τη συνειρμική ανάλυση των ονείρων στους πελάτες του, ενώ ο Freud ανέθετε το έργο αυτό στους ιδίους.

Ο Carl Jung διαφώνησε με τον Freud ως προς την προέλευση των ονείρων. Ο Jung υποστήριζε ότι τα όνειρα είναι μηνύματα από τον εαυτό μας προς τον εαυτό μας και θα πρέπει να τα παίρνουμε σοβαρά. Ο Jung πίστευε στην ποιότητα των ονείρων που δείχνουν το μέλλον, τα μαντικά όνειρα και τις παγκόσμιες συνήθειες της ανθρωπότητας.

Κατά καιρούς έχουν εκφραστεί διάφορες υποθέσεις για τη λειτουργία των ονείρων, τις οποίες μπορούμε να κατατάξουμε σε τρεις βασικές κατευθύνσεις:

- Μεταφυσικές ερμηνείες, π.χ. το προφητικό όνειρο, το όνειρο ως ταξίδι της ψυχής, το όνειρο ως σύνδεση με το θείο
- Ψυχολογικές ερμηνείες, π.χ. το όνειρο ως ψυχικό φαινόμενο όπως το ερμήνευσαν οι ψυχολόγοι Freud, Jung, Gestalt κτλ.
- Νευροφυσιολογικές ερμηνείες, π.χ. μετατροπή βραχύχρονης μνήμης σε μακρόχρονη, μεταβιβάσεις δεξιού – αριστερού εγκεφαλικού ημισφαίριου, επιφανόμενο όνειρο, το αναγκαίο όνειρο-λήθη κλπ.

Ως προς τις μεθόδους ερμηνείας των Ονείρων, αναφέρονται η Συμβολική ερμηνεία του ονείρου ως ολότητας και η Κρυπτογραφική ερμηνεία του ονείρου ως ενός συνόλου από κρυπτογραφημένα σημεία προς μετάφραση.

Τα όνειρα πάντα είχαν και εξακολουθούν να έχουν μια σαφή μυστηριακή σημασία. Η ψυχή, αν δεν είναι εγκλωβισμένη στα καθημερινά της προβλήματα, μπορεί να ταξιδέψει στον ονειρικό κόσμο και να έρθει σε επαφή με εκείνη τη διάσταση που ενοποιεί παρελθόν, παρόν και μέλλον. Κι εκεί, αν είμαστε αρκετά εξαγνισμένοι κι έτοιμοι, μπορούμε να διαβάσουμε τα σημάδια του μέλλοντος.

Πηγές:

- Η Ονειρομαντεία στην Αρχαία Ελλάδα, Ρώμη Αλεξανδράκη, Περιοδικό Νέα Ακρόπολη, τεύχος 146
- ΙΩ. ΠΑΣΣΑ – «Νεώτερον εγκυκλοπαιδικόν λεξικόν του ΗΛΙΟΥ», {ΙΔ., σελ. 225}.
- ΑΘ. ΣΤΑΓΕΙΡΙΤΗ – «Ωγυγία η Αρχαιολογία», [σελ.179,183].
- Ε. R. DODDS – «Οι Έλληνες και το παράλογο», { σελ. 97 , 101, 103 }
- R. BLOCH – «Η μαντική στην αρχαιότητα», { σελ. 17-19 }.
- <https://science.fandom.com/el/wiki/Ονειροερμηνευτική>
- https://el.wikipedia.org/wiki/Αρτεμίδωρος_Δαλδιανός
- <https://www.tromaktiko.gr/114613/ti-ginotan-me-tis-egkimisis-ke-ta-onira-ton-archeon-ellinon/>

Οιωνοσκοπία - Ιεροσκοπία - Σπλαχνοσκοπία

Κείμενο: Γιώργος Βενέτης

Οι αρχαίοι πολιτισμοί πίστευαν ότι το μέλλον είναι δυνατόν να αποκαλυφθεί. Η πίστη αυτή πηγάζει από την αντίληψη ότι οι Θεοί έκαναν αποκαλύψεις στους ανθρώπους με άμεσο τρόπο ή με σημεία, που απαιτούσαν ερμηνεία. Για τον Κικέρωνα, η μαντική είναι η αποκάλυψη του μέλλοντος, η πρόγνωση των μελλόντων πραγμάτων.

Η μαντεία είναι η τέχνη να προλέγει κανείς όσα θα συμβούν στο μέλλον ή να εξηγεί όσα έχουν συμβεί στο παρελθόν και όσα συμβαίνουν στο παρόν. Ήδη από την ομηρική εποχή γινόταν λόγος για διάφορα είδη μαντείας, τα οποία έφτασαν στον ελλαδικό χώρο προερχόμενα από την αρχαία Βαβυλωνία, την Ασσυρία και την Αίγυπτο. Για τον λόγο αυτό βλέπουμε ότι η ελληνική και η ρωμαϊκή μαντεία παρουσίαζε στοιχεία κοινά με αυτήν της Ανατολής. Η μαντική διακρινόταν σε Φυσική και Τεχνική. Φυσική μαντική υπάρχει, όταν ένας άνθρωπος δέχεται την έμπνευση της Θεότητας σε όνειρο ή σε κατάσταση εκστάσεως (η λέξη μαντική προέρχεται από τη λέξη

μανία). Η έντεχνη μαντεία, προέβαινε σε εξηγήσεις με βάση τις παρατηρήσεις σε ζωντανούς οργανισμούς, φυτά ή ακόμα και σε άψυχα αντικείμενα.

Τη δύναμη αυτή την κατείχαν ορισμένα άτομα, οι μάντεις, που επικοινωνούσαν με θεότητες και γνωστοποιούσαν τη θέληση των θεών με διάφορα σημεία, σημάδια και άλλους τρόπους. Κάποιες από τις μεθόδους της έντεχνης, όπως αποκαλείται, μαντείας αποτελούσαν και η «οιωνοσκοπία», η «ιεροσκοπία» και η «σπλαχνοσκοπία», οι οποίες είχαν μεγάλη σπουδαιότητα στην καθοδήγηση του στρατεύματος και της πολιτικής.

Η οιωνοσκοπία, ή αλλιώς ορνιθοσκοπία αποτελούσε μία από τις αρχαιότερες μεθόδους μαντικής στον ελληνικό κόσμο και ιστα επί αιώνες η σημαντικότερη. Η προέλευσή της ήταν από την Ασσυρία, τη Βαβυλωνία και την Αίγυπτο. Με αυτή τη μέθοδο οι ιερείς, παρακολουθώντας τη συμπεριφορά και το πέταγμα των πουλιών, προσπαθούσαν να ερμηνεύσουν το μέλλον.

Η τέχνη της ορνιθομαντείας συνίστατο στη μελέτη της πτήσεως και των κραυγών των πουλιών, ανάλογα όμως με το είδος του πτηνού. Υπήρχαν πράγματι πουλιά που θεωρούντο εκ φύσεως ευοίωνα και άλλα δυσοίωνα, ανάλογα όμως και με τις περιστάσεις. Η κουκουβάγια π.χ., ως συμβολικό πτηνό της Θεάς Αθηνάς, ήταν ένας ευνοϊκός οιωνός μόνο για τους Αθηναίους. Ο χρησμός εξειδικευόταν ανάλογα με το είδος και το πέταγμα του πουλιού. Οι μάντεις, ως καλό σημάδι λάμβαναν την εμφάνιση οιωνού από την ανατολή, ενώ ως κακό από τη δύση. Ευνοϊκό σημάδι ήταν επίσης αν ένα πτηνό πετούσε ψηλά με ολάνοιχτες τις φτερούγες του. Δυσοίωνα θεωρείτο ή χαμηλή και παράξενη, με άρρυθμα φτεροκοπήματα πτήση. Στη φωνή των πτηνών ακόμη, ανάλογα με την ένταση και τη συχνότητά της, αποδίδονταν διάφορες ερμηνείες.

Όλα τα πτηνά, αρχίζοντας από τα πουλιά του κυνηγιού, ήταν πρόσφορα στη μαντική τέχνη και το ίδιο το όνομά τους (οιωνός, όρνις) κατέληξε να ταυτιστεί με την έννοια της προφητείας. Παρατηρούνταν ιδιαίτερα ο αετός, το γεράκι, η γλαύκα και ο ερωδιός. Σταδιακά έγινε μία επιλογή και μόνο τέσσερα είδη θεωρήθηκαν σαν κατ' εξοχήν προφητικά, δηλαδή ο αετός και ο γύπας του Δία, το κοράκι του Απόλλωνα και η κουρούνα της Ήρας.

Ο Πλούταρχος, στο έργο του «Περί της των ζώων διάνοιας», αναφέρει: *«Στην επιστήμη του μέλλοντος την πιο σημαντική και την πιο παλαιά θέση κατέχει η μελέτη των πουλιών. Γιατί αυτά, χάρις στην ταχύτητα και την εξυπνάδα τους, στην ακρίβεια των ελιγμών με τους οποίους δίνουν την εντύπωση ότι προσέχουν οτιδήποτε πέσει στην αντίληψή τους, θεωρούνται πραγματικά όργανα στην υπηρεσία των μάντεων. Αυτοί, τους εμπνέουν διάφορες κινήσεις και παρατηρούν τα κελαϊδήματα και τις κραυγές τους. Άλλοτε τα κρατούν κρεμασμένα, άλλοτε τα εξαπολύουν ξαφνικά είτε για να διακόψουν κάποιες ενέργειες, κάποιες ανθρώπινες θελήσεις, είτε για να βοηθήσουν να εκπληρωθούν. Για τούτο ο Ευριπίδης αποκαλεί τα πουλιά «αγγελιαφόρους των θεών».*

Την οιωνοσκοπία εφάρμοζαν γνωστοί χρησιμοδότες μάντεις όπως ο Κάλχας και ο Τειρεσίας και αυτή ήταν που τελούνταν στο αρχαιότερο και πλέον σεβάσιμο ελληνικό μαντείο, στο ιερό του Δία στη Δωδώνη. Εκεί ο ιερέας παρακολουθούσε το πέταγμα και τη συμπεριφορά των περιστερών που κάθονταν στις ιερές δρύες. Οι ιέρειες στο άκουσμα του θροΐσματος των

φύλλων των ιερών βελανιδιών άκουγαν τη φωνή του Δία και έδιναν ανάλογες ερμηνείες ή άκουγαν τη θέλησή του από τους χάλκινους λέβητες που ήταν κρεμασμένοι στα δέντρα. Οι ήχοι αυτοί, που ονομάζονταν κλήδωνες ή φήμες, ερμηνεύονταν από το ιερατείο.

Μία αντίστοιχη παράδοση είναι γνωστή και για το ιερό του Ισμήνιου Απόλλωνα στη Θήβα. Στο μαντείο πρόστρεχαν Αθηναίοι και Σπαρτιάτες, ακόμα και ξένοι. Ο χρησμός δίνονταν με σύμβολα και όχι με λόγια, όπως άλλωστε και στο μαντείο του Άμμωνα Δία στη Λιβύη. Ο Ηρόδοτος αναφέρει κοινή προέλευση για τα δύο μαντεία. Η οιωνοσκοπία εξασκούνταν και σε άλλα ιερά. Αν και η οιωνοσκοπία ήταν πολύ συνηθισμένη κατά τους Ομηρικούς και Αρχαϊκούς χρόνους, κατά την κλασική εποχή παραμερίστηκε από άλλες μεθόδους.

Η ιεροσκοπία, που θεωρείται κλάδος της ιερομαντείας προέρχεται επίσης από την Ανατολή, ενώ είναι εξακριβωμένη η εξάσκησή της στη Βαβυλώνα. Πρόκειται συνήθως για μαντική που βασίζεται στην εξέταση των ιερών, δηλαδή των σφαγίων που προσφέρονταν στον Θεό. Ο τρόπος που βάδιζε το θύμα προς τον βωμό, οι κραυγές του ή η αφωνία του τη στιγμή της σφαγής, αποτελούσαν ενδείξεις στις οποίες βασιζόνταν οι ιεροσκόποι.

Στον ελληνικό κόσμο συνηθίζονταν περισσότερο άλλες εκδοχές της ιερομαντείας, όπως η μαντεία δι' εμπύρων και η καπνομαντεία. Η πρώτη εξέταζε τη φωτιά και τα κατάλοιπα της θυσίας και η δεύτερη τον καπνό. Σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρούσαν επίσης τη συμπεριφορά του ζώου που οδηγούνταν σε θυσία. Με μαντεία δι' εμπύρων χρησιμοδοτούσε το Ισμήνιο της Θήβας και το ιερό του Δία στην Ολυμπία.

Ωστόσο, σημαντικά ήταν και όσα συνέβαιναν κατά τη διάρκεια της θυσίας. Πριν από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας, καθώς ο Θεμιστοκλής προσέφερε μία θυσία επί της ναυαρχίδας, του παρουσίασαν όπως μας διηγείται ο Πλούταρχος, τρεις νέους Πέρσες αιχμαλώτους. Ο μάντης Ευφραντίδης τους αντίκρισε και είδε συγχρόνως τις φλόγες που υψώνονταν στον βωμό επάνω από τα θύματα. Εκείνη τη στιγμή ένα πτάρνισμα ακούστηκε στα δεξιά του, που του φάνηκε σαν προμήνυμα καλό. «Αυτό, είπε, είναι ένα σημάδι που διαβεβαιώνει τους Έλληνες για τη νίκη».

Προερχόμενη και αυτή από την Ανατολή, η σπλαχνοσκοπία ή θυοσκοπία είναι η μαντεία διαμέσου της εξέτασης των σπλάχνων του θυσιασμένου ζώου. Η μέθοδος μαντικής αυτή άνθισε κατά την κλασική εποχή.

Η βάση της σπλαχνοσκοπίας φαίνεται πιο πολύπλοκη από της οιωνοσκοπίας, καθώς γινόταν δεκτό ότι η θεία Πρόνοια όχι μόνον κατηύθυνε τις κινήσεις των πτηνών, αλλά και ότι είχε χαράξει εκ των προτέρων μέσα στα σπλάχνα των ζώων τις απαντήσεις που ήθελε να δώσει στους ανθρώπους, ενώ ότι καθοδηγούσε την εκλογή του θυσιαστή, ώστε να θυσιάσει εκείνο ακριβώς το θύμα που περιείχε στα σπλάχνα του την απάντηση που ταίριαζε στη συγκεκριμένη ερώτηση.

Η σπλαχνοσκοπία χρησιμοποιούσε όλα τα είδη των ζώων, κατά προτίμηση όμως τα κατσίκια, τα αρνιά και τα βόδια. Αντίστοιχα, όλα τα σπλάχνα μπορούσαν να προσφέρουν χρήσιμες ενδείξεις, αλλά το συκώτι είχε ξεχωριστό ενδιαφέρον,

καθώς πίστευαν ότι το συκώτι κατέχει προφητική όραση με το καθρέφτισμα του θεϊκού. Στο συκώτι εξέταζαν τρία μέρη κυρίως: τους λοβούς, τη χοληδόχο κύστη και την πυλαία φλέβα. Στην τραγωδία «Ηλέκτρα» του Ευριπίδη, ο Ορέστης πριν να σκοτώσει τον Αίγισθο, τον παραστέκει σε μία θυσία, της οποίας τα θλιβερά «σημάδια» προαναγγέλλουν το επικείμενο έγκλημα.

Η ηπατοσκοπία, μια ειδική κατηγορία της σπλαχνοσκοπίας, έγινε πολύ δημοφιλής στους Ετρούσκους. Οι αρχαίοι έδιναν ιδιαίτερη σημασία στην απουσία του λοβού του συκωτιού, που θεωρείτο ιδιαίτερα σοβαρό σημάδι. Η εξαφάνιση ή η ατροφία του λοβού του συκωτιού, σαν προμήνυμα θανάτου και καταστροφής, είναι το πιο σίγουρο από τα σημάδια που προσφέρει η εξέταση των σπλάχνων. Με αυτόν τον τρόπο προειδοποιήθηκαν για τον επικείμενο θάνατό τους όχι μονάχα ο Αίγισθος, αλλά και ιστορικά πρόσωπα, όπως ο Κίμων, ο Αγησίλαος και ο Μέγας Αλέξανδρος. Ο Πλούταρχος στο έργο του «Βίοι παράλληλοι», αναφέρει τα παρακάτω: «Ο Απολλόδωρος, ο κυβερνήτης της Βαβυλώνας είχε κάνει θυσία στους θεούς, ώστε να μάθει τι θα συμβεί στον Μ. Αλέξανδρο, πριν φθάσει εκείνος εκεί. Δυστυχώς τα σημάδια δεν ήταν καλά,

διότι από το συκώτι του θυσιαζόμενου ζώου έλειπε ο λοβός....».

Οι Χαλδαίοι μάντεις είχαν ενημερώσει τον Μ. Αλέξανδρο να μην πάει στη Βαβυλώνα, αλλά εκείνος τους αγνόησε. Τελικά ο Μ. Αλέξανδρος πέθανε στη Βαβυλώνα μετά από υψηλό πυρετό.

Οι μέθοδοι που παρατηρούνται για την πρόβλεψη του μέλλοντος ήταν αρκετές. Κάποιες ίσως μας ακούγονται γνώριμες, άλλες πάλι αρκετά περίεργες, όπως η σπλαχνοσκοπία. Ωστόσο το κομμάτι της πρόβλεψης εξακολουθεί να παραμένει σημαντικό και πρωταρχικό για την καθημερινότητα πολλών μέχρι και σήμερα. Τα μέσα έχουν αλλάξει, αλλά ο άνθρωπος εξακολουθεί να αισθάνεται έντονα την ανάγκη να προβλέψει το μέλλον και να ελέγξει τη ζωή του.

Πηγές που χρησιμοποιήθηκαν στο άρθρο:

- Μάντεις και Μαντεία στην Αρχαία Ελλάδα, Robert Flaceliere, εκδόσεις Ιωάννης Ζαχαρόπουλος
- “Μέθοδοι μαντικής”. Ανακτήθηκε από ime.gr (τελευταία πρόσβαση 13.1.2021)
- Δουρουκλάκη Ε., Κουσίδης Α., Κουσίδης Κ., Ευφραιμίδης Χ “Η μαντική τέχνη στην αρχαιότητα” Ανακτήθηκε από schoolpress.sch.gr (τελευταία πρόσβαση 13.1.2021)
- http://www.fhw.gr/chronos/04/gr/society/424orac_methods.html
- <http://www.livepedia.gr/index.php/Μαντεία>
- http://www.ime.gr/chronos/04/gr/society/424orac_methods.html

Τα μυστικά των Ρούνων

Κείμενο: Γιάννης Πίτσικας

Οι ρούννοι ήταν τα ιερά σύμβολα των Κελτών και αποτελούσαν ένα πλήρες σύστημα φιλοσοφίας και μαγείας. Η λέξη ρούνος (rune) προέρχεται από την ινδοευρωπαϊκή ρίζα ru που σημαίνει μυστικό ή σύμφωνα με άλλους, ψίθυρος. Η ίδια η λέξη δείχνει πως η παράδοση των ρούνων ήταν προφορική και μεταδιδόταν από τον σαμάνο ή τον δρυΐδη στον μαθητευόμενο με το στόμα και με τη χρήση των ρουνικών συμβόλων ως μέσο απομνημόνευσης των εννοιών τους.

Όταν η Β. Ευρώπη άρχισε να εκχριστιανίζεται, ορισμένοι καλόγεροι πήραν τη ρουνική γραφή και τη μετέτρεψαν σε αλφάβητο, παραβλέποντας ή αποκρύπτοντας τη μαγική σημασία της. Τα μοναδικά γραπτά που σώζονται από την εποχή εκείνη - γύρω στον 11ο αιώνα μ.Χ. - και μας δίνουν κάποια ερμηνεία για τους ρούνους είναι μερικά ποιήματα, μέσα στα οποία αναγνωρίζονται ορισμένα στοιχεία με εσωτερική σημασία.

Η δύναμη των ρούνων αναφέρεται σε πολλά έπη των βόρειων λαών, που αφήνουν να εννοηθεί η μεγάλη πίστη που

είχαν οι Κέλτες στα αποτελέσματα της μαγικής τους χρήσης. Και η δύναμή τους αλλά και η πίστη που τους είχαν οι Κέλτες ήταν τόσο μεγάλη, ώστε και μετά την απαγόρευση της χρήσης τους από την εκκλησία συνέχισαν να χρησιμοποιούνται και η παράδοσή τους δεν χάθηκε. Η τελευταία χώρα που διατήρησε αυτή την παράδοση ήταν η Ισλανδία μέχρι το 1639. Τότε απαγορεύτηκαν κι εκεί από τον φόβο της Ιεράς Εξέτασης.

Παρατηρούμε, ότι τα σύμβολα αποτελούνται από οριζόντιες και κάθετες γραμμές. Αυτό συμβαίνει διότι οι νομάδες χάραζαν τους ρούνους σε κορμούς δέντρων και κλαδιά, σε μαχαίρια, ξύλινα εργαλεία, όπλα, πέτρινα ή μεταλλικά αντικείμενα. Λειτουργούσαν σαν σφραγίδες και προσευχές που κρατούσαν τους εχθρούς μακριά από ένα χωριό ή σαν ξόρκια και κατάρες που προστάτευαν ή απειλούσαν τη ζωή του κατόχου. Δηλαδή, οι ρούννοι αποτελούσαν ουδέτερα εργαλεία μαγείας και μαντείας που υιοθετούσαν την ηθική σαμάνου και μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από τον πιο αγνό σκοπό, όπως η αυτογνωσία και η προσέλκυση θετικών αλλαγών, μέχρι και τον πιο σκοτεινό, όπως είναι η νεκρομαντεία.

Το Φούθαρκ

Όπως συμβαίνει και με την ελληνική λέξη «αλφάβητο» έτσι και το σύνολο των ρουνικών γραμμάτων παίρνει τη σημασία του από τα έξι πρώτα γράμματα, που το ένα δίπλα στο άλλο δημιουργούν τη λέξη ΦΟΥΘΑΡΚ (Φέοχ, Ουρ, Θορν, Άνζούρ, Ραντ, Κεν).

Υπάρχουν τριών ειδών ρουνικά αλφάβητα. Το αρχαίο ή κοινό Φούθαρκ, το νεότερο ή γερμανικό Φούθαρκ και το αγγλοσαξονικό Φούθαρκ. Το αρχαίο Φούθαρκ, όπως φανερώνει και η ονομασία του, είναι αυτό πάνω στο οποίο βασίστηκαν τα δύο επόμενα.

Το αρχαίο Φούθαρκ αποτελείται από 24 σύμβολα και είναι αυτό που θα εξετάσουμε. Το νεότερο ή γερμανικό αποτελείται από 22 και το αγγλοσαξονικό από 33 ρούνους, αντίστοιχα. Η προέκταση των γραμμάτων έγινε για τις γλωσσικές ανάγκες ενός φωνητικού αλφάβητου. Κάθε ρούνος του αρχαίου Φούθαρκ έχει το όνομα ενός αντικειμένου, ζώου, φυσικού φαινομένου ή ακόμα και θεού. Αποτελεί όμως πάντα την αλληγορία κάποιας βασικής συμπαντικής δύναμης.

Τελικά, παρατηρούμε πως το ρουνικό αλφάβητο δεν αλλοιώθηκε ούτε τροποποιήθηκε τόσο, ως προς τη μορφή του, ώστε να χαθεί τελείως. Οι διαφοροποιήσεις των ρούνων αφορούσαν περισσότερο στην προφορά των φθόγγων, σύμφωνα με τις φωνητικές γλωσσικές ανάγκες κάθε λαού, αφήνοντας σχεδόν ανέπαφα τα σύμβολα. Για την ακρίβεια, ίσως οι ρούννοι να ήταν εκείνη η κρυφή πηγή δημιουργίας των λατινικών γραμμάτων που χρησιμοποιεί σήμερα ολόκληρος ο πλανήτης. Κάποιοι, υποστηρίζουν πως οι ρούννοι είναι ο θησαυρός που διασώθηκε απ' τη μυθική Ατλαντίδα.

Θεοί προστάτες των Ρούνων

Οι ρούννοι χωρίζονται σε τρεις οκτάδες που ονομάζονται ετ, λέξη που σημαίνει ομάδα, σύνολο ή οικογένεια. Το ετ του Φρέι, το ετ του Χάιμνταλ και το ετ του Τιρ. Αυτοί οι θεοί μαζί με τον Όντιν και τη Φρέγια αποτελούν τους προστάτες θεούς των ρούνων.

ΑΡΧΑΙΟ ΦΟΥΘΑΡΚ

							
f fehu wealth	u uruz aurochs	þ þurisaz giant	a ansuz god	r raidō riding	k kaunaz ulcer	g gebō gift	w wunjō joy
							
h hagalaz hall	n naupiz need/hardship	i isa ice	j jera year/harvest	ī eihwaz yew tree	p perþ luck	z selgiz sedge (?)	s söwulð sun
							
t tiwaz the god Tyr	b berkana birch twig	e ehwaz horse	m mannaz man	l laguz water	ng inguz the god Ing	d dagaz day	o öpila inherited lanc

ΝΕΟΤΕΡΟ ΦΟΥΘΑΡΚ

Δανέζικο

							
f	u	th	a	r	k	h	n
							
i	a	s	t	b	m	l	r

Νορβηγικό

							
f	u	th	a	r	k	h	n
							
i	a	s	t	b	m	l	r

ΑΓΓΛΟΣΑΞΟΝΙΚΟ ΦΟΥΘΑΡΚ

							
feoh - f wealth	ur - u aurochs	ðom - þ thorn	os - o god?	rad - r riding	cen - c torch	gifu - g gift	wyn - w joy
							
is - i ice	gear - j harvest	eoh - ī yew tree	peorð - p ?	ilx - x elk's?	sigel - s sun	ti/tir - t Tiw?	berc - b birch tree
							
lagu - l lake	ing - ŋ Ing	dæg - d day	eþel - æ estate	ac - a oak tree	æsc - æ ash tree	yr - y ?	ear - ea gravesoil?

Ο Όντιν είναι ο αρχηγός των θεών του βορρά που με την προσωπική του θυσία ανακάλυψε τους ρούνους. Θεωρείται ο ανώτατος θεός στη Σκανδιναβική μυθολογία όπως ακριβώς ο Δίας στο ελληνικό δωδεκάθεο. Σε μια πρώιμη τευτονική του ενσάρκωση, ο Όντιν είναι ένας δρυίδης που καταφέρνει, μέσα από δοκιμασίες σωματικής αντοχής, να αποσπάσει μέσω αστρικής προβολής τους ρούνους απ' τις ρίζες του Δέντρου των Εννέα Κόσμων. Το Δέντρο της Ζωής, Υγκντράσιλ. Ένα τμήμα του Ισλανδικού ποιήματος Havamal είναι αρκετό για να διακρίνουμε την αληθινή φύση αυτής της μνητικής δοκιμασίας: Ο Όντιν σκαρφαλώνει στη μεγάλη φλαμουριά απ' την οποία ξεπήδησε η ζωή, τραυματίζει το δεξί του μάτι με το δόρυ του και έπειτα στέκει κρεμασμένος ανάποδα ανάμεσα στους εννέα κόσμους, για εννέα μέρες χωρίς τροφή και νερό.

Ο πόνος, το αίμα απ' τις πληγές του και η εξάντληση του σώματός του απ' την δίψα και την πείνα, ωθούν το αστρικό σώμα του μάγου έξω απ' το φυσικό του για να περιπλανηθεί προς τα κάτω, στις αθέατες ρίζες του δέντρου, όπου εμπνέεται

τους ρούνους. Συνειδητοποιούμε, λοιπόν, ότι οι ρούνι είναι δημιούργημα των σκοτεινών κόσμων που φωλιάζουν στα κατώτερα σημεία του δέντρου. Εκεί στα βάθη, μέσα στο βασίλειο του θανάτου και των σκιών, όπου κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να γνωρίζει τι πραγματικά υπάρχει. Εκεί, ο Όντιν, αποκτά την υπέρτατη σοφία θυσιάζοντας κάτι ασημαντό, όπως το μάτι του, για κάτι ανώτερο, όπως είναι η διεύρυνση της συνειδητότητάς του. Εκτός από το γεγονός ότι είναι πατέρας θεών και ανθρώπων, είναι και ο θεός των σαμάνων, των ποιητών και των αναζητητών της αλήθειας. Άλλωστε και ο ίδιος θυσιάσε το ένα του μάτι, δίνοντάς το σαν αντάλλαγμα στον Μίμιρ, τον Φύλακα του Πηγαδιού της Αλήθειας, για να τον αφήσει να πιει από τα νερά του. Στο μοναδικό του μάτι αστράφτει όλη η σοφία του κόσμου, τον οποίο γυρίζει πάνω στο Σλάιπνιρ, το οκταπόδαρο άλογό του. Το χρώμα του είναι το κόκκινο και γι' αυτό οι άνδρες σαμάνοι βάφουν τους ρούνους τους κόκκινους, ακόμα και με το αίμα τους. Κρατάει στο χέρι του το ακόντιό του, το Γκούγκνιρ, φτιαγμένο από νάνους σιδεράδες, έτσι

ώστε να μην αστοχεί ποτέ. Συνοδεύεται από δύο κοράκια, το Χούγκιν και το Μούνιν, σύμβολα της Λογικής και της Μνήμης και κάποιες φορές από έναν λύκο, σύμβολο των πολεμιστών.

Η Φρέγια είναι η θεά του έρωτα και λόγω των μεγάλων μαγικών της δυνάμεων είναι η προστάτιδα των γυναικών σαμάνων. Το σύμβολό της και το χρώμα των ρούνων των γυναικών σαμάνων είναι το γαλάζιο.

Ο Φρέι, ο θεός της γονιμότητας και αδερφός της Φρέγια, είναι ο βασιλιάς των ξωτικών, των νεράιδων και όλων των πλασμάτων του δάσους. Τον επικαλούνταν όσοι αναζητούσαν την ειρήνη, την αφθονία και τη γαλήνη και όσοι είχαν ανάγκη από δύναμη για να αντεπεξέλθουν στις αντιξοότητες της ζωής.

Ο Χάιμνταλ είναι ο φύλακας της Μπαίφροστ, της γέφυρας του ουράνιου τόξου που ενώνει τον κόσμο των θνητών με την Άσγκαρντ, την κατοικία των θεών. Μπορεί να διακρίνει ένα έντομο σε απόσταση χιλιομέτρων και να ακούσει το πάτημα μιας γάτας πίσω από ένα βουνό. Προστατεύει τους φύλακες, τους στρατιώτες στη σκοπιά και το σύμβολό του είναι το κέρασ, σύμβολο πνευματικής εγρήγορσης.

Και τέλος ο Τιρ, που είναι ο θεός της τιμής, του όρκου και της σωφροσύνης στη μάχη. Τον επικαλούνται όσοι ζητούν δύναμη για να πετύχουν κάποιο δίκαιο αίτημά τους ή για να αντιμετωπίσουν τους εχθρούς τους στη μάχη. Εμφανίζεται με το δεξί χέρι κομμένο από τον καρπό και οπλισμένος, έτοιμος για μάχη.

Όσον αφορά στο Δέντρο της Ζωής, οι ρούννοι αποτελούν τις 24 γέφυρες που κρατούν τους κόσμους του Δέντρου ενωμένους. Τα 24 μυστικά μονοπάτια, των οποίων η μελέτη βοηθά τον μυημένο να ταξιδεύει ανάμεσα στους κόσμους χτίζοντας αλήθειες, σημασίες και νόμους. Οι ρούννοι είναι το αλχημιστικό εργαλείο της ψυχής που ξεκλειδώνει την αρμονία και την ισορροπία της ανθρώπινης ύπαρξης.

Η κατασκευή των Ρούνων

Οι ρούννοι κατασκευάζονται, για την ακρίβεια χαράσσονται, σε πέτρα, σε πηλό σε κόκαλο αλλά, σκαλίζονται κυρίως σε ξύλο κι αυτή είναι η εξήγηση για τη γωνιώδη μορφή τους. Ο σαμάνος κόβει ένα κλαδί από κάποιο καρποφόρο δέντρο, αφήνοντας μια προσφορά σαν ανταπόδοση αυτού που του δίνει το δέντρο. Το σκάλισμα γίνεται Τετάρτη (Wednesday–Woden = Όντιν) ή Παρασκευή (Friday–Φρέγια).

Την κατασκευή και τη χρήση τους περιγράφει ο Τάκιτος στα «*Ηθη των Γερμανών*»: «*Κόβουν ένα κλαδί από καρποφόρο δέντρο σε φέτες και μετά σκαλίζουν πάνω τους σύμβολα. Στη συνέχεια σκορπίζουν τα κομμάτια πάνω σε ένα λευκό πανί. Ένας επίσημος ιερέας (αν το ζήτημα έχει σημασία για όλη τη φυλή) ή η κεφαλή της οικογένειας (αν πρόκειται για οικογενειακό θέμα) προσεύχεται στους θεούς. Στη συνέχεια, κοιτώντας τον ουρανό, σηκώνει από κάτω τα κομμάτια και τα ερμηνεύει ένα-ένα, σύμφωνα με τα σύμβολα που έχουν πάνω τους....*»

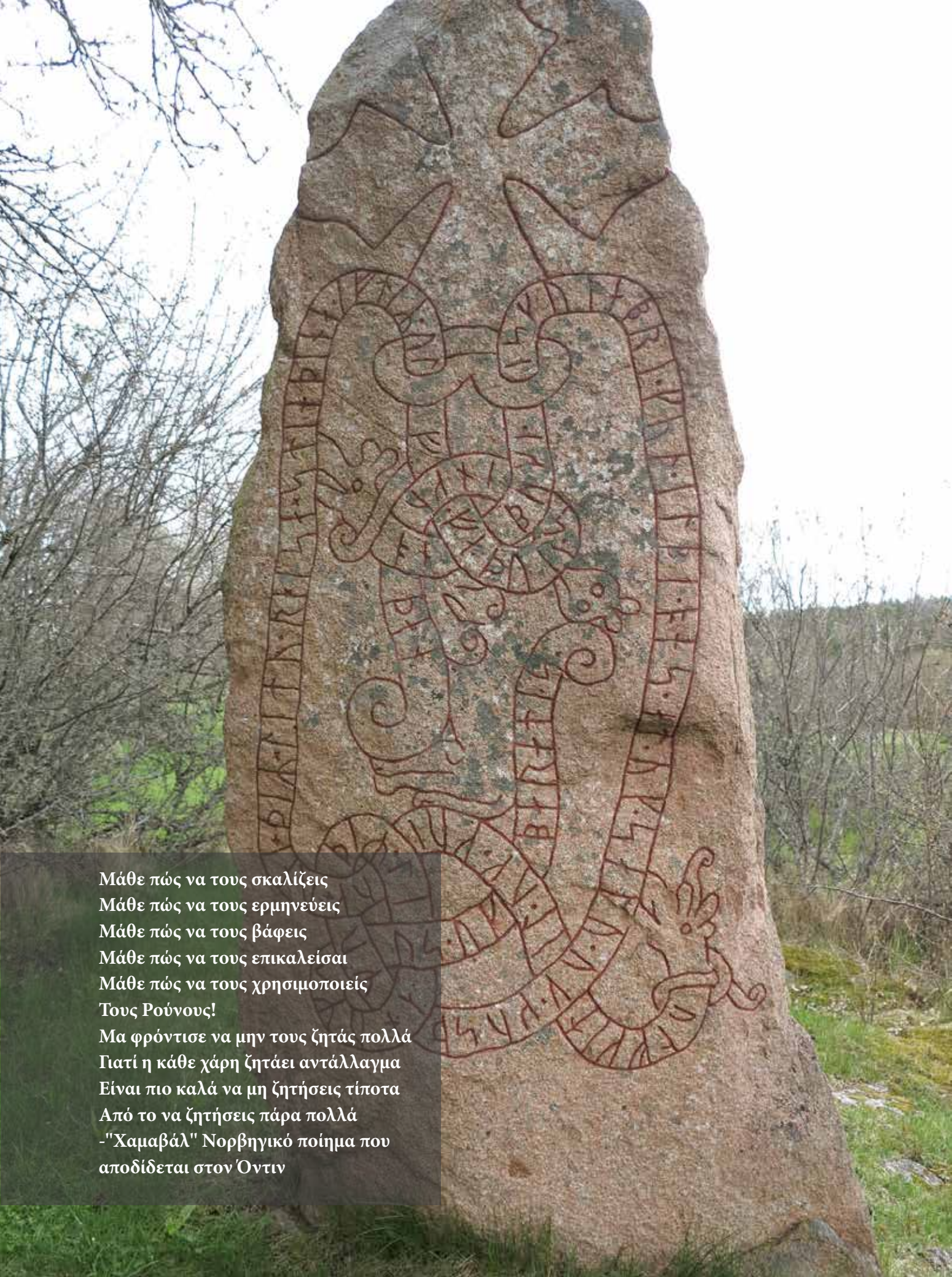
Ο συμβολισμός των Ρούνων

Ας περάσουμε τώρα στον συμβολισμό των ρούνων. Πρέπει να σημειωθεί ότι στο θέμα της προφοράς υπάρχουν διάφορες παραλλαγές, αλλά αυτό οφείλεται στο ότι η μετάδοση της διδασκαλίας των ρούνων γινόταν προφορικά.

Πρώτος ρούνος είναι το Φέοχ, που σημαίνει αγελάδα και συμβολίζει τη δύναμη της αφθονίας. Τα ζώα αυτά είχαν ιδιαίτερη σημασία για τη ζωή και την επιβίωση των Κελτών, αλλά αποτελούσαν και μέσο συναλλαγής στο εμπόριο. Επειδή η πατρογονική γη δεν μπορούσε να πουληθεί, δεν αντιπροσώπευε περιουσία για κάποιον. Το Φέοχ, εσωτερικά, συμβολίζει τις δυνάμεις της φύσης που προσφέρουν απλόχερα τα αγαθά τους στον άνθρωπο.

Το Ουρ, που σημαίνει βόνασος και συμβολίζει τη δύναμη του ενστίκτου. Ο βόνασος είναι ένα είδος Βίσωνα που το ύψος του ξεπερνά τα 2 μέτρα και συμβόλιζε τη δύναμη, τον ανδρισμό και την ενεργητικότητα. Σε πολλές κέλτικές φυλές η δοκιμασία του εφήβου για να γίνει πολεμιστής ήταν να σκοτώσει μόνος του έναν βόνασο. Συμβολίζει επίσης τον Κερνούνος, τον κερασφόρο θεό που αντιπροσώπευε τα κατώτερα ένστικτα του ανθρώπου.

Το Θορν, που σημαίνει αγκάθι και συμβολίζει την προστασία. Το ταπεινό αγκάθι, που όμως προστατεύει τόσο καλά το φυτό από μεγαλύτερους εχθρούς. Συμβολίζει το σφυρί του Θωρ που ήταν ένα πολύ διαδεδομένο σημάδι προστασίας και οι Κέλτες το χρησιμοποιούσαν όπως ακριβώς οι χριστιανοί χρησιμοποιούν τον σταυρό, κάνοντας το σχήμα του με το χέρι τους (σαν αντεστραμμένο T). Αντιπροσωπεύει την προστασία των θεών σε όσους τη ζητούν με ειλικρίνεια και με καθαρή καρδιά.

Μάθε πώς να τους σκαλίζεις
Μάθε πώς να τους ερμηνεύεις
Μάθε πώς να τους βάφεις
Μάθε πώς να τους επικαλείσαι
Μάθε πώς να τους χρησιμοποιείς
Τους Ρούνους!
Μα φρόντισε να μην τους ζητάς πολλά
Γιατί η κάθε χάρη ζητάει αντάλλαγμα
Είναι πιο καλά να μη ζητήσεις τίποτα
Από το να ζητήσεις πάρα πολλά
-"Χαμαβάλ" Νορβηγικό ποίημα που
αποδίδεται στον Όντιν

Το Άνζουρ, που σημαίνει στόμα και συμβολίζει τον λόγο. Λόγος σημαίνει δύναμη. Το σύμπαν δημιουργήθηκε από έναν λόγο του θεού και οι δονήσεις των λέξεων μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο. Αυτή είναι και η δύναμη που έχουν οι σαμάνοι και οι μάγοι. Το Άνζουρ έχει σχέση με τη σοφία και την επικοινωνία.

Το Ραντ σημαίνει ο τροχός της άμαξας και συμβολίζει τη μετουσίωση. Το Ραντ είναι ένας από τους ρούνους του Όντιν, που είναι και προστάτης των ταξιδιωτών και συμβολίζει το άρμα της Νέρθους, της Μητέρας Γης που καθώς κυλά μεταλλάσσει και μετουσιώνει κάθε είδους ενέργεια και ύλη πάνω στον κόσμο, δημιουργώντας και καταστρέφοντας πάντα με σκοπό την επίτευξη της τελειότητας.

Το Κεν σημαίνει πυρσός και συμβολίζει τη δράση. Η φωτιά, σύμφωνα με τους κέλτικους μύθους, μαζί με τον πάγο δημιούργησε τον κόσμο. Συμβολίζει τη δημιουργικότητα της ανθρώπινης ψυχής και τη φλόγα της φώτισης που διαλύει το σκοτάδι της άγνοιας και μετουσιώνει το πνεύμα του ανθρώπου.

Το Γκιφού σημαίνει δώρο και συμβολίζει την προσφορά. Η Γκέιφον είναι η παρθένα θεά που δίνει στους θνητούς αθάνατα δώρα και ταλέντα. Στους Κέλτες το δώρο είναι κάτι ιερό. Συμβολίζει την ένωση θείας και ανθρώπινης φύσης, τη θυσία από μέρους του ανθρώπου και την ανταπόδοση από μέρους της θεότητας.

Το Γουνί σημαίνει χαρά και συμβολίζει την εγκράτεια. Τη χαρά και την ευτυχία που αποκτάει κανείς αν ισορροπήσει συναισθηματικά. Η πληρότητα δεν βρίσκεται στη στέρηση ούτε στην υπερβολή αλλά στην ισορροπία ανάμεσά τους. Ο σοφός άνθρωπος δεν χάνει την ψυχραιμία και τη νηφαλιότητά του ούτε στις απρόσμενες χαρές, ούτε στην απομόνωση και τον ασκητισμό.

Το Χαγκάλ σημαίνει χαλάζι και συμβολίζει τη συνοχή. Όπως το χαλάζι όταν πέφτει καταστρέφει, αλλά όταν λιώνει γίνεται πάλι ωφέλιμο νερό, έτσι και οι δυνάμεις της φύσης μπορεί να καταστρέφουν, αλλά και επαναδημιουργούν. Ο πάγος και το χιόνι δημιουργούν κρυστάλλους με τον ίδιο αριθμό ακτίνων, (6) αλλά κανένας δεν είναι όμοιος με τον άλλον. Έτσι και το Χαγκάλ συμβολίζει τη συμπαντική δομή, τη σταθερότητα του Νόμου και την ατελείωτη ποικιλία του Χάους που ενώνονται για να δώσουν μορφή στον κόσμο.

Το Νιντ σημαίνει αναγκαιότητα και συμβολίζει την

αντιξοότητα. Τη σημασία της ανάγκης και της αναγκαιότητας που συχνά περιορίζουν τον άνθρωπο αλλά εμπεριέχουν και το ξεπέρασμά τους. Η ανάγκη είναι παράγοντας εξέλιξης. Οι δοκιμασίες υπάρχουν για να τις ξεπερνάμε και να ωφεληθούμε απ' αυτές. Στην παράδοση της βόρειας Ευρώπης, αλλά και στην ελληνική, η Νύχτα είναι μητέρα της Ημέρας.

Το Ις σημαίνει πάγος και συμβολίζει την αδράνεια. Μια κατάσταση στάσης και αδράνειας που δύσκολα αλλάζει. Η φωτιά, όταν ενωθεί με τον πάγο, μετατρέπει τον θάνατο σε ζωή. Συμβολίζει την κρυφή αλλά τεράστια δύναμη που περιμένει τις κατάλληλες συνθήκες για να παρουσιαστεί και να ενεργοποιηθεί.

Το Πάρα σημαίνει θερισμός και συμβολίζει τον Νόμο και την αιώνια τάξη. Τη σταθερότητα και την κυκλικότητα των εποχών. Το Πάρα δείχνει την αιώνια σταθερότητα, που αν γνωρίζεις κανείς πώς να την εκμεταλλευτεί, θα τον οδηγήσει στη Θέωση.

Το Υρ σημαίνει ταξός και συμβολίζει την αιωνιότητα. Ταξός είναι ένα είδος ήμερου έλατου που είναι το πιο μακρόβιο δέντρο στην Ευρώπη. Από την αρχαιότητα είχε συνδεθεί με τελετές ταφής και είναι σύμβολο ατυχίας και θανάτου. Τα φυλαχτά από ταξό είναι και τα πιο διάσημα λόγω της μακροβιότητας του δέντρου. Συμβολίζει την αθανασία της ψυχής, που αγωνίζεται μέσα από τις συνεχείς ενσαρκώσεις της να φτάσει στον τελικό σκοπό της, που είναι η απελευθέρωση από τα δεσμά της σάρκας και η θέωση.

Το Πέορθ σημαίνει κύπελλο για ζάρια ή πιόνι παιχνιδιού και συμβολίζει την αποκάλυψη. Συμβολίζει όλα αυτά που έρχονται από το φως στο σκοτάδι, όλα τα μυστικά της φύσης και του ανθρώπου που αποκαλύπτονται και όσα μπορούν να δημιουργηθούν από το μηδέν με τη βοήθεια της τύχης.

Το Έολχ σημαίνει άλκη και συμβολίζει την αποτροπή. Η άλκη είναι είδος ελαφιού που τα κέρατά του θεωρούνταν σύμβολο προστασίας. Επίσης το ίδιο το σχήμα του ρούνου θυμίζει χέρι με ανοικτά τα τρία δάχτυλα που είναι μια χειρονομία αποτροπής για τους Κέλτες. Συμβολίζει την προστασία απ' όλες τις αρνητικές δυνάμεις που προσπαθούν να αποτρέψουν τον αναζητητή από το μονοπάτι της φώτισης.

Το Σίγκελ σημαίνει ήλιος και συμβολίζει την ενέργεια, τον ιερό ηλιακό τροχό, τη δύναμη που νικάει το σκοτάδι και τον θάνατο και ρίχνει το φως της αλήθειας σε κάθε κρυφό.

Συμβολίζει το ανώτερο Εγώ, που λίγες ψυχές συνειδητοποιούν ότι διαθέτουν και όποιος το κατακτήσει μπορεί να ξεφύγει από τις διαρκείς ενσαρκώσεις και να ενωθεί με το θείο.

Το Τιρ έχει το όνομα του θεού Τιρ και συμβολίζει τον όρκο. Σύμφωνα με την παράδοση όταν οι θεοί αποφάσισαν να αλυσοδέσουν τον γιγάντιο λύκο Φένριρ, ένα από τα τρομερότερα τέρατα του σύμπαντος, ο Τιρ ήταν που δέχθηκε να βάλει το δεξί του χέρι μέσα στο στόμα του Φένριρ για να τον πείσει πως έπρεπε να δείξει εμπιστοσύνη στους θεούς παρόλο που ήξερε πως μόλις ο λύκος καταλάβαινε πως δεν μπορούσε να κόψει τις μαγικές αλυσίδες θα του έκοβε το χέρι. Από τότε ο Φένριρ παραμένει αλυσοδεμένος μέχρι τη μέρα του Ράγκναροκ – της τελικής μάχης μεταξύ των θεών και των δυνάμεων του Χάους– και ο Τιρ παραμένει μονόχειρας, γιατί ακόμα κι ένας θεός δεν μπορεί να γιατρέψει τις πληγές που δημιουργεί το Χάος. Το όνομα του ρούνου συμβολίζει τον θεϊκό νόμο και τον ιερό όρκο που δένει θνητούς και αθάνατους με τη δομή του σύμπαντος.

Το Μπέοργκ σημαίνει σημάδα και συμβολίζει την πραγμάτωση. Η σημάδα θεωρείται σύμβολο γονιμότητας, γιατί

είναι το πρώτο δέντρο που φυτρώνει όταν υποχωρούν οι πάγοι. Οι Κέλτες είχαν δώσει το όνομα της σημάδας στον πρώτο μήνα του έτους. Συμβολίζει την πραγμάτωση που μπορεί να μετατρέψει κάθε ενέργεια σε ύλη και κάθε ιδέα σε πράξη.

Το Έοχ σημαίνει άλογο και συμβολίζει την αναζήτηση για το νόημα της ζωής. Είναι σύμβολο πίστης, δύναμης, αφοσίωσης και ομορφιάς. Είναι το ταξίδι της κάθε ψυχής στην αναζήτηση για το νόημα της ζωής και την τελική θέωση.

Το Μαν σημαίνει άνθρωπος και συμβολίζει την αλληλεγγύη. Αντιπροσωπεύει τον άνθρωπο και όλη την ανθρωπότητα σαν Μικρόκοσμο σε σχέση με τον Μακρόκοσμο του Σύμπαντος. Την αλληλεξάρτηση και την αλληλεγγύη που υπάρχει ανάμεσά τους.

Το Λαγκού σημαίνει νερό και συμβολίζει το υποσυνείδητο και τη διαίσθηση. Είναι η μεταβλητή δύναμη που μπορεί να σκοτώσει, αλλά και να θρέψει. Σαν τις δυνάμεις του νου που μπορούν να φέρουν την αποκάλυψη αλλά και την παραφροσύνη.

Το Ινγκ παίρνει το όνομά του από τον θεό Νγκ και συμβολίζει την ολοκλήρωση. Τόσο ο ρούνος όσο και ο θεός

συμβολίζουν την προστασία και τη δημιουργικότητα που φέρνουν ευημερία. Συμβολίζει την ένωση αρσενικού και θηλυκού, του συνειδητού και του υποσυνειδητού, του αρνητικού και του θετικού σε μια ολοκλήρωση που είναι αφετηρία δημιουργίας.

Το Ντάεγκ σημαίνει ημέρα και συμβολίζει τη σύνθεση. Είναι η μέρα που φέρνει λάμψη, ζεστασιά και ζωή. Είναι όμως και η σύνθεση των δύο αντιθέτων ημέρας και νύχτας, Νόμου και Χάους.

Το Όθελ σημαίνει κτήμα, συμβολίζει την παράδοση και οτιδήποτε μεταφέρεται από τη μια γενιά στην άλλη, κάθε φορά πιο εμπλουτισμένο σε εμπειρίες από τις ανακαλύψεις των προηγούμενων. Η Δύναμη του Όθελ είναι τεράστια αρκεί να γνωρίζει κανείς πώς να τη χρησιμοποιήσει.

Οι ρούννοι χρησιμοποιήθηκαν σαν τρόπος μαντείας και μαγείας. Σε συνδυασμό μεταξύ τους σε ρουνικούς δεσμούς, ήταν σημάδια προστασίας, υγείας και γενικότερα χρησιμοποιήθηκαν σε ολόκληρη την καθημερινή ζωή των Κελτών. Ακόμη και σήμερα αποτελούν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους ένα ανεξερεύνητο μονοπάτι φιλοσοφίας και πρακτικής της ζωής.

Πηγές

Βιβλία:

- Ρούννοι – Η παραδοσιακή μαγεία των βόρειων λαών – Θ. Μαστακούρη
- Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς
- Η δύναμη των Ρούνων - MEADOWS KENNETH
- Τάκτος – Τα Ηθη των Γερμανών

Άρθρα

- https://el.wikipedia.org/wiki/-_Οι_Ρούννοι
- www.ancientscripts.com - Futhark
- <https://www.diadrastika.com/> - Ρούννοι: Τα Ενεργειακά Κλειδιά των Δυνάμεων του Σύμπαντος
- <https://www.nea-acropolis-athens.gr/> - Ρούννοι - Η Μυστική Γλώσσα των Κελτών

ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Ποιοί είμαστε:

Η Νέα Ακρόπολη είναι ένας Διεθνής Πολιτιστικός και Φιλοσοφικός Οργανισμός που δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 55 χώρες στον κόσμο και έχει ως σκοπό να ενεργοποιήσει την εσωτερική δύναμη του ατόμου, προωθώντας τον ανθρώπινο πολιτισμό, τον αυθεντικό εθελοντισμό και την πρακτική φιλοσοφία.

Οι 3 αρχές μας

1 - Συναδελφосύνη

Η προώθηση ενός Ιδεώδους παγκόσμιας συναδελφосύνης βασισμένο στο σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, πέρα από τις διαφορές μας, φυλετικές, μορφωτικές, θρησκευτικές, κοινωνικές κ.ά.

2 - Γνώση

Η αγάπη για τη σοφία, η οποία μέσα από τη συγκριτική μελέτη των φιλοσοφιών, θρησκειών, επιστημών και τεχνών, προωθεί τη γνώση για το σύμπαν, τη φύση και τον άνθρωπο.

3 - Ανάπτυξη

Η ανάπτυξη των καλύτερων στοιχείων του ανθρώπου, με την προώθηση και την ένταξή του στη φύση και την κοινωνία, όχι ως απλό παρατηρητή αλλά ως ενεργό συμμετέχοντα σ' έναν κόσμο που χρειάζεται βελτίωση.

Ο στόχος μας

Προτείνουμε ένα Νέο Ανθρωπισμό, μια νέα Φιλοσοφική προσέγγιση του κόσμου και του Εαυτού μας. Νέα και συγχρόνως αρχαία, βασισμένη στη Σοφία του παρελθόντος αλλά προσαρμοσμένη στο σήμερα, στις σύγχρονες ανάγκες μας και με οραματισμό για το μέλλον.

...η
αναζήτηση
της Σοφίας
που γίνεται
τρόπος ζωής
και δίνει
νόημα στην
ύπαρξή
μας

Τι είναι για μας η φιλοσοφία

Η φιλοσοφία είναι η **σοφία της καθημερινής ζωής**. Το να φιλοσοφείς είναι πολύ απλά να είσαι «παρών» στη ζωή, στους άλλους και στον εαυτό σου.

Δεν είναι μια διανοητική προσέγγιση αλλά πάνω απ' όλα ένας τρόπος ζωής προσιτός σε όλους και αποτελείται από την εφαρμογή των διδασκαλιών των σοφών όλων των εποχών.

Γιατί Φιλοσοφία σημαίνει να συνδιαλεγόμαστε με τον εαυτό μας, να ερχόμαστε σε επαφή με ιδέες κι όχι με απόψεις και να κάνουμε **σωστές επιλογές ελεύθερα**.

προσφέρει
το οξυγόνο
της ψυχής,
ένα Όραμα
για να
Είσαι

Τι είναι για μας ο πολιτισμός

Στη Νέα Ακρόπολη αναγνωρίζουμε την ανάγκη να διασώσουμε και να αναπτύξουμε, μέσα από μια ολιστική προσέγγιση, την τέχνη, την επιστήμη, το μυστικισμό και την πολιτική ως την τέχνη της αρμονικής συνύπαρξης. Δεν μαθαίνουμε απλά για κάθε πολιτισμό αλλά **χτίζουμε τον πολιτισμό και την κουλτούρα μέσα στον καθένα**.

Γιατί ο Πολιτισμός διευρύνει την κατανόησή μας για τη ζωή και τον κόσμο και μας φέρνει πιο κοντά στον άνθρωπο μέσα από ένα πνεύμα σεβασμού, αλληλεγγύης και αλληλοκατανόησης.

είναι μια
αυθεντική
στάση
καρδιάς,
ένα κανάλι
Δύναμης
και Ζωής

Τι είναι για μας ο εθελοντισμός

Ο Εθελοντισμός είναι μια **αυθεντική στάση καρδιάς** πέρα από τις μόδες.

Η Νέα Ακρόπολη προσφέρει στην κοινωνία ένα πεδίο μέσα από το οποίο μπορεί ο άνθρωπος αναπτύσσοντας τις αξίες της ένωσης, της αλληλεγγύης, της ανεκτικότητας, της υπευθυνότητας, να οδηγηθεί στη βελτίωση τόσο του εαυτού του όσο και της κοινωνίας στην οποία ζει.

Γιατί το σκοτάδι δεν νικείται με χτυπήματα αλλά με Φως!

Ι Τσινγκ: Φιλοσοφία και μέθοδος μαντικής

Κείμενο: Κυριακή Κόρνια – Γιώργος Βενέτης

Είναι ένα από τα πιο αρχαία κλασικά κινέζικα κείμενα και ένα από τα πιο σημαντικά βιβλία της παγκόσμιας φιλολογίας. Η φιλοσοφία τόσο του Λάο Τσε όσο και του Κομφούκιου έχουν τις ρίζες τους σε αυτό το κείμενο. Όμως η επίδρασή του ήταν μεγάλη όχι μόνο στη φιλοσοφία, αλλά και στην επιστήμη και στην πολιτική.

Θεωρείται ότι το Ι Τσινγκ έχει ηλικία 5.000 χρόνων. Δεν ξέρουμε ποιος είναι ο συγγραφέας του έργου. Λέγεται ότι η αρχική διδασκαλία του δόθηκε στον κόσμο από τον μεγάλο μύστη-αυτοκράτορα Φου Σι.

Το πρώτο ιστορικό γεγονός για το οποίο υπάρχει αναφορά στο Ι Τσινγκ, τοποθετείται χρονικά στη διάρκεια της δυναστείας Σια, περίπου το 2200 π.Χ. Οι επόμενες δυναστείες Σανγκ και Τζόου, συνδέθηκαν άμεσα με το Ι Τσινγκ και την εφαρμογή του ως μία μαντική μέθοδο. Στα κείμενα του Ι Τσινγκ υπάρχει αναφορά στη χώρα των Σανγκ η οποία χαρακτηρίζεται ως το «Μεγάλο Βασίλειο» (εξάγραμμο 64). Το Ι Τσινγκ θα πρέπει

να έχει τις ρίζες του στις λατρευτικές παραδόσεις των Σανγκ. Κατά την περίοδο της ηγεμονίας του τελευταίου αυτοκράτορα της δυναστείας των Σανγκ, ο βασιλιάς Γουέν έγραψε τα κείμενα που ονομάζονται και Γκουάτσι, δηλαδή «κείμενα των Γκουά» και αποτελούν ουσιαστικά τον σκελετό του Ι Τσινγκ. Αργότερα, επί της δυναστείας των Τζόου (1122 π.Χ - 256 π.Χ), ο δούκας Τζόου εμφύσησε ζωή στα εξάγραμμα του βασιλιά Γουέν γράφοντας επιπλέον κείμενα που επεξηγούσαν τα χαρακτηριστικά τους. Μαζί με τα γραπτά του Γουέν, συνθέτουν το Γι (αλλαγή) ή διαφορετικά Τζόου Γι (βιβλίο αλλαγής του Τζόου), έργο που σήμερα είναι γνωστό ως Ι Τσινγκ ή Βιβλίο των Αλλαγών.

Γύρω στα 1.150 π.Χ. ο βασιλιάς Γουέν και ο γιος του, δούκας του Τσόου, μελέτησαν αυτή την αρχική διδασκαλία, την ταξινομήσαν και πρόσθεσαν διάφορα σχόλια. Στην αρχή το Ι Τσινγκ ήταν μια συλλογή γραμμικών σημείων που χρησιμοποιούνταν σαν χρησμοί. Οι χρησμοί αυτοί απαντούσαν με ένα «ναι» ή ένα «όχι». Η ενιαία γραμμή σήμαινε «ναι» και

η κομμένη «όχι». Σταδιακά αυτές οι γραμμές συνδυάστηκαν μεταξύ τους και δημιούργησαν ζευγάρια. Αργότερα προστέθηκε και μία τρίτη γραμμή κι έτσι δημιουργήθηκαν τα οχτώ τρίγραμμα που θεωρούνται σαν εικόνες των όσων συμβαίνουν στον Ουρανό και στη Γη. Τα οχτώ τρίγραμμα που στα κινέζικα λέγονται Πα Κούα, σχετίζονται με οχτώ φυσικές μορφές, δηλαδή με τον Ουρανό, τη Γη, τον Κεραυνό, το Ξύλο, το Νερό και τη Σελήνη, τη Φωτιά και τον Ήλιο, το Βουνό και το Έλος, καθώς επίσης και με τα πρόσωπα μιας οικογένειας που αποτελείται από Πατέρα, Μητέρα, τρεις Γιούς και τρεις Κόρες. Στο Βιβλίο των Αλλαγών τα οχτώ τρίγραμμα συνδυάζονται δύο δύο και μας δίνουν 64 σχηματισμούς των έξι γραμμών ή 64 εξαγράμματα. Αυτά παριστάνουν 64 βασικές καταστάσεις στις οποίες μπορεί να βρεθεί ένας άνθρωπος. Αυτές οι καταστάσεις είναι υποκειμενικές και ταυτόχρονα αντικειμενικές, δηλαδή περιγράφουν την ψυχολογική στάση ενός ατόμου, καθώς και το περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Οι καταστάσεις αυτές δεν είναι στατικές, αλλά έχουν μέσα τους το στοιχείο της αλλαγής, οπότε ο άνθρωπος μπορεί να περάσει από μία κατάσταση σε άλλη, ακολουθώντας κάποιες συμβουλές που δίνονται στο Βιβλίο των Αλλαγών. Το Ι Τσινγκ αποτελείται από τέσσερα μέρη. Στο πρώτο μέρος δίνονται τα 64 εξαγράμματα. Στο δεύτερο γίνεται σχολιασμός των εξαγράμμων. Στο τρίτο γίνεται σχολιασμός καθεμιάς γραμμής των εξαγράμμων. Το τέταρτο μέρος του Ι Τσινγκ ονομάζεται «Δέκα Πτέρυγες». Περιέχει

σχόλια, παρατηρήσεις και στοχασμούς πάνω στο Ι Τσινγκ από τη Σχολή του Κομφούκιου. Κεντρικές ιδέες του τμήματος αυτού είναι: α) Η ουσία του σύμπαντος βρίσκεται σε συνεχόμενη κίνηση. Τα φαινόμενα που προκύπτουν από αυτή την κίνηση υπόκεινται σε μία συνεχή μεταβολή. β) Η ουσία αυτή εκδηλώνεται στον ορατό κόσμο μέσα από τα αντίθετα και

συμπληρωματικά στοιχεία, γ) Οι εξελίξεις του σύμπαντος είναι κυκλικές. Τα πάντα τείνουν να επιστρέψουν στο σημείο απ' όπου ξεκίνησαν όταν άρχισε η εκδήλωση, δ) Όλες οι αλλαγές υπακούουν σε κάποιο ρυθμό, ε) Το καλό και το κακό είναι σχετικά, στ) Για να είναι μία δράση καλή, πρέπει να ακολουθεί τους συμπαντικούς νόμους.

Τα οχτώ τρίγραμμα είναι τα εξής:

Τσιέν

Πατέρας, Ουρανός, Δύναμη

Κουν

Μητέρα, Γη, Υποταγή

Τσεν

1ος Γιός, Κεραυνός, Κίνηση

Σουν

1 η Κόρη, Ξύλο, Διείσδυση

Κουν

2ος Γιός, Νερό-Σελήνη, Κίνδυνος

Λι

2η Κόρη, Φωτιά-Ήλιος, Φως

Τούι

3η Κόρη, Έλος, Χαρά

Κεν

3ος Γιός, Βουνό, Ηρεμία

την αντίθετη συμπληρωματική της. Πρόκειται για ένα τέλειο σύμβολο που, ενώ στην ουσία του είναι ένα, καθώς εκδηλώνεται στον κόσμο αποκτά διπλή μορφή. Συμβολίζει όλους τους δυαδισμούς καθώς και τη συνεχή αλλαγή. Σε κάθε τρίγραμμα η πάνω γραμμή σχετίζεται με το νου, η δεύτερη με την ψυχή και η τελευταία με το σώμα. Καθεμία, δηλαδή, από τις γραμμές σχετίζεται με ένα από τα στοιχεία εκείνα που αποτελούν αυτό το σύνθετο ον που ονομάζεται άνθρωπος. Αναφέραμε παραπάνω ότι, αν συσχετίσουμε τα οχτώ τρίγραμμα με τα μέλη μιας οικογένειας, θα δούμε ότι αντιστοιχούν στον πατέρα, στη μητέρα, τρεις γιους και τρεις κόρες, δηλαδή σε 4 αρσενικά και 4 θηλυκά. Αυτό φανερώνει ότι το αρσενικό στοιχείο υπάρχει σε ίση ποσότητα με το θηλυκό. Παρατηρούμε επίσης ότι ο πατέρας και η μητέρα, δηλαδή η αρχετυπική αρσενική και θηλυκή αρχή, συμβολίζονται με τρεις συνεχείς και τρεις διακεκομμένες γραμμές αντίστοιχα. Καθένα όμως από τα παιδιά συμβολίζεται και με συνεχείς και με διακεκομμένες γραμμές, πράγμα που δηλώνει ότι αποτελούν ενδιάμεσες καταστάσεις, έχουν χαρακτηριστικά και αρσενικά και θηλυκά. Θα μπορούσαμε να πούμε

Σε κάθε τρίγραμμα οι συνεχείς γραμμές είναι αρσενικού χαρακτήρα (γιανγκ) και οι διακεκομμένες είναι θηλυκού χαρακτήρα (γιν).

Το γιν-γιανγκ συμβολίζει όλα τα συμπληρωματικά αντίθετα στο δυαδικό σύμπαν. Απεικονίζει την τέλεια ισορροπία των δύο μεγάλων δυνάμεων στο Σύμπαν. Η καθεμία από αυτές τις δυνάμεις περικλείει μέσα της σε σπόρο

ότι η ενδιάμεση κατάσταση στην οποία βρίσκονται τα παιδιά συμβολίζει την κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο άνθρωπος και την οποία πρέπει να υπερβεί. Παλλόμενος ανάμεσα στις καταστάσεις Ράγιας και Τάμας, δηλαδή υπερβολής και έλλειψης, πρέπει, ακολουθώντας την Ορθή Δράση, να φτάσει στο Σάττβα, την τέλεια αρμονία, την ισορροπία. Ορθή Δράση, όπως λέει ο Κρίσνα στον Αρζούνα στη Μπαγκαβάτ Γκίτα, είναι

να ακολουθεί κανείς τον δρόμο του κέντρου, να δρα με βάση τον νόμο, να εκτελεί το καθήκον του, να δρα ανιδιοτελώς.

Ορθή Δράση είναι η εκτέλεση του σωστού, χωρίς την προσδοκία της ανταμοιβής. Η Ορθή Δράση είναι ο μοναδικός δρόμος που βοηθάει τον άνθρωπο να εξελιχθεί και να εκτελέσει σωστά τον ρόλο του ως άνθρωπος. Μπορεί να γίνει ένας συσχετισμός ανάμεσα στα οχτώ τρίγραμμα και στην Ευγενή Οκταπλή Ατραπό του Βούδα. Είναι γνωστό ότι ο Βούδας έφτασε στη φώτιση όταν ανακάλυψε τις τέσσερις μεγάλες Αλήθειες:

α) Ο πόνος είναι αναπόφευκτος,

β) Η αιτία του πόνου είναι ότι ο άνθρωπος πιστεύει ως πραγματικά και αληθινά εκείνα που είναι απατηλά.

γ) Η εξάλειψη του πόνου θα έρθει όταν μέσα από την Ορθή Δράση δίνουμε περισσότερη σημασία στο αθάνατο πνεύμα μας απ' ό,τι στο θνητό σώμα.

Ο δρόμος που οδηγεί στην εξάλειψη του πόνου είναι η Ευγενής Οκταπλή Ατραπός, που αποτελείται από τα εξής σκαλοπάτια:

- Ορθές Αντιλήψεις
- Ορθές Αποφάσεις
- Ορθές Ομιλίες
- Ορθή Συμπεριφορά
- Ορθά Μέσα Ζωής
- Ορθή Προσπάθεια
- Ορθή Σκέψη
- Ορθή Συγκέντρωση

Θα προσπαθήσουμε τώρα να κάνουμε μια αντιστοιχία ανάμεσα στην Ευγενή Οκταπλή Ατραπό και τα Οχτώ Τρίγραμμα, παίρνοντας ως δεδομένο ότι και τα δύο συμβολίζουν τον δρόμο που πρέπει να ακολουθήσει ο άνθρωπος για να εξελιχθεί, για να γίνει καλύτερος.

Ορθές Αντιλήψεις - Κουν

Είναι το στάδιο κατά το οποίο παίρνουμε γνώσεις, εμπειρίες, αρχίζουμε να είμαστε πιο συνειδητοί και έτσι μπαίνουμε στον δρόμο για την εξέλιξη, για τη βελτίωση του εαυτού μας. Είναι η αρχή της Ατραπού. Ο ρόλος μας είναι παθητικός, δεχόμαστε πράγματα, δεν έχουμε αρχίσει ακόμα να δίνουμε. Γι' αυτό και συσχετίζεται με το θηλυκό στοιχείο, που ένα από τα χαρακτηριστικά του είναι η δεκτικότητα.

Ορθές Αποφάσεις - Τσεν

Σ' αυτό το στάδιο αρχίζουμε να εφαρμόζουμε αυτά που μάθαμε. Η θεωρία γίνεται πράξη, όπως φαίνεται από την κάτω γραμμή που αντιστοιχεί, όπως είπαμε, στο σώμα.

Ορθές Ομιλίες - Καν

Σ' αυτό το στάδιο αρχίζουμε να μεταφέρουμε όσα γνωρίζουμε στους άλλους. Η αγάπη μας για τους ανθρώπους μας κάνει να θέλουμε να τους μεταδώσουμε αυτά που ζούμε.

Ορθή Συμπεριφορά - Τούι

Εδώ βρισκόμαστε στην αρχή της κατανόησης της αστάθειας και της μεταβλητότητας του κόσμου που ζούμε. Είναι το στάδιο που, για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε, χρειαζόμαστε τη στήριξη της διδασκαλίας των σοφών, αυτών που ξέρουν περισσότερα από εμάς.

Ορθά Μέσα Ζωής - Κεν

Είναι το στάδιο που βρίσκουμε αυτές τις διδασκαλίες που αναφέραμε παραπάνω, μέσα μας. Ο νοητικός μας κόσμος έχει αναπτυχθεί.

Ορθή Προσπάθεια - Λι

Σε αυτό το στάδιο πλέον έχουμε ταύτιση θεωρίας και πράξης. Ο νοητικός μας κόσμος εκδηλώνεται στο φυσικό, οι πράξεις μας είναι αντανάκλαση των ιδεών μας. Εδώ πια εφαρμόζουμε την ορθή δράση, βοηθώντας ενεργά την ανθρωπότητα.

Ορθή Σκέψη - Σουν

Το σώμα υπακούει στην ψυχή και στο νου. Κάθε ενέργειά μας είναι έκφραση του νόμου.

Ορθή Συγκέντρωση - Τσιέν

Πλήρης αρμονία μεταξύ σώματος-ψυχής και νου. Έχουμε φτάσει στο τέλος του δρόμου.

Το Ι Τσινγκ ως μέθοδος μαντικής

Όπως είδαμε, οι συνδυασμοί των οχτώ αυτών τριγράμμων ανά δυνάδες οδήγησαν στα εξήντα τέσσερα εξαγράμματα. Κάθε εξαγράμμο συνοδεύεται από ένα γενικό κείμενο, ενώ κάθε μία από τις έξι γραμμές του εξαγράμμου έχει δικό της κείμενο. Το γενικό κείμενο περιγράφει την κεντρική ιδέα του εξαγράμμου ενώ οι γραμμές αναφέρονται σε συγκεκριμένα στοιχεία της εξέλιξης της κεντρικής ιδέας.

Αυτή η δομή επιτρέπει μια γενική ανάγνωση αλλά και μια πιο συγκεκριμένη εκτίμηση των επιμέρους χαρακτηριστικών

της δεδομένης στιγμής. Τα εξαγράμματα μαζί με τα κείμενα που το συνοδεύουν αποτελούν το Ι Τσινγκ το οποίο, την εποχή της δυναστείας Τζόου, ορίστηκε επίσημη μαντική τέχνη της αυλής.

Οι Δυτικοί αναγνώστες γνωρίζουν το Ι Τσινγκ κυρίως από τη γερμανική μετάφραση του Ρίχαρντ Βίλελμ (1923), που μετέφερε κατόπιν στα αγγλικά η Κάρι Μπέινς. (Αυτή τη μετάφραση χρησιμοποίησε ο Καρλ Γιουνγκ στις ψυχαναλυτικές του έρευνες τη δεκαετία του 1960).

Στην πραγματικότητα, το αυθεντικό πρόσωπο του Ι Τσινγκ παρέμεινε θαμμένο για δύο χιλιάδες χρόνια μέχρις ότου ο κομφουκιανισμός έπαψε να είναι επίσημο δόγμα και οι ερευνητές μπόρεσαν να διεξαγάγουν αντικειμενικές και αμερόληπτες μελέτες.

Σήμερα, είμαστε πλέον σε θέση να γνωρίζουμε ότι το Ι Τσινγκ είναι μια συλλογή μαντικών κειμένων, όπου συμπεριλαμβάνονται λαϊκά ποιήματα τα οποία διατηρούν τη ρίμα τους και στη σύγχρονη κινεζική γλώσσα, και ιστορικές αφηγήσεις που αποτελούν μέχρι και σήμερα τμήμα της ζωντανής παράδοσης του κινεζικού λαού.

Πιθανολογείται ότι, η σύνθεση και η επιμέλεια του αυθεντικού κειμένου θα πρέπει να πραγματοποιήθηκε μέσα σε μια μακρά χρονική περίοδο, με γνώμονα την εμπειρία από τη μαντική του χρήση. Η ποιητική έκφραση θα πρέπει να προέκυψε από την εξέλιξη του κειμένου, ως ένα ουσιαστικό συστατικό για τη δημιουργία ενός καλού χρησμού.

Ως μέθοδο μαντικής, το Ι Τσινγκ εφαρμόζεται εδώ και τουλάχιστον 3.000 χρόνια. Η επισημοποίηση του Ι Τσινγκ οδήγησε σε ένα είδος τυποποίησης των κειμένων των εξαγράμμων. Τα κείμενα αυτά αποτελούν για κάποιες περιπτώσεις εξαγράμμων καθαρούς χρησμούς, ενώ άλλοτε αφηγούνται ιστορίες ή παρέχουν γενικές συμβουλές και παροτρύνσεις.

Η γλώσσα των κειμένων χαρακτηρίζεται συχνά από μία λιτότητα και μία ασάφεια που συνάδει με το είδος μιας μαντικής ρήσης, ενώ πολλές φορές έχουν και ποιητικό χαρακτήρα, με αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό πως αν και η γλώσσα είναι αρχαϊκή, πολλά κείμενα ομοιοκαταληκτούν και στα σύγχρονα κινεζικά.

Θέτουμε ένα ερώτημα και σχηματίζουμε ένα εξάγραμμα. Η μέθοδος που χρησιμοποιεί ο μάντης για να δημιουργήσει το εξάγραμμα εξαρτάται από τις περιστάσεις και τις πεποιθήσεις του. Επιπλέον, κάθε εξάγραμμα συνοδεύεται από ένα παραδοσιακό κείμενο, που ονομάζεται «χρησμός», ενώ και κάθε επιμέρους γραμμή έχει επίσης το δικό της κείμενο. Το γενικό κείμενο του εξαγράμμου περιγράφει την κεντρική του ιδέα, ενώ το κείμενο κάθε γραμμής αναφέρεται σε συγκεκριμένα στοιχεία της εξέλιξης αυτής της κεντρικής ιδέας. Όταν μια γραμμή του εξαγράμμου αλλάξει, τότε αλλάζει ολόκληρο το νόημα (κείμενο) του εξαγράμμου και επομένως τα εξάγραμμα δεν είναι στατικά αλλά σε διαρκή μεταλλαγή. Η διττή αυτή δομή γραμμών και κειμένων επιτρέπει παράλληλα τη δημιουργία ενός συνολικού χρησμού που παράγεται από τους συνδυασμούς των γραμμών.

Σύμφωνα με την παράδοση, τα ονόματα των εξαγράμμων είναι έργο του βασιλιά Γουέν και υποδηλώνουν διαφορετικά περιστατικά και καταστάσεις. Το όνομα του εξαγράμμου μπορεί να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε την έννοια του «χρησμού» που πήραμε, ως απάντηση στην ερώτησή μας. Τις περισσότερες φορές ο τίτλος των εξαγράμμων δεν είναι αρκετός και πρέπει να διαβάσουμε όλη την ανάλυση για να καταλάβουμε μία κατάσταση.

Οι χρησμοί των εξαγράμμων είναι τα μικρά κειμενάκια που τα συνοδεύουν και μας δίνουν συμβουλές σχετικά με την πραγματική κατάσταση που περιγράφεται από το εξάγραμμα. Μας διευκολύνουν να ανακαλύψουμε σε αυτούς τις πιθανές προτάσεις, την ευκαιρία ή την κακή συγκυρία προκειμένου να υλοποιήσουμε ή όχι μια πρόθεσή μας.

Η «εικόνα» είναι παρόμοια με τον χρησμό, τόσο στη δομή όσο και στη λειτουργία. Σύμφωνα με την παράδοση, η Εικόνα του κάθε εξαγράμμου προέρχεται από τον ίδιο τον Κομφούκιο ή από τους μεταγενέστερους μαθητές του που ακολούθησαν την ηθική φιλοσοφία του. Στην περίπτωση της Εικόνας μπορούμε και πάλι να βρούμε υποδείξεις για το τι πρέπει να κάνουμε, - όπως και με τον χρησμό - αλλά η ερμηνεία αυτή έχει φιλοσοφικό -δεοντολογικό χαρακτήρα και ουσιαστικά αποτελεί έναν κώδικα συμπεριφοράς του αποκαλούμενου «Ευγενούς» ή «Σοφού Ανθρώπου».

Εκτός από τον χρησμό και την εικόνα που περιγράφουν καθένα από τα 64 εξάγραμμα, πολύ σημαντική είναι και η

περιγραφή της θέσης της κάθε μιας γραμμής. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχουν 6 διαφορετικές περιγραφές για κάθε γραμμή καθενός από τα 64 εξάγραμμα, πράγμα που ανεβάζει τον αριθμό των κειμένων αυτών σε $6 \times 64 = 384$! Τα κείμενα αυτά ονομάζονται «Πιάο» και μας παρέχουν λεπτομερείς συμβουλές σχετικά με την έννοια του εξαγράμμου ή σύντομα συμπεράσματα, όπως: «καμία ευθύνη», «τύψεις», «καλή τύχη», και ούτω καθεξής. Αυτά τα κείμενα δημιουργήθηκαν από τον γιο του βασιλιά Γουέν, τον Δούκα του Τσου.

Πηγές:

- Περιοδικό Νέα Ακρόπολη, τεύχος 78
- <https://paroutsas.jmc.gr/i-ching/index.html>
- https://el.wikipedia.org/wiki/I_Τσινγκ
- <https://www.filosofikilithos.gr/i-mantiki-stin-archaia-kina/>

Μολυβδομαντεία

Κείμενο: Παντελής Βεκρής

Η μολυβδομαντεία, (αγγλικά: molybdomancy, σύνθεση από τις ελληνικές λέξεις), είναι μια μέθοδος για να μαντέψει κανείς τα μελλούμενα, να αποφύγει κακοτοπιές ή ακόμα και να εξαγνιστεί, αποβάλλοντας τις αρνητικές ενέργειες που πιθανόν έχει συσσωρεύσει.

Ο συνηθισμένος τρόπος είναι να λιώνουν κομμάτια μολύβδου και μετά να το χύνουν σε δοχείο με νερό. Τα «σημάδια» που θα εμφανιστούν κατά τη διαδικασία αποτελούν οiwονούς προς πρόβλεψη. Χρησιμοποιείται συνήθως μολύβι ή σε άλλες περιπτώσεις κασσίτερος.

Αν το μολύβι σχηματίζει μικρά σταγονίδια προβλέπονται κέρδη και ευημερία, αν το σχήμα που προκύπτει μοιάζει με πλοίο προμηνύεται κάποιο ταξίδι, ενώ σε περίπτωση που το μέταλλο λιώσει σε μικρά και εύθραυστα κομμάτια, ο καινούριος χρόνος θα φέρει αντιξοότητες και κακοτυχία. Ερμηνεύεται το σχήμα, ο ήχος και το ύψος που θα ανέβει το νερό. Τα σχήματα μπορούν να ειδωθούν σε φως κεριών και να ερμηνευτούν οι σκιές τους.

Μπορεί να βρεθεί ως παράδοση σε διάφορους πολιτισμούς, όπως η Αυστρία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Βουλγαρία, η Γερμανία, η Φινλανδία, η Εσθονία, η Λετονία, η Ελβετία, η

Τσεχική Δημοκρατία και η Τουρκία. Σήμερα έχει παραμείνει ως έθιμο πρωτοχρονιάς σε αρκετούς βόρειους λαούς.

Μια παράδοση που μας έρχεται από τη Σμύρνη, μας μιλάει για το κουρσούμι ή κουρσούνι ή κουρσούν, τη μέθοδο μαντικής από το λιωμένο μολύβι ενώ παράλληλα ο ενδιαφερόμενος βρίσκεται σκεπασμένος κάτω από λευκό σεντόνι. Το χρησιμοποιούσαν για πρόγνωση γεγονότων, την ενίσχυση της τύχης σε προσωπικά θέματα γάμου ή καριέρας, την απομάκρυνση των αρνητισμών και της γλωσσοφαγιάς. Διαβάζονταν γι αυτό προσευχές από τα βάθη της ανατολής. Κουρσούν σημαίνει μόλυβδος στα τουρκικά και κουρσούνι αυτός που είναι «βαρύς» σαν μόλυβδος, το βαρύ αντικείμενο.

Οι ρίζες της μολυβδομαντείας ανάγονται από κάποιους μελετητές στα αρχαία Ελληνικά μαντεία, όπου την τελετουργία πραγματοποιούσαν οι αρχιέρειες των ναών. Η μαντεία αυτή γινόταν κάθε χειμερινό ηλιοστάσιο και κάθε αρχή Άνοιξης, στην ιερή γιορτή της φωτιάς με το σιτάρι, το κρασί και φτερά παγωνιού ως προσφορά προς την Ήρα και τον Διόνυσο.

Στην πρόσφατη εποχή μας πέρασε μέσα από τη γιορτή του Αϊ Πάννη. Στην εφημερίδα «Νεόλογος» της Αττικής διαβάζουμε: «Η παραμονή του γενεθλίου του Αγίου

Ιωάννου του Προδρόμου (24 Ιουνίου) χαρακτηρίζεται από πυρολατρικά και μαντικά έθιμα. Στα πυρολατρικά έθιμα ανάγονται οι φωτιές του Αϊ Παννιού του Φανιστή, ή Ριζικάρη ή Ριγανά, όπως ονομάζεται για την περίπτωση ο Άγιος σε διάφορα μέρη της χώρας, ενώ στα μαντικά ξεχωρίζει ο Κλήδονας, η μολυβδομαντεία, η ονειρομαντεία κ.ά.»

Περαιτέρω λεπτομέρειες θα βρούμε στη δημοσιευμένη εργασία του κυρίου Σεραφείμ-Σπυρίδωνα Ταβλαρίδη:

«Το όνομα κλήδονας προέρχεται από το αρχαίο κλήδων και σημαίνει μάντεμα, προφητεία. Το έθιμο είναι πολύ παλιό και έχει σχέση με την ομηρική όσσα ή φήμη, ο προγνωστικός ήχος, και κατ' επέκταση το άκουσμα οιωνισμού ή προφητείας, ο συνδυασμός τυχαίων και ασυνάρτητων λέξεων ή πράξεων κατά τη διάρκεια μαντικής τελετής, στον οποίο αποδιδόταν προφητική σημασία.

Μία παραλλαγή ιδιαίτερα διαδεδομένη στη Μικρά Ασία, είναι

ότι, στο αγγείο με το αμίλητο νερό ρίχνουν χυτό μολύβι, που έχει ζεσταθεί μέχρι την τήξη του και το οποίο, ερχόμενο σε απότομη επαφή με το κρύο νερό, στερεοποιείται λαμβάνοντας αλλόκοτες μορφές. Η μολυβδομαντεία γίνεται τότε χάρη στην ερμηνεία που θα δοθεί από ειδικές γυναίκες, τις «μολυβούδες», στο σχήμα κάθε «ριζικού», που ανασύρεται για κάθε μία από τις άγαμες κοπέλες, π.χ., καράβι, που ισοδυναμεί με ταξίδι ή γαμπρό ναυτικό, μουσικό όργανο, το οποίο προ δηλώνει χαρές κ.λπ.»

Για χάρη της έρευνας, θα πρέπει να εξετάσουμε τις σχέσεις των μετάλλων με τις πλανητικές επιδράσεις, θέμα προσφιλές στους αλχημιστές και τους αστρολόγους. Ίσως αναζητήσουμε εκεί τους λόγους που οδήγησαν τους αρχαίους στη χρήση του μολύβδου για λόγους μαντικής και ειδικά πάνω σε θέματα χρόνου.

Στην ανάρτηση του Δρ. Ιωάννη Αλμυράντη με τίτλο «Το Παράδοξο των Πλανητικών Μετάλλων» διαβάζουμε: «Η πρώτη σαφής αναφορά σε αντιστοιχία μεταξύ των επτά πλανητών

του γεωκεντρικού συστήματος και μετάλλων γίνεται από έναν Αλεξανδρινό σχολιαστή του Πινδάρου. Αναφερόμενος στους πρώτους στίχους του 5ου Ισθμιακού, όπου ο ποιητής συνδέει τον χρυσό με τον Ήλιο, ο σχολιαστής (βλ. «Πινδάρου τα σωζόμενα» εκδ. Boeckh, τομ. II, σελ. 540, 1819) αναφέρει την επικρατούσα (στην εποχή του) αντιστοιχία πλανητών - μετάλλων: Ήλιος - χρυσός / Σελήνη - άργυρος / Άρης - σίδηρος / Κρόνος - μολύβδος / Δίας - ήλεκτρον (κράμα χρυσού και αργύρου) / Ερμής - κασσίτερος / Αφροδίτη - χαλκός».

Αξιοσημείωτες παρατηρήσεις θα βρούμε και στο βιβλίο του Nick Kollerstrom: The Planets and Metals – The Traditional Association of Saturn and Lead, όπου, ανάμεσα σε άλλα ενδιαφέροντα διαβάζουμε: «Ο μολύβδος αποθηκεύεται στον ιστό των οστών. Εάν μπορούσατε να δείτε μόνο εκείνο το μέρος ενός ατόμου όπου βρίσκεται ο μολύβδος, θα βλέπατε έναν σκελετό. Ο Κρόνος-Χρόνος θεωρείται από τον Μεσαίωνα ως ο «Πατέρας – Χρόνος» και συμβολιζόταν σαν ένας σκελετός.

Απαιτούνται περίπου 30 χρόνια για να καθαριστούν τα οστά από τον μόλυβδο, και έτσι καθίσταται ένα σχεδόν μόνιμο πρόβλημα. Εντούτοις, δεν πρέπει κανείς να το αντιμετωπίσει αυτό με απελπισία. Κανένα άλλο μέταλλο δεν έχει τόσο έντονη την τάση να σχηματίζει αδιάλυτες ενώσεις. Είναι ένα βαρύ, σκοτεινό, αργόστροφο μέταλλο, και από τα επτά μέταλλα είναι ο χειρότερος αγωγός του ηλεκτρισμού, ελάχιστα λαμπερός, ενώ προκαλεί και πιο ανεπαίσθητο ήχο.»

«Η τόσο μεγάλη ποικιλία από ισότοπα μολύβδου μπορεί να εντοπιστεί ακόμα και σε έναν βράχο, αυτά τα ισότοπα είναι τα τελικά προϊόντα της ραδιενεργού αποσύνθεσης. Μιλώντας γενικά, τόσο μεγαλύτερη είναι η ποικιλία ισοτόπων στο βράχο, όσο παλαιότερος είναι ο τελευταίος. Οι επιστήμονες μετρούν την ηλικία των πετρωμάτων και από τον μόλυβδο!»

Ο μόλυβδος είναι από τα πρώτα μέταλλα που έβγαλε ο άνθρωπος από τη γη πριν χιλιάδες χρόνια. Έχει το μεγαλύτερο ατομικό αριθμό από όλα τα σταθερά στοιχεία και τρία από τα ισότοπά του αποτελούν τελικά στοιχεία σημαντικών αλυσίδων πυρηνικής σχάσης βαρύτερων στοιχείων. Τα ραδιενεργά στοιχεία όταν «ισορροπούν» γίνονται μόλυβδος. Θα λέγαμε ότι είναι ένα γήινο στοιχείο που σε κάποια αναλογία υπάρχει μέσα μας και μας δηλητηριάζει. Να θυμηθούμε επίσης ότι το Αλχημικό Έργο είναι η μετατροπή του μολύβδου σε χρυσό είτε ως μεταστοιχείωση των υλικών ή ως εξέλιξη του χαρακτήρα από χθόνιο σε ουράνιο.

Οι μύθοι και οι παραδόσεις των λαών δεν είναι παρά δηλώσεις και εκδηλώσεις συμβόλων. Αφού χάθηκαν τα κλειδιά του αποσυμβολισμού έμειναν μόνο οι μορφές και τα τυπικά των εθίμων, για να τα παρακολουθούμε κάτω από την όψη μιας χαριτωμένης κουλτούρας του παρελθόντος. Τα σύμβολα, όμως, είναι διαχρονικά και πάντα θα αγγίζουν μια πλευρά της ψυχοσύνθεσής μας, συνειδητά ή υποσυνείδητα.

Ίσως, βέβαια, οι μύθοι, στη ρίζα τους, να περιέχουν και κρυμμένους θησαυρούς.

Βιβλιογραφία

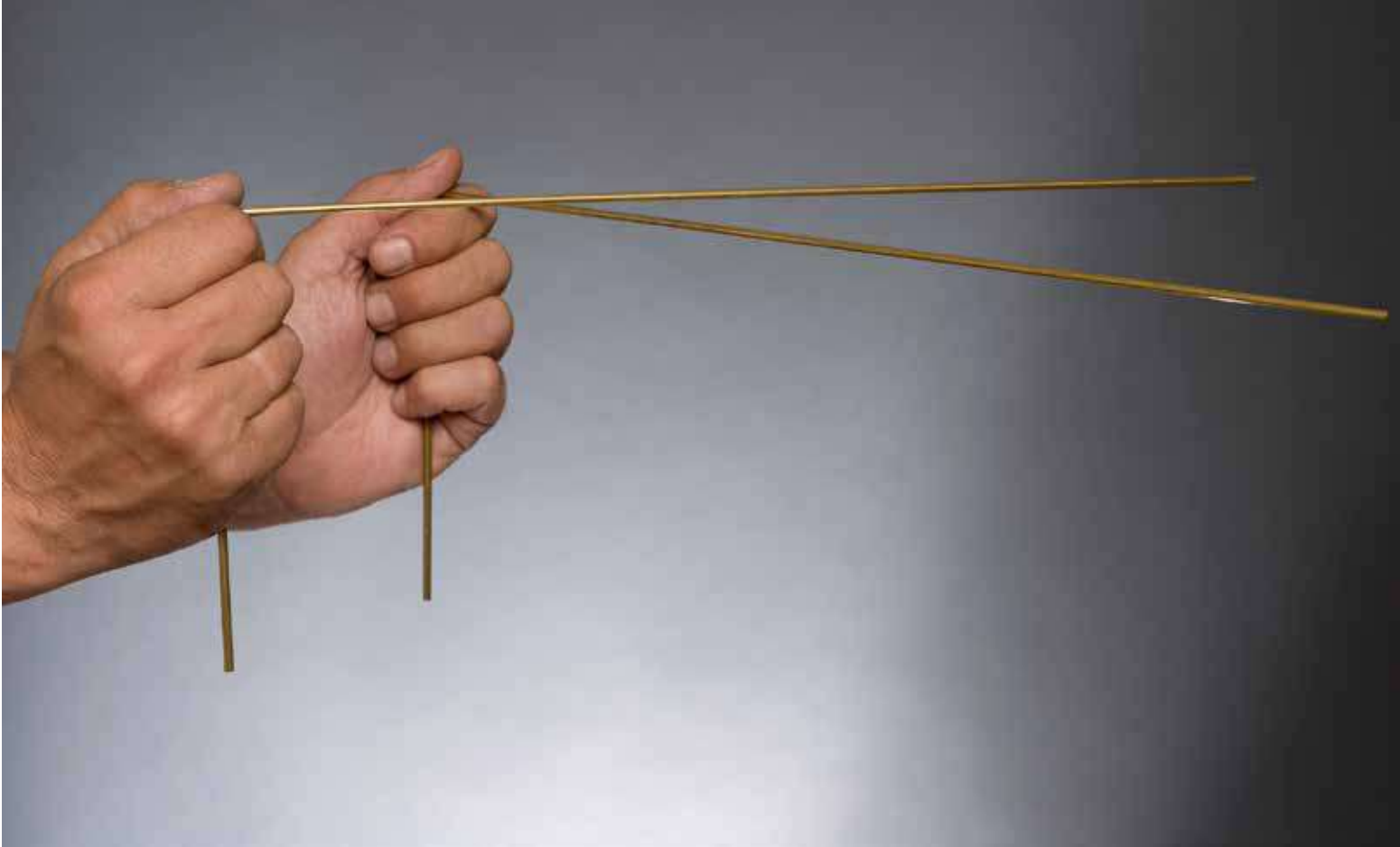
- Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Larousse Britannica
- <https://helleniculturaldiplomacy.com/>
- Nick Kollerstrom: The Planets and Metals – The Traditional Association of Saturn and Lead (πηγή: Αστρολογία για όλους)
- <http://www.myhoroscope.gr/>
- ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΞΟ ΤΩΝ ΠΛΑΝΗΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ
- <http://uraniagardens.blogspot.com/2009/12/blog-post.html>
- Posted by: YANNIS ALMIRANTIS, Institute of Biology, National Research Center for Physical Sciences “Demokritos”, e-mail: yalmir@bio.demokritos.gr
- <https://neologosattikis.gr/eidiseis/koinonia/i-paramoni-tis-giortis-t-ai-giannioy-kai-ta-dimofilestera-ethima-toy-kalokairioy/>
- <http://ikee.lib.auth.gr/record/134712/files/Klidonas.pdf>

A photograph of a light-colored wooden stick with a Y-shaped fork, lying diagonally across a background of vertical wooden planks. The lighting is warm, highlighting the textures of the wood.

Ραβδοσκοπία: η κρυφή τέχνη της αναζήτησης

Κείμενο: Ρώμη Αλεξανδράκη

Κάποτε, όχι πολλά χρόνια πριν, η εικόνα ενός ανθρώπου που περπατούσε κρατώντας ένα διχαλωτό ξύλο και έψαχνε για νερό ήταν πολύ οικεία. Θα τη συναντούσαμε σε διάφορα μέρη του κόσμου και σίγουρα στη χώρα μας, όπου ο συγκεκριμένος άνθρωπος ασκούσε ουσιαστικά ένα λειτουργήμα υποδεικνύοντας όχι μόνο πηγές ζωής αλλά και τόπους κατάλληλους για να χτιστούν ναοί και πόλεις.

Απλή εξηγήσιμη μέθοδος ή ιδιαίτερη ανθρώπινη ικανότητα, η ραβδοσκοπία εξακολουθεί να χρησιμοποιείται έως τις μέρες μας και να προξενεί το ενδιαφέρον ερευνητών, καθώς και του ευρύτερου κοινού που επιθυμεί να γνωρίσει τα μυστικά αυτής της μεθόδου.

Η πορεία της ραβδοσκοπίας στον χρόνο

Ραβδοσκοπία, ή αλλιώς ραβδομαντεία, ονομάζεται η τέχνη με την οποία μπορεί κάποιος να ανακαλύψει υπόγεια φυσικά στοιχεία ή αντικείμενα, καθώς και να αντλήσει πληροφορίες σχετικά με κάποιο θέμα. Πρόκειται για μια τέχνη της οποίας η καταγωγή χάνεται στα βάθη του χρόνου ενώ τα ίχνη της φέρνουν στο φως αρχαιολογικές σκαπάνες σε ολόκληρο τον κόσμο.

Το 1949 Γάλλοι εξερευνητές ανακάλυψαν στις σπηλιές του Tassili στη βόρεια Αφρική μια τεραστίων διαστάσεων βραχογραφία ηλικίας τουλάχιστον 8.000 ετών, η οποία απεικονίζει έναν ραβδοσκόπο που ψάχνει για νερό με ένα διχαλωτό ξύλο μπροστά σε μια ομάδα θεατών. Στην ίδια περίπου περιοχή, και συγκεκριμένα σε ναό της Αιγύπτου που χρονολογείται από το 2000 περίπου π.Χ., βρέθηκαν απεικονίσεις Φαραώ που ραβδοσκοπούν ενώ στο Μουσείο του Καΐρου μπορεί κάποιος να θαυμάσει αρχαία κεραμικά εκκρεμή που αφαιρέθηκαν από πανάρχαιους τάφους. Γνωστή φαίνεται να ήταν και η ραβδοσκοπία στην Κίνα, καθώς μια εγχάρκτη απεικόνιση 2.500 χρόνων παρουσιάζει τον Αυτοκράτορα Υι να κρατάει ένα μηχανισμό που θυμίζει ραβδοσκοπικό εργαλείο.

Η Βίβλος αποτελεί μια καλή πηγή πληροφοριών, καθώς συχνά αναφέρεται η ραβδοσκοπία σαν μια ευρέως διαδεδομένη μέθοδος, την οποία έμαθαν οι Εβραίοι από τους Αιγύπτιους ιερείς. Τόσο ο Μωυσής όσο και ο γιος του Ααρών χρησιμοποιούσαν τη λεγόμενη «ράβδο», για να εντοπίσουν πηγές νερού. Επίσης, όπως διαβάζουμε στην Παλαιά Διαθήκη, οι προφήτες Ιεζεκιήλ και Σαμουήλ αναφέρονται στη ραβδοσκοπία ως ένα μέσο που χρησιμοποιούνταν στη Βαβυλώνα και σε άλλες περιοχές της Μέσης Ανατολής.

Στην Ελλάδα, οι πρώτες ιστορικές καταγραφές και καλλιτεχνικές απεικονίσεις εντοπίζονται στην Κρήτη περίπου το 400 π.Χ., ενώ ο Όμηρος αναφέρεται εκτεταμένα στη ραβδομαντεία. Θεωρείται από διάφορους ερευνητές πως το Κηρύκειο, ήταν αρχικά ένα σύμβολο ραβδομαντείας που αργότερα μετατράπηκε σε σύμβολο θεραπείας, χωρίς όμως να χάσει την αρχική του σημασία. Κι αυτό, επειδή υπήρχαν ποικίλοι τρόποι για να λάβει κάποιος θεϊκή βοήθεια σχετικά με τη διάγνωση και αντιμετώπιση μιας ασθένειας.

Επίσης, όπως αναφέρει ο Κικέρωνας, οι Ρωμαίοι χρησιμοποίησαν τη ραβδοσκοπική ράβδο με στόχο την ανίχνευση νερού και μετάλλων. Όμως, φαίνεται πως είχαν ιδιαίτερα εξελίξει τη ραβδοσκοπική μέθοδο για να κατασκευάσουν τα περίπλοκα και μακριά οδικά τους δίκτυα, τα οποία σαν αιμοφόρα αγγεία έδιναν ζωή σε ολόκληρη την αυτοκρατορία, συνδέοντας μεταξύ τους ακόμη και τις πιο απομακρυσμένες περιοχές. Βέβαια, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει τις μηχανικές και κατασκευαστικές γνώσεις των Ρωμαίων. Το γεγονός ότι οι περισσότερες οδοί διασώζονται ανέπαφες μέχρι σήμερα και μάλιστα έχουν στηρίξει σύγχρονους δρόμους, καταδεικνύει ένα υψηλό επίπεδο γνώσης του εδάφους και υπεδάφους. Καθώς όμως ο γρήγορος ρυθμός κατασκευής δεν άφηνε το περιθώριο για χρονοβόρες πολεοδομικές μελέτες, πολλοί ερευνητές πιστεύουν ότι οι Ρωμαίοι χρησιμοποίησαν τη ραβδομαντεία για να επιλέξουν τα κατάλληλα και πιο σταθερά σημεία, αλλά και για να χαράξουν ίσιους δρόμους ειδικά σε περιοχές τις οποίες δεν γνώριζαν καλά.

Προχωρώντας στον χρόνο, συναντάμε ραβδοσκόπους στη Γερμανία του 14ου αιώνα, ενώ τον 17ο αιώνα διαβάζουμε τον Άγγλο φιλόσοφο και οπαδό του Διαφωτισμού John Locke, ο οποίος αναφέρεται σε ράβδους που οδηγούσαν στην εύρεση νερού και πολύτιμων ορυκτών. Ο 18ος και 19ος αιώνας μας προσφέρουν πλήθος πληροφοριών, καθώς υπάρχει μια πιο συστηματική καταγραφή αυτής της μεθόδου με τη συλλογή διαφόρων καλλιτεχνημάτων και γραπτών που αναφέρονται στην τέχνη αυτή. Ο λόγος ήταν καθαρά πρακτικός, αφού χρησιμοποιούσαν κι επίσημα τη ραβδοσκοπία με στόχο την εκμετάλλευση κοιτασμάτων χρυσού. Έτσι υπάρχουν σήμερα πάνω από 3500 εξειδικευμένα βιβλία σχετικά με το θέμα αυτό σε περίφημες βιβλιοθήκες, όπως είναι το Library of Congress, το Sterling Library του Yale και το Widener Library του Harvard.

Είδη και μέσα ραβδοσκοπίας

Μια έρευνα σχετικά με αυτή την τέχνη θα μας δείξει ότι οι ονομασίες ποικίλουν ανάλογα με την εποχή και την περιοχή, όμως οι τεχνικές παραμένουν οι ίδιες.

Οι πιο γνωστές ραβδοσκοπικές μέθοδοι είναι οι εξής:

1. Επιτόπια ραβδοσκοπία, στην οποία το άτομο παραβρίσκεται στην περιοχή που ερευνά με σκοπό να εντοπίσει κυρίως νερό, μεταλλεύματα, αρχαιολογικά αντικείμενα ή τάφους. Σε αυτήν την περίπτωση χρησιμοποιεί συνήθως ένα εργαλείο.

2. Εξ αποστάσεως ραβδοσκοπία, όπου το άτομο καταδεικνύει τον στόχο από χιλιόμετρα μακριά, συχνά χωρίς τη χρήση κάποιου μέσου.

3. Επί χάρτου ραβδοσκοπία, στην οποία το άτομο χρησιμοποιεί ένα εκκρεμές πάνω από έναν χάρτη ή μια φωτογραφία με στόχο να αντλήσει πληροφορίες για ένα χώρο ή άτομο.

4. Πληροφοριακή ραβδοσκοπία, όπου το άτομο με ή χωρίς τη χρήση του εκκρεμούς δέχεται πληροφορίες πάνω σε ένα θέμα που επιθυμεί.

Το εργαλείο που χρησιμοποιείται συνήθως στην επιτόπια ραβδοσκοπία είναι μια ράβδος και πιο συγκεκριμένα ένα διχαλωτό ξύλο πλατύφυλλου δέντρου ή δύο κλαδιά ενωμένα σε κάποιο σημείο ώστε να έχουν σχήμα V. Ο ραβδοσκόπος περπατάει κρατώντας τα διχαλωτά άκρα με τις παλάμες προς τα πάνω κι έχοντας τη μονή άκρη στραμμένη προς την

κατεύθυνση του ενδιαφέροντός του. Μόλις λοιπόν εντοπίσει κάτι, η ράβδος κινείται απότομα προς τα κάτω υποδεικνύοντας το συγκεκριμένο σημείο.

Εναλλακτικά το εργαλείο μπορεί να είναι ένα μονό ξύλο ή δύο μεταλλικές ράβδοι. Επίσης, σύμφωνα με προσωπική μαρτυρία κατοίκου Κρήτης, χρησιμοποιείται για τον εντοπισμό νερού και μια μεταλλική αλυσίδα που κρέμεται προς τα κάτω. Όταν ο ραβδοσκόπος φτάσει σε μια υπόγεια πηγή, η αλυσίδα αρχίζει να ταλαντεύεται με γρήγορο ρυθμό αριστερά και δεξιά.

Ένα άλλο μέσο είναι το εκκρεμές, το οποίο μπορεί να κατασκευαστεί εύκολα με διάφορα υλικά, όπως για παράδειγμα ένα φελλό, μια καρφίτσα και μια κλωστή. Ο ραβδοσκόπος προκαθορίζει αρχικά τη σημασία της κάθε κίνησης δίνοντας στο εκκρεμές τέσσερις δυνατότητες ή εναλλακτικές απαντήσεις. Για παράδειγμα, αν το εκκρεμές θα κινηθεί στις τέσσερις κατευθύνσεις του χώρου, κάθε κατεύθυνση θα σημαίνει «ναι», «όχι», «δεν ξέρω» και «δεν θέλω να απαντήσω». Στη συνέχεια ο ραβδοσκόπος θέτει την ερώτηση όσο το δυνατό πιο ξεκάθαρα και αναμένει την απάντηση που θα έρθει με την ταλάντωση προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση. Ωστόσο, θεωρείται καλύτερο το να γίνει εκ των προτέρων η ερώτηση για το αν είναι η κατάλληλη στιγμή, ώστε να υπάρχει και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην απάντηση.

Ερμηνείες του φαινομένου

Παρόλο που συναντάμε τη ραβδοσκοπία στο μεγαλύτερο μέρος της ανθρώπινης ιστορίας, ήταν γύρω στο 19ο αιώνα που άρχισε μια πιο συστηματική προσπάθεια εξήγησης του φαινομένου. Μέχρι τότε είχε μεγαλύτερη σημασία το αποτέλεσμα της μεθόδου, ενώ η εξήγηση πως αποτελούσε ένα «θείο δώρο» ικανοποιούσε την πλειοψηφία των ανθρώπων. Σε αυτό το σημείο δεν πρέπει να ξεχάσουμε και μια μερίδα του εκκλησιαστικού κλήρου, η οποία αδυνατώντας να εξηγήσει τη ραβδοσκοπία, της απέδιδε δαιμονική προέλευση συντείνοντας στη γενικότερη καχυποψία και καλλιεργώντας ένα κλίμα φόβου.

Όμως, καθώς ο δυτικός κόσμος άρχισε να μπαίνει στην επιστημονική ορθολογιστική φάση της ιστορίας του, πλήθυναν οι σκεπτικιστές και κατά συνέπεια οι ερμηνείες που κάλυπταν κι εξακολουθούν να καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα της ανθρώπινης γνώσης.

Σύμφωνα με μία εξήγηση του φαινομένου, ο ραβδοσκόπος ανιχνεύει τις διακυμάνσεις του μαγνητικού πεδίου που δημιουργούνται από την παρουσία στοιχείων ή πληροφοριών. Το μέσο που χρησιμοποιείται συγκεντρώνει τα μαγνητικά φορτία τα οποία αλληλεπιδρούν με τα μαγνητικά πεδία της γης θέτοντας σε κίνηση το μέσο αυτό. Διάφορα είναι τα πειράματα που πραγματοποιήθηκαν με στόχο τον έλεγχο της ερμηνείας αυτής. Ορισμένα είχαν αρνητικά αποτελέσματα, ενώ άλλα επιβεβαίωσαν την παραπάνω υπόθεση. Μια πιθανή εξήγηση των διαφορούμενων αποτελεσμάτων είναι πως δύσκολα μπορεί κάποιος να πειραματιστεί σε ένα φυσικό φαινόμενο όταν εμπλέκεται άμεσα ο ανθρώπινος παράγοντας και ιδιαίτερα ο συνήθως σκεπτικιστής πειραματιστής, ο οποίος άθελά του επηρεάζει το αποτέλεσμα. Αν και η ερμηνεία αυτή είναι πιθανή, ωστόσο δεν εξηγεί με ποιόν τρόπο ο ραβδοσκόπος λαμβάνει μακρινές πληροφορίες όταν δεν εμπλέκεται το μαγνητικό πεδίο.

Όποια κι αν είναι τελικά η ερμηνεία της ραβδοσκοπίας, σημαντική φαίνεται να είναι η συμβολή του ατόμου που τη χρησιμοποιεί. Σύμφωνα με πληροφορίες που αντλήσαμε από τους σύγχρονους ραβδοσκόπους, τους οποίους ρωτήσαμε, τη μέθοδο αυτή μπορεί κάποιος να μάθει μέσα από μια διαδικασία συστηματικής εκπαίδευσης. Όμως δεν είναι μια απλή τεχνική, καθώς απαιτεί να γνωρίσουμε και να εναρμονιστούμε με τις ενέργειες που διέπουν το σύμπαν και κατά συνέπεια τον άνθρωπο. Η δυνατότητα βρίσκεται μέσα μας, σαν μια κρυμμένη δύναμη που περιμένει να την ανακαλύψουμε.

Ίσως να μην έχει σημασία το ό,τι δεν μπορούμε να εξηγήσουμε το φαινόμενο αυτό. Άλλωστε, ας μην ξεχνάμε πως όταν ο Thomas Edison ερωτήθηκε για το τι είναι ο ηλεκτρισμός, εκείνος απάντησε:

«Δεν ξέρω, αλλά υπάρχει. Οπότε ας τον χρησιμοποιήσουμε!»

Βιβλιογραφία

- Betz, H.D. (1995). Unconventional water detection: field test of the dowsing technique in dry zones. *Journal of scientific exploration*, Vol. 9, No. 2
- Γράβιγγερ, Π. (1975). Εγκυκλοπαίδεια εσωτερισμού και απόκρυφου γνώσεως, Τόμος 5. Αθήνα: Βιβλιοθήκη της Σφίγγος
- Κώνστας Χ.Ζ. (2001). Ραβδοσκοπία: η έκτη αίσθηση σε δράση; Φάκελος Χ
- Nordell, B. (1988). The dowsing reaction originates from piezoelectric effect in bone. Sweden: Symposium on ecological design
- Πάτσης, Χ. (1980). Νέα μεγάλη ελληνική εγκυκλοπαίδεια, Τόμος 27. Αθήνα: Εκδόσεις Χάρη Πάτση
- Rocard, Y. (1981). Η ραβδοσκοπία. Περιοδικό το Περισκόπιο της Επιστήμης, Τεύχος 42. Αθήνα
- Χαστούπης, Α.Π. (επιμ.) (1960). Η Αγία Γραφή. Αθήνα: Π. & Σ. Δημητράκου

Νεκρομαντεία: η επικοινωνία με τον κόσμο των νεκρών

Κείμενο: Γιάννης Πίτσικας

Η νεκρομαντεία θεωρείται από τις αρχαιότερες μορφές μαντείας. Είναι η τέχνη επικοινωνίας με τις ψυχές των νεκρών με σκοπό τη συλλογή χρήσιμων πληροφοριών. Ήταν η επικοινωνία με τα πνεύματα αρχαίων προγόνων. Είναι μια μορφή μαντείας στην οποία ο μάντης κάνει αναζήτηση ενός φαντάσματος (φάσματος) και προσπαθεί να επικοινωνήσει με αυτό. Ο μάντης (είτε επικαλείται το πνεύμα φάντασμα ή χρησιμοποιεί το σώμα των νεκρών για τον σκοπό του. Σκοπός είναι να του αποκαλυφθούν τα μελλούμενα γεγονότα ή η ανακάλυψη κρυμμένης γνώσης.

Η τέχνη της νεκρομαντείας

Η λέξη νεκρομαντεία προέρχεται από τις λέξεις νεκρός και μαντεία και φέρεται ότι πρωτοχρησιμοποιήθηκε από τον Ωριγένη κατά τον τρίτο αιώνα. Ο κλασικός όρος ήταν νέκυνια από την Οδύσσεια, στην οποία περιγράφεται ο Οδυσσέας να κατεβαίνει στον Άδη, νεκρομαντεία στον ελληνιστικό κόσμο και necromancy στο αγγλικό λεξικό του 17ου αιώνα, δάνεια της λατινικής μεταφοράς της σύνθετης ελληνικής λέξης.

Οι πρώτοι Νεκρομάντεις εξασκούσαν την Τέχνη της Νεκρομαντείας ανοίγοντας πτώματα (όχι μόνο ανθρώπων) και προσπαθούσαν να «διαβάσουν» τα όργανά τους. Ανάλογα το χρώμα, την υφή, την κατάσταση γενικότερα του κάθε οργάνου, προφήτευαν το μέλλον. Αυτοί οι πρώτοι Νεκρομάντεις μπορούν να θεωρηθούν και οι πρώτοι «ιατροδικαστές» και οπωσδήποτε η χειρουργική χρωστά πολλά σε αυτούς. Αργότερα, οι Νεκρομάντεις άρχισαν να εξασκούν την Τέχνη της επίκλησης των ψυχών των νεκρών και να θέτουν ερωτήματα για το μέλλον και ακόμα αργότερα να ανοίγουν Αστρικές Πύλες στον άλλο κόσμο και να επισκέπτονται τους νεκρούς. Μια τέτοια πρακτική αναφέρεται και στο ομηρικό έπος «Οδύσσεια» όταν ο Οδυσσέας κατέβηκε στον Άδη για να συναντήσει τον μάντη Τειρεσία και να ζητήσει τις συμβουλές του.

Η Νεκρομαντεία είναι ανεξάρτητη από την προγονική λατρεία, η διαφορά τους είναι στη στάση που τηρείται απέναντι στους νεκρούς. Ο νεκρομάντης προσπαθεί να επικοινωνήσει με ένα πνεύμα που το πνεύμα αυτό μπορεί να κατέχει πληροφορίες που ο νεκρομάντης αναζητά. Αρκετά σημαντικό λένε ότι δεν πρέπει να εναντιώνεται στη θέληση του νεκρού.

Υπάρχουν αναφορές που Νεκρομάντεις ανάγκαζαν τις ψυχές να αποκαλύψουν τα μυστικά τους ενάντια στη θέλησή τους, μια πράξη που μπορεί να είχε επικίνδυνες συνέπειες.

Η Παραδοσιακή Νεκρομαντεία βασιζόταν πάνω στη χρήση των λειψάνων του νεκρού ως μια γέφυρα επικοινωνίας με τη «σκιά» του νεκρού ατόμου. Για παράδειγμα χρησιμοποιούσαν τα κόκκαλα, δέρμα, μαλλιά και νύχια του πτώματος, και μέλη του σώματος όπως χέρια, δόντια και μάτια. Το κρανίο θεωρούσαν πως ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο, μιας και «στέγαζε» τα όργανα των αισθήσεων της όρασης και ακοής, τις αισθήσεις με τις οποίες ο νεκρός αποκτούσε μυστικά. Υπήρχε η πίστη ότι ψυχή του νεκρού, είναι πιθανό να κατέχει σημαντικές πληροφορίες μέσω δύο περιόδων: τι έχει δει ή ακούσει ενώ ζούσε και τι έχει δει ή κάνει μετά τον θάνατο. Συχνά Νεκρομάντεις καλούσαν μία «σκιά» για να ανακαλύψουν το κρυφό τόπο ενός θησαυρού που το άτομο φημιολογείται πως κατείχε εν ζωή. Πίστευαν ακόμα πως οι νεκροί είχαν πρόσβαση σε μυστικιστική γνώση και κάποιες φορές ο Νεκρομάντης τους καλούσε τους για να τον διδάξουν απόκρυφες τέχνες μαγείας, τέχνες που μαθεύτηκαν κατά τη μεταθανάτιο περίοδο.

Τα Νεκρομαντεία

Το νεκρομαντείο ήταν ένας ναός αφιερωμένος στον Άδη, θεό του κάτω κόσμου και την γυναίκα του Περσεφόνη. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι οι σοροί των νεκρών αποσυντίθεντο στο χώμα, όμως οι ψυχές τους απελευθερώνονταν και ταξίδευαν στον κάτω κόσμο μέσω μιας χαραμάδας. Τα νεκρομαντεία της αρχαιότητας ιδρύονταν συνήθως σε μέρη τα οποία θύμιζαν είσοδο προς τον κάτω κόσμο, τον Άδη, τον κόσμο των νεκρών. Έτσι, σπηλιές, χάσματα γης, ποτάμια ή λίμνες (Αχερουσία λίμνη) που θεωρούνταν πύλες εισόδου στον Άδη αλλά και σημεία από τα οποία ο νεκρός ανέβαινε στον πάνω κόσμο για να απαντήσει στα ερωτήματα που του έθεταν, ήταν ιδανικοί χώροι για τα νεκρομαντεία. Η ύπαρξή τους στηρίζεται στην πίστη του αρχαίου ελληνικού κόσμου, ότι η ψυχή κατά την απελευθέρωσή της από το σώμα, αποκτούσε μαντικές ικανότητες.

Στα νεκρομαντεία προσέφευγαν οι πιστοί για να συμβουλευτούν τις ψυχές των νεκρών μέσω της μαντικής (νεκρομάντεις) με σκοπό τη γνώση του μέλλοντος ή την αποκάλυψη κρυμμένων αντικειμένων (παραπλήσια μορφή: πνευματισμός). Η ψυχή του νεκρού ανέβαινε από τον

κάτω κόσμο, κάτι που επιτυγχάνονταν με την τήρηση ενός συγκεκριμένου τελετουργικού. Οι ψυχές των νεκρών είχαν ιδιότητες που δεν διέθεταν οι ζωντανοί, όπως για παράδειγμα την ικανότητα να προβλέπουν το μέλλον. Για αυτό τον λόγο έφτιαχναν τους ναούς σε μέρη όπου θεωρούνταν πύλες του κάτω κόσμου

Υπήρχαν πολλά νεκρομαντεία, όπως του Ποσειδώνα στο Ακρωτήριο Ταίναρο (ονειρομαντείο Ταινάρου), της Ερμιόνης στην Αργολίδα, της Κύμης, αρχαίας ελληνικής αποικίας στην Κάτω Ιταλία και της Ηράκλειας στον Πόντο. Το πιο διάσημο νεκρομαντείο της αρχαιότητας ήταν το Νεκρομαντείο του Αχέροντα, στην Ήπειρο. Βρισκόταν στο σημείο συνάντησης τριών εκ των πέντε ποταμών που οδηγούσαν στο βασίλειο του Άδη. Τα τρία αυτά ποτάμια ήταν ο Αχέροντας (ο ποταμός της λύπης), ο Πυριφλεγέθων (αυτός με τις πύρινες φλόγες) και ο Κωκυτός (αυτός που θρηνεί).

Η επικοινωνία με τον Κάτω Κόσμο δεν ήταν προνόμιο μόνο των ισχυρών, αφού ακόμα και οι απλοί πολίτες μπορούσαν να επισκεφτούν τα νεκρομαντεία για να μάθουν τα μελλούμενα.

Έμπαιναν πρώτα σε ένα σκοτεινό θάλαμο και έκαναν διάφορα τελετουργικά με σκοπό να καταφέρουν να έρθουν σε επικοινωνία με τους νεκρούς. Μετά την προετοιμασία, ένας ιερέας τους οδηγούσε σε μία άλλη αίθουσα ακόμα πιο κάτω, όπου γινόταν η θυσία ενός ζώου και στη συνέχεια περνούσαν από τρεις πύλες που συμβόλιζαν την είσοδο στον Κάτω Κόσμο. Μετά από αυτή τη διαδικασία ήταν πλέον σε θέση να συναντήσουν τους νεκρούς. Κάποιες γραπτές αναφορές κάνουν λόγο για φαντάσματα και σκιές που έβλεπαν οι νεκρομάντεις.

Ιστορίες από τον Όμηρο και τον Ηρόδοτο

Στην Οδύσσεια του Ομήρου, βλέπουμε τον Οδυσσέα να κατεβαίνει στον Κάτω κόσμο για να συναντήσει τον μάντη Τειρεσία, προκειμένου να ζητήσει τη βοήθειά του, για να γυρίσει πίσω στην πατρίδα του. Ο Οδυσσέας καλεί τις σκιές των νεκρών κατά την επίσκεψή του στον Κάτω Κόσμο με σκοπό να βρει τη «σκιά» του τυφλού Μάντη, χύνοντας αίμα θυσιασμένων αγριμιών, και παράλληλα αποτρέποντας τις άλλες «σκιές» με το σπαθί του για να μην απορροφήσουν τη ζωτική ενέργεια του χυμένου αίματος. Υπήρχε η πίστη πως οι «σκιές» των νεκρών ελκύνονταν από το φρεσκοχυμένο αίμα, διότι το αίμα ήταν ένα από τα κυριότερα «δοχεία» ζωτικής ενέργειας του σώματος. Ενέργεια η οποία λείπει από τους νεκρούς.

Αναφορά στο νεκρομαντείο γίνεται και στις ιστορίες

του Ηροδότου. Ο Ηρόδοτος γράφει για τον Περίανδρο, τον τύραννο της Κορίνθου. Σύμφωνα με την ιστορία, ο Περίανδρος ήθελε να επικοινωνήσει με τη νεκρή γυναίκα του την Μέλισσα για να του αποκαλύψει που είχε κρύψει ένα χρηματικό ποσό. Όταν οι απεσταλμένοι του Περίανδρου στον Άδη της ζητούν να τους αποκαλύψει το μέρος που έκρυψε τα χρήματα, εκείνη αρνείται επειδή ήταν γυμνή και κρύωνε αφού ο Περίανδρος δεν είχε φροντίσει στην κηδεία της, να κάψει καλά τα ρούχα που θα την συνόδευαν στον κάτω κόσμο. Τότε ο Περίανδρος διέταξε όλες τις Κορίνθιες να βγάλουν τα ρούχα τους. Στη συνέχεια τα έκαψε σαν προσφορά στη γυναίκα του η οποία με τη σειρά της αποκάλυψε το σημείο με τα κρυμμένα χρήματα.

Ιστορίες από τη Βίβλο

Αρκετές αναφορές στη Βίβλο θεωρούν την Νεκρομαντεία ως προσβολή προς τον Μωσαϊκό Νόμο, αναφέροντας πως η επίκληση των νεκρών τιμωρείται με θάνατο. Υπάρχουν 6 περιπτώσεις ανθρώπων που ήρθαν σε επαφή με κάποιο Δαιμονικό πνεύμα. Στο Χωρίο 16:16 μία γυναίκα σκλάβα συναντά τον Άγιο Παύλο και του ανακοινώνει πως προέρχεται από τον Αληθινό Θεό, και εκείνος αρνούμενος να ακούσει το μήνυμα από μία σκλάβα, την εξορκίζει.

Η Διασημότερη περίπτωση Νεκρομαντείας στην Βίβλο είναι η επίκληση του Σαμουήλ από την Μάγισσα της Endor. Ο

Βασιλιάς Σαούλ που βρισκόταν σε πόλεμο με τους Φιλισταίους ρώτησε τον Θεό αν θα κερδίσει την επικείμενη μάχη. Πραγματοποίησε το ερώτημα με φυσιολογικό τρόπο, όμως μιας και ο Θεός δεν απάντησε, εκείνος ζήτησε τις απαντήσεις μέσα από την πρακτική της Νεκρομαντείας. Πήγε στην Endor και επισκέφθηκε μία γυναίκα που είχε ένα ιδιαίτερο πνεύμα και η οποία επικαλέστηκε την ψυχή του Προφήτη Σαμουήλ, μιλώντας μαζί του. Έπειτα μετέφερε τα λόγια του Προφήτη, πως ο Θεός τον είχε εγκαταλείψει και πως θα έχανε την Μάχη.

Νεκρομαντεία και μαύρη μαγεία

Η νεκρομαντεία είναι ένας όρος που ενίοτε χρησιμοποιείται και ως αναφορά στη μαύρη μαγεία. Ότι δηλαδή έχει σχέση με δαίμονες, νεκροταφεία, θυσίες αίματος και «συμβόλαια με τον Διάβολο». Η «Νεκρομαντεία» που εξασκείται από τους πάμπολλους αυτοαποκαλούμενους «Νεκρομάντες» ουδεμία σχέση έχει με την πραγματική Νεκρομαντεία και δικαίως έχει επικρατήσει ως σατανική. Οι ψευτο-νεκρομάντες θεωρούν τον θάνατο ευλογία και συγχέουν τη Νεκρομαντεία με τον σατανισμό, την κλοπή πτωμάτων κλπ

Η Νεκρομαντεία και η τέχνη της βασίζεται σε τρεις αρχές: 1) Τη διάσωση της Ψυχής μετά τον θάνατο 2) την Υπερφυσική γνώση των πνευμάτων 3) την Επικοινωνία μεταξύ ζωντανών και νεκρών.

Οι άνθρωποι συχνά αναζητούν τα υπερβατικά μυστικά, είτε την ανώτερη γνώση και πρόγνωση, και πολύ συχνά στρέφονται σε σκοτεινές πρακτικές για να πραγματοποιήσουν τον σκοπό τους. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι κάποια τέχνη είναι κακή ή καλή. Η χρήση της είναι που την κάνει καλή ή κακή. Στην αρχαιότητα οι πραγματικοί Νεκρομάντες δεν έχουν καμία σχέση με τις σκοτεινές τέχνες, καμία εμμονή με τα πτώματα και τα νεκροταφεία και για κανέναν λόγο δεν εξασκούσαν την Τέχνη για να βλάψουν τον οποιονδήποτε και το οτιδήποτε.

Πηγές
Βιβλία:

- Ελληνική και Ρωμαϊκή Νεκρομαντεία – Daniel Ogden, εκδ Εκάτη
- Νεκρομαντεία – Β.Μορελάς, εκδ Οτσελότος
- Η νεκρομαντεία στην αρχαία Ελλάδα και τον κόσμο – Γ.Σιέττος, εκδ Κυβέλη

Άρθρα:

- «Νεκρομαντεία», <https://el.wikipedia.org/wiki/νεκρομαντεία>
- «Η προέλευση της νεκρομαντείας ή πώς μάθαμε να μιλάμε στους νεκρούς» - Karczar, Andrej, www.academia.edu/37504678/The_Origins_of_Necromancy_or_How_We_We_Learned_to_Speak_to_the_Dead
- «Lay That Ghost: Necromancy in Ancient Greece and Rome».- Βιβλική Αρχαιολογική Εταιρεία, www.biblicalarchaeology.org/daily/ancient-cultures/daily-life-and-practice/ancient-necromancy/.
- «Η νεκρομαντεία», www.weirdo.gr/η-νεκρομαντεία
- Ιστορίες από τα νεκρομαντεία όπου οι αρχαίοι επικοινωνούσαν με τους νεκρούς, www.mixanitouxronou.gr/giati-o-periandros-dietaxe-oles-tis-korinthes-navgaloun-ta-roucha-tous-istories-apo-ta-nekromantia-opou-i-archei-epikinousan-me-tous-nekron-ke-mathenan-ta-melloumena/
- «Νεκρομαντεία», www.artofwise.gr/2011/01/14/nekromanteia/

Ο εσωτερισμός πίσω από τις κάρτες Ταρώ

Κείμενο: Μιχάλης Βεριγάκης

Τα «Ταρώ» ή αυτά που ονομάζονται σήμερα ως μαντικές κάρτες, αποτελούν μια ανεκτίμητη σύνθεση της Αιγυπτιακής κοσμοθεωρίας. Είναι προφανές ότι ποτέ δεν θα μπορέσουμε να εξάγουμε από τα αιγυπτιακά σύμβολα όλα εκείνα που μπορούν να αντιπροσωπεύουν, καθώς έγιναν από και για ανθρώπους που είχαν ήδη μια κοσμοθεωρία και στους οποίους τα σύμβολα, χρησίμευαν ως υπενθυμίσεις, ως συνθέσεις και πολύ σπάνια ως μαθησιακά στοιχεία. Όπως μας αναφέρει ο Πλωτίνος, οι Αιγύπτιοι άφησαν τα ίχνη τους και τους θυμόμαστε ιδιαίτερα για τον εξαιρετικά σαφή και φυσικό τρόπο με τον οποίο μεταβιβάζουν τις γνώσεις τους. Είναι τόσο φυσικός, που ο δικός μας τεχνικός κόσμος δυσκολεύεται να ερμηνεύσει τα σύμβολα που συναντά στα ερείπια αυτού του πολιτισμού. Ένα από τα πιο άξια παραδείγματα που το αποδεικνύουν είναι αυτό που γνωρίζουμε σήμερα ως «Ταρώ».

Τα εσωτερικά στοιχεία εξαρτώνται το καθένα από το μυστήριο που παρουσιάζεται, κάθε φορά και διαφορετικό. Ο Ελιφάς Λεβί τα παρομοιάζει με τα μυστήρια της εβραϊκής Καμπάλα και μάλιστα τα συσχετίζει με τα γράμματα του εβραϊκού αλφάβητου, που επίσης είναι 22. Αν και τα Ταρώ που χρησιμοποιήσε για τις εξηγήσεις του είναι πολύ μεταγενέστερα από αυτά που προέρχονται από μια γαλλική εκδοχή και για την οποία η Η.Ρ.Β (Ελενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκι) αναφέρει πως

τα σύμβολα που συναντώνται σε αυτήν είναι αρκετά σεβαστά. Η Εβραϊκή Καμπάλα ως μυστική και εσωτερική παράδοση, περιλαμβάνει τα πιο αρχαία στοιχεία της γνώσης και του μυστικισμού και σε γενικές γραμμές στα δυο πιο σημαντικά έργα της, στο βιβλίο των Λάμπσεων (Ζοχάρ) και στο βιβλίο της Δημιουργίας (Σεφέρ Γετσιράχ) εκθέτονται διδασκαλίες παρόμοιες με τις Πυθαγορικές.

Έτσι λοιπόν μέσα στη γνωστή ιστορία της εξέλιξης του Ανθρώπου και του Πολιτισμού το συμβολικό συγκρότημα του Ταρώ παρουσιάζει ιδιαίτερη σημασία. Αποτελεί ένα μνημείο της Παγκόσμιας Σοφίας με τη μορφή κωδικοποιημένων συμβόλων, άμεσα συνδεδεμένων με το ανθρώπινο Συλλογικό Υποσυνείδητο και εκφράζει μια καθολική Κοσμοθεώρηση, νήματα της οποίας συναντάμε σε όλες τις Θρησκείες και Μυθολογίες. Πρακτικά αναφερόμαστε σε μια τράπουλα με 78 χαρτιά, έχει τέσσερα 4 είδη φύλλων, όπως και οι σημερινές τράπουλες, οι οποίες προέρχονται από το πανάρχαιο Ταρώ. Αποτελείται επίσης από 22 χαρτιά που ονομάζονται «Θρίαμβοι» ή μεγάλη Αρκάνα και μαζί με τη μικρά Αρκάνα τα οποία είναι 56 (θεμελιώνονται σύμφωνα με την αρχιτεκτονική των 4 στοιχείων X 16, ολοκληρώνουν τα 78 χαρτιά του πλήρους Ταρώ.

Στο «Σεφέρ Γιετζιράχ» σε αυτό το παλιό βιβλίο της Καμπάλα, που μελετά τη σύσταση του εβραϊκού αλφάβητου, διαχωρίζονται τα γράμματα με τέτοιο τρόπο, ώστε να

αντιστοιχούν ακριβώς με τα δεδομένα της αστρολογίας, όπως μαρτυρά ένα παλιό χειρόγραφο του Βατικανού. Απ' όλες αυτές τις απόψεις ξεχωρίζει η αξία του εβραϊκού γράμματος ως συμβόλου. Αν πιστέψουμε την αρχαία προφορική παράδοση των Εβραίων ή Καμπαλά, υπάρχει μια ιερή λέξη, που δίνει στον θνητό που ανακαλύπτει την πραγματική προσφορά της, το κλειδί για όλες τις ανθρώπινες και θείες γνώσεις.

Αυτή τη λέξη που οι Ισραηλίτες δεν την πρόφεραν ποτέ και ο αρχιερέας την έλεγε μια φορά τον χρόνο στο μέσο των κραυγών του ανίερου λαού, αυτή που βρίσκουμε στην κορυφή όλων των μυσέων, αυτή που πάνω της υψώνονται οι πόρτες των καθεδρικών ναών, αποτελείται από τέσσερα εβραϊκά γράμματα και διαβάζεται: “ Ιοντ - Χε - Βαυ - Χε”

Το Ιοντ που συμβολίζεται από ένα κόμμα ή από ένα σημείο παρουσιάζει την αρχή των πραγμάτων. Η συνθετική μελέτη της φύσης οδήγησε τους αρχαίους να σκεφτούν ότι δεν υπάρχει παρά μόνο ένας νόμος, που κατευθύνει την αναπαραγωγή της φύσης. Αυτός ο νόμος βάσει της αναλογίας, θέτει τη Μονάδα - Αρχή, στην αρχή των πραγμάτων, τα οποία θεωρεί ως αντανakλάσεις διαφόρων βαθμών αυτής της μονάδας. Η αριθμητική αξία του Ιοντ οδηγεί και σε άλλες σκέψεις.... Η Μονάδα - Αρχή, σύμφωνα με τους Καμπαλιστές, είναι επίσης η Μονάδα - Τέλος των όντων και των πραγμάτων και η αιωνιότητα δεν είναι από αυτή την άποψη, παρά ένα αιώνιο παρόν. Οι αρχαίοι συμβόλιζαν επίσης αυτή την Ιδέα με ένα σημείο στο κέντρο ενός κύκλου, ως απεικόνιση της Μονάδας - Αρχής.

Η αρχαιότητα λοιπόν με βάση όλα αυτά είχε μια αντίληψη για τους αριθμούς, που έχει σχεδόν χαθεί στις ημέρες μας. Η ιδέα της Μονάδας σε όλες τις εκδηλώσεις, θεωρούσε τους αριθμούς ως την έκφραση απόλυτων νόμων, ως ξεχωριστές Οντότητες. Τι σημαίνει όμως πως ο κάθε αριθμός όσον αφορά στους πρώτους 10 είναι μια ξεχωριστή οντότητα; Τα συμβατικά μαθηματικά μας λένε πως $1 + 1 = 2$, αλλά στα αλήθεια το διάστημα ανάμεσα στον αριθμό 1 και τον αριθμό 2 είναι όσο θέλουμε μικρό και όσο θέλουμε μεγάλο. Και αν θέλουμε να φτάσουμε από το ένα (1) στο δύο (2) προσθέτοντας κλάσματα, 1,99 1,999 κ.ο.κ θα διαπιστώσουμε πως δεν θα φτάσουμε ποτέ! Γιατί ο αριθμός 2 αποτελεί μια άλλη πραγματικότητα που ονομάζουμε δυισμό και εκφράζεται μέσα από όλες τις αντίθετες έννοιες για παράδειγμα Καλό - Κακό, Ζωή - Θάνατος κλπ.

Το ίδιο συμβαίνει και με τον αριθμό 3 (τριαδικότητα), που εκφράζεται στην πορεία του Ήλιου, στην εσωτερική σύσταση του ανθρώπου, λέμε Σώμα - Ψυχή - Νους και ακόμη στον τρισυπόστατο Θείο Ηλιακό Λόγο: Όσιρις - Ίσιδα - Όρος ονομάστηκε στην Αίγυπτο, Μίθρας - Ορμούζ - Αριμάν στην Αρχαία Περσία, Πατέρας - Υιός - Άγιο Πνεύμα στον Χριστιανισμό και Βράχμα - Βισνού - Σίβα στην Ινδία. Κατά κάποιον τρόπο το πρώτο πράγμα που συμβαίνει όταν δημιουργείται το σύμπαν είναι οι Ιδέες. Είναι αυτό που ταιριάζει όταν διαβάζουμε για τη Θεία Σκέψη, τον Παγκόσμιο Νου, τα Αρχέτυπα. Όταν οι Αρχετυπικές αυτές οι Ιδέες αρχίζουν να συγκεκριμενοποιούνται και να εκδηλώνονται προκύπτουν οι Αριθμοί. Η πρώτη αντικειμενική έκφραση των Ιδεών είναι οι Αριθμοί, που εκφράζονται στον εκδηλωμένο κόσμο μέσα από τις Γεωμετρικές μορφές. Με άλλα λόγια οι μεγάλοι Νόμοι της Φύσης είναι Αριθμητικοί. Είναι φανερό ωστόσο πως αν δεν ήξεραν άλλες πράξεις από αυτές που ξέρουμε σήμερα δεν θα είχαν μπορέσει να συλλάβουν όλες αυτές τις ιδέες, που άνθισαν στις Σχολές της Ινδίας, της Αιγύπτου και της Ελλάδας.

Πρόκειται για τη θεοσοφική αναγωγή και τη θεοσοφική πρόσθεση. Οι πράξεις αυτές είναι θεοσοφικές γιατί επιτρέπουν τη διεύθυνσή στον κόσμο των ουσιωδών νόμων της φύσης και μπορούν να γίνουν κατανοητές από την επιστήμη των φαινομένων.

Η Θεοσοφική αναγωγή συνίσταται στην τροπή όλων των αριθμών, που σχηματίζονται από δυο ή περισσότερα ψηφία, σε έναν μόνο, προσθέτοντας τα ψηφία που τον αποτελούν, έως ότου μείνει μόνο ένα. Για παράδειγμα: $10 = 1+0=1$, $11=1+1=2$, $12=1+2=3$

Η θεοσοφική αναγωγή μας δείχνει πως όλοι οι αριθμοί, όποιοι και αν είναι ανάγονται στους εννέα πρώτους. Και επίσης ότι οι αριθμοί 1,4,7,10,13,19,22 ισούται με την μονάδα 1 αν κάνουμε τις πράξεις. Αυτό μας φανερώνει και κάτι άλλο, πως το ψηφίο 1 επαναλαμβάνεται σε σειρά, ανά τρεις αριθμούς. Η σειρά των αριθμών μπορεί λοιπόν να γραφεί και ως εξής:

1. 2. 3. / 4. 5. 6. / 7. 8. 9. / 10. 11. 12. κ.ο.κ 13. 14. 15. /...

Παρατηρούμε πως οι αριθμοί 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22 δεν είναι παρά διαφορετικές συλλήψεις της μονάδας, όπως αποδεικνύει η εφαρμογή της Θεοσοφικής πρόσθεσης και

αναγωγής. Η σειρά των πρώτων 22 αριθμών λοιπόν που αναφέρονται στις 22 Μεγάλες Αρκάνες μπορεί να γραφεί και να απεικονιστεί με τρόπο τέτοιο που να έχει ως αφετηρία αυτούς τους αριθμούς.

Η Θεοσοφική πρόσθεση συνίσταται στην αριθμητική πρόσθεση όλων των αριθμών από τη μονάδα έως και αυτόν. Αυτή η πράξη μας δίνει την Θεοσοφική αξία του αριθμού. Έτσι ο αριθμός για παράδειγμα 4 ισούται με $1+2+3+4=10$ ο αριθμός $7 = 1+2+3+4+5+6+7=28=2+8=10$.

Και αν προσθέσουμε τις 12 πρώτες κάρτες του Ταρώ μας με τον ίδιο τρόπο, μας δίνει τον αριθμό 78 ($1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12=78$) που αφορά στο σύνολο γενικά των καρτών του Ταρώ!

Καθώς έχουμε αναγάγει τη σειρά όλων των αριθμών στους 4 πρώτους, είναι σημαντικό να γνωρίσουμε τη σημασία που αποδίδεται στον καθένα από αυτούς τους 4 πρώτους αριθμούς. Η Μονάδα είναι η δημιουργούσα αρχή των αριθμών εφόσον τα πάντα εκπορεύονται από αυτήν. Είναι η κατεχοχήν ενεργητική αρχή. Όμως από μόνη της τίποτα δεν μπορεί να παράγει, παρά μόνο όταν αντιτίθεται στον εαυτό της. Έτσι γεννιέται η δυαδικότητα, η αρχή της αντίθεσης, που παράγεται από τον 2, την κατεχοχήν Παθητική αρχή. Όπως σε όλα τα εκδηλωμένα όντα χρειάζεται ένας δυαδισμός για να αναδυθεί κάτι, είναι απαραίτητο να υπάρξουν δυο αντίθετα και συμπληρωματικά στοιχεία για να αναδυθεί η ζωή. Από την ένωση της Μονάδας και της Δυάδας γεννιέται η Τρίτη αρχή, που ενώνει τα δύο αντίθετα σε μια κοινή ουδετερότητα, $1+2=3$. Είναι η κατεχοχήν Ουδέτερη αρχή. Αυτές οι τρεις αρχές ανάγονται όλες στην τέταρτη (4), που δεν είναι τίποτα άλλο παρά μόνο μια παραδοχή της Μονάδας ως ενεργητικής αρχής.

Αυτή η πρώτη σειρά των αριθμών 1, 2, 3, 4 που παριστάνουν το ενεργητικό, το παθητικό, το ουδέτερο και ένα νέο ενεργητικό αντιστοιχεί σε όλα τα σημεία με τη σειρά των γραμμάτων του ιερού ονόματος ως εξής: Ιοντ (1) – Χε (2) – Βαυ (3) – 2ο Χε (4) και είναι ολοφάνερη η σχέση της μυστικής λέξης αυτής με την Πυθαγορική Τετρακτύ!

Οι 78 τώρα κάρτες του Ταρώ χωρίζονται ως εξής: 4 δέσμες από 16 Κάρτες = 56 εκτός και οι 22 Κάρτες που αποτελούν τους Θιράμβους. Οι 4 δέσμες αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα τα μαστοούνια ή τετράγωνα, τις κούπες ή καρδιές, τα σπαθιά ή τριφύλλια και τα δηνάρια ή καρό. Αν υποθέσουμε ότι είναι

η δέσμη των μπαστούνιων που εξετάζουμε, αποτελείται από 4 φιγούρες: τον Ρήγα (Βασιλιά), τη Ντάμα (Βασίλισσα), τον Ιππότη και τον Βαλέ (Υπηρέτη, ακόλουθο) και 10 κάρτες που έχουν μονάχα αριθμούς από το ένα 1 έως το δέκα.

Ο Βασιλιάς αντιπροσωπεύει το ενεργητικό, τον άνδρα, το αρσενικό. Η Βασίλισσα το παθητικό, τη γυναίκα, το θηλυκό, ο Ιππότης το ουδέτερο, τον έφηβο και τέλος ο Υπηρέτης με τον βαλέ που αντιστοιχεί στο 2ο Χε δεν είναι παρά ένας όρος μετάβασης από τις τέσσερις φιγούρες, στις σειρές αριθμών που τις ακολουθούν.

Σχετικά με τα Χρώματα: το Μπαστούνι εκπροσωπεί το ενεργητικό, τον Δημιουργό, το Θείο, οι Κούπες εκπροσωπούν το παθητικό, τη Θηλυκή αρχή που μπορεί και συντηρεί - ανανεώνει την Ζωή, τα Σπαθιά, εκπροσωπούν την ένωση των δύο σε σταυροειδή μορφή, τον Μεταμορφωτή, αυτόν που είναι ικανός να μεταβάλλει να μεταμορφώνει και τα Καρό εκπροσωπούν τη μετάβαση όπως είπαμε στο 2ο Χε και σε μια νέα γέννηση μιας νέας σειράς αριθμών. Για αυτό και ο αριθμός 4 ονομάζεται και Γενήτωρ, μεταβατικός, αυτός που γίνεται ξανά Δημιουργός. Επίσης αυτά τα 4 είδη της τράπουλας του Ταρώ συνδέονται με τα Τέσσερα Στοιχεία Γη, Νερό, Αέρας και Φωτιά, που διοικούν τους 4 Κόσμους, τον Φυσικό, τον Ζωτικό, τον Συναισθηματικό και τον Νοητικό αντίστοιχα. Δεν πρόκειται φυσικά γι αυτά που καθημερινά εννοεί ο κόσμος με τις λέξεις αυτές, αλλά για συμβολικά και μαγικά νοήματα. Έτσι π.χ. το στοιχείο Νερό δεν είναι το νερό που πίνεται, αλλά αναφέρεται στην παγκόσμια ζωτικότητα, στο Ύδωρ του Θαλή, στην ατομική μας ενέργεια, στον Ωκεανό της Ζωής των Αρχαίων. Έτσι λοιπόν τα Μπαστούνια αντιστοιχούν στη Φωτιά, οι Κούπες στο Νερό, τα Σπαθιά στον Αέρα, και τέλος τα Καρό στο στοιχείο της Γης. Κάθε Στοιχείο με τη σειρά του αναπτύσσεται μέσα από τους 10 αριθμούς, από τον Άσσο έως το Δέκα, εκφράζοντας ο καθένας μια φάση εξέλιξης του Στοιχείου και χαρακτηριστικά του Σύμπαντος και του ανθρώπου, που θα συνδεθεί με την τράπουλα χαρτομαντικά. Επίσης με τα 4 Στοιχεία συνδέονται οι τέσσερις φιγούρες σε μια άλλη εκδοχή του Πατέρα, της Μητέρας, του Υιού και της Κόρης.

Μπορούμε έτσι να καταλάβουμε το νόημα της δεύτερης σειράς Αρκάνων (Χαρτιά) 4, 5, 6, 7 γνωρίζοντας το νόημα της πρώτης σειράς Αρκάνων 1, 2, 3, 4 καθώς η δεύτερη σειρά δεν είναι παρά αντανάκλαση της πρώτης. Και αν συμβαίνει αυτό με

τις τριάδες - τετράδες, το ίδιο θα συμβαίνει κατά αντιστοιχία με τους 7 πρώτους γεννήτορες 1.4.7.10.13.16.19. κάθε σειράς που έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά όπως θα δούμε στον παρακάτω πίνακα.

Έτσι η πρώτη 1η Επτάδα εκφράζει την Ενεργητική Δημιουργία.

Το Θεϊόν, τις θεότητες Όσιρη, Βράχμα ή τον Πατέρα.

Η δεύτερα 2η Επτάδα εκφράζει τη συντήρηση. Το Αιθερικό, την Ίσιδα, τον Βισνού ή τον Υίο.

Και η 3η Επτάδα εκφράζει τη Μεταμόρφωση. Το Φυσικό, τον Ώρο, τον Σίβα ή Άγιο Πνεύμα.

Το σύνολο των συμβόλων, που αποτελούν το Ταρώ, αντί να παρουσιάζεται σε μια μόνο εικόνα, έχει κατανεμηθεί σε 78 κάρτες ή χαρτιά. Ο λόγος για αυτό είναι ότι η σημασία αυτού του συνόλου είναι πολλαπλή. Είναι ταυτόχρονα Θεολογική, Κοσμολογική όπως είδαμε με το απόκρυφο νόημα των Αριθμών, Ψυχολογική και Προφητική. Και αυτή η ποικιλία είναι αποτέλεσμα των διαφόρων συνδυασμών που προκύπτουν από τον συσχετισμό και τη σύγκριση των 78 αυτών καρτών. Μπορούμε λοιπόν να κάνουμε να μιλήσει το Ταρώ, όταν έχουμε

βρει ένα από τους ατελείωτους συνδυασμούς, δηλαδή όταν ξέρουμε πως να τοποθετήσουμε πάνω στο τραπέζι ένα μέρος ή όλες τις κάρτες ανάλογα με το τι ψάχνουμε να βρούμε. Θα ρωτήσουμε για παράδειγμα για τη Δημιουργία στο ανθρώπινο επίπεδο, ποια είναι η Ζωή του Παντός και πως ο άνθρωπος μπορεί ή οφείλει να πάρει μέρος σε αυτήν.

Το Ταρώ αντιπροσωπεύει την αρχαία γνώση, τον Εσωτερισμό, σε όλες τις δυνατές εξελίξεις. Αν θέλουμε λοιπόν να βρούμε μια σταθερή βάση για να μελετήσουμε τα σύμβολα των 22 μεγάλων Αρκανών θα πρέπει να προστρέξουμε σ' αυτή την αρχαία γνώση. Όχι βρίσκοντας την εξήγηση των συμβόλων, αλλά οδηγώντας μας να τα δημιουργήσουμε ένα προς ένα περιορίζοντάς τα σε σταθερές και γενικές αρχές. Έτσι δεν θα κάνουμε το λάθος να θελήσουμε να εξηγήσουμε τα σύμβολα του Ταρώ, αλλά θα αναζητήσουμε τον λόγο ύπαρξής τους, στην πηγή από όπου προήλθαν. Η αναζήτηση αυτή μας οδηγεί αυτόματα στο μεγάλο και σοβαρό πρόβλημα της καταγωγής του ίδιου του συμβολισμού...!! Η ανάλυση της λέξης: "Ιοντ - Χε - Βαυ - Χε" μας έδωσε τον γενικό νόμο πάνω στον οποίο κατασκευάστηκε στο σύνολό του το Ταρώ. Και η μελέτη του Ταρώ όσον αφορά στις αριθμητικές του διατάξεις, μας έδωσε το γενικό κλειδί, που πρέπει να εφαρμόζουμε σε κάθε ανάπτυξη του Ταρώ. Τα σύμβολα πρέπει λοιπόν να ακολουθούν ακριβώς

την εξέλιξη των αριθμών και όπως μπορούμε να δούμε, έτσι γίνεται. Ο παραπάνω πίνακας αποτελεί μια συνοπτική μικρή εισαγωγή στην μελέτη του συμβολισμού του Ταρώ που μας επιτρέπει κάποιες σημαντικές ομαδοποιήσεις και εξηγήσεις.

Αυτή η συμβολική λοιπόν δομή είναι κυκλική, αυτογενής, αεικίνητη και αυτοανανεωτική, όπως χαρακτηρίζεται κάθε αρχαίο σύστημα διδασκαλιών. Είναι ένας τροχός (ROTA) που στην περιφέρεια είναι οι έννοιες που αναφέραμε ως Βασιλιάς - Βασίλισσα, Ιππότης κλπ που κινούνται γύρω από έναν ακίνητο άξονα του "Τίποτα - Μηδενός" που συμβολίζει τον Πρωταρχικό Χώρο (Ο) από όπου ξεκινά η Δημιουργία. Για την τροχιά δεν υπάρχει αρχή ούτε τέλος, κανένας δεν είναι ανώτερος ή κατώτερος. Στο Ταρώ αποκαλύπτονται κάποιες ιδιαίτερες όψεις του Σύμπαντος, κάποιες ειδικές διδασκαλίες που ήθελαν να εκφράσουν και να καθιερώσουν οι Μύστες που στο βάθος των χρόνων, από τη Μυστηριακή Αίγυπτο, συνέθεσαν τις εικόνες του Ταρώ. Το Ταρώ ή Ταρώτ απεικονίζει σε βαθιά σύμβολα το λεγόμενο Δένδρο της Ζωής, δηλαδή το ίδιο το Σύμπαν στην εσωτερική του Δομή. Αλλά στην μακρινή του μορφική εξέλιξη υπέστη αρκετές μεταλλαγές ερμηνείας. Έτσι π.χ. ο Αυτοκράτορας και η Βασίλισσα της μεσαιωνικής τράπουλας συσχετίστηκαν άμεσα με τον Άγιο Ρωμαίο Αυτοκράτορα και τη σύζυγό του. Το Χαρτί που αρχικά λεγόταν "Ιεροφάντης"

και που αναπαρίστανε τον Όσιρι, όπως δείχνει η μορφή του στέμματός του, ταυτίστηκε στην εποχή της Αναγέννησης με τον Πάπα. Δεν πρόκειται όμως για ουσιαστικές αλλαγές στην ουσία του ίδιου του Ταρώ. Οι ερμηνείες αυτές είναι απατηλές εφόσον εντάσσονται σε συγκεκριμένα χωροχρονικά πλαίσια και διαφεύγουν από την αέναη και υπερβατική μεταφυσική σημασία των συμβόλων.

Το Ταρώ τέλος αποτελεί μια εικονογραφημένη αναπαράσταση των Δυνάμεων της Φύσης, όπως τις αντιλαμβάνονταν οι Αρχαίοι Σοφοί, σύμφωνα με έναν καθολικό συμβολισμό που έχει την ρίζα του στον παγκόσμιο Νου και που καθρεπτίζεται στον Συλλογικό ανθρώπινο Νου.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο το Ηλιακό Σύστημα δεν παρουσιάζεται σαν μια σφαίρα, αλλά σαν ένας Τροχός ή ROTA. Οι Αρχαίοι φαντάστηκαν τον Τροχό αυτό πολύ πιο καθαρά απ' ότι συνήθως τον φαντάζονται οι σύγχρονες αντιλήψεις και έδωσαν ειδική σημασία στην φανταστική περιφέρεια. Αυτή την Περιφέρεια ή Ζώνη ονόμασαν Ζωδιακό Κύκλο, η οποία σύμφωνα με τα Αστέρια και την πορεία του Ήλιου, μας δίνει 12 Αστερισμούς ή Ζώδια μέσα σ' αυτήν, 7 Πλανήτες και 3 Μορφές Κυβέρνησης του Κέντρου που ονομάζουμε Ήλιος. Μια Τρισυπόστατη Θεότητα που πηγάζει από το μεγάλο αυτό Κέντρο μας Ήλιο και στερεώνει τον «Τροχό» εφόσον η ύπαρξη του κέντρου είναι πάντα αυτή που ορίζει τον Κύκλο - περιφέρεια σύμφωνα με τον εσωτερισμό. Με βάση επίσης την Τριαδική πραγματικότητα, με βάση τον αριθμό 3 μπορούμε να μιλήσουμε για έναν Τριπλό Ηλιακό Λόγο, που όπως είδαμε παραπάνω εκφράζεται σε όλες τις Θρησκείες ως Πατέρας - Μητέρα και Υιός.

Η δομή λοιπόν του Ταρώ είναι υπερκόσμια, αγκαλιάζει το σύμπαν που ορίζεται για εμάς τους ανθρώπους μέσα στον πλανήτη Γη. Αυτό είναι σημαντικό να το έχει κανείς υπόψη, καθώς όλα ισχύουν από την άποψη του παρατηρητή και του σημείου αναφοράς. Πρόκειται για μια θεωρία της Σχετικότητας εφαρμοσμένης στη Μεταφυσική. Έτσι το μήνυμα του Ταρώ, όπως και κάθε συμβολικού κώδικα, χρωματίζεται αυτόματα από εκείνον που το αντιλαμβάνεται, το παρατηρεί και το επεξεργάζεται ερμηνευτικά σε κάποιο χωροχρονικό πλαίσιο. Αλλά μέσα σ' αυτό το πλαίσιο σχετικότητας αποκτά αξία αντικειμενική και απόλυτη και εκεί ακριβώς βρίσκεται η λειτουργικότητα του σαν μαντικού στοιχείου. Δυστυχώς στις

μέρες μας η τράπουλα του Ταρώ εκτιμάται περισσότερο από την άποψη αυτή παρά από τη μεταφυσική και μυστικιστική της όψη. Ο λόγος είναι πως ο ίδιος ο άνθρωπος έχει χάσει τη σύνδεσή του με το πνεύμα και την εσωτερική αληθινή του φύση, έχει πάψει να τοποθετείται με φιλοσοφικό τρόπο στη Ζωή, επιλέγοντας περισσότερο να δρα ως ένα βιολογικό μηχάνημα που το εγωιστικό του συμφέρον είναι ο χρυσός του κανόνας. Το Ταρώ όμως τίποτα δεν έχασε, απλά παραμένει βουβό... Ο άνθρωπος αντίθετα έχει χάσει αυτή την επαφή με τον ανώτερο Πνευματικό Κόσμο και μην έχοντας πλέον την ικανότητα να εκφράσει και να αντιληφθεί αυτές τις διαχρονικές αξίες παραμένει και αυτός βουβός, έως ότου αφυπνιστεί ξανά και αρχίσει να βαδίζει τη μαγική Ατραπό!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ταρώ και Αστρολογία, Σημειώσεις ενός Μύστη, Σεν Ζερμαίν, εκδ. Νέα Ακρόπολη
- Το Ταρώ των Βοημών, Το πιο αρχαίο βιβλίο του Κόσμου, Πάπυς, Δρ. Ζεράρ Ανκώ, Εκδ. Πύρινος Κόσμος
- Αόρατοι Κόσμοι, Χόρχε Λιβράγγα, Εκδ. Νέα Ακρόπολη
- Μυστική Δοξασία, Έλενα Πέτροβνα Μπλαβάτσκι, Εκδ. Πύρινος Ήλιος
- Το Βιβλίο του ΘΩΘ, Aleister Crowley, Αγγυπιακά Ταρώ

Τράπουλα

Κείμενο: Νίκος Κοντονής

Από τα παιδικά τους χρόνια όλοι οι άνθρωποι έχουν μια επαφή με την τράπουλα, που αρχικά είναι ένα αθώο παιχνίδι και στη συνέχεια μεταμορφώνεται σε ένα σύμβολο της τύχης το οποίο αν δεν ελέγχουμε ίσως να έχει δυσάρεστα αποτελέσματα.

Τα χαρτιά της τράπουλας συνδυάζονται κυρίως με την τύχη, το γούρι, και γενικά είναι σαν ένας αόρατος θεός ο οποίος κάνει τις επιλογές του τυφλά... Ταιριάζει ίσως να επιχειρήσουμε σήμερα μια περιήγηση στον κόσμο του χαρτοπαιγνίου, με οδηγούς μας τα φύλλα της τράπουλας. Η καταγωγή της, αβέβαιη, χάνεται μέσα στον χρόνο, στους μύθους και στις παραδόσεις.

Η λέξη «τράπουλα», που σημαίνει «δεσμίδα των παιγνιοχάρτων», προέρχεται από την ιταλική λέξη «trappola», που έχει διττή σημασία ως «παγίδα» αλλά και ως «δόλος».

Η τράπουλα αποτελείται από τα «τραπουλόχαρτα» ή «παιγνιοχάρτα» ή «χαρτιά» και προήλθε από το ιταλικό παιχνίδι «ταρόκ» ή «ταρόκο», που παιζόταν με χοντρά τετράγωνα ή παραλληλόγραμμα χαρτιά με αριθμημένες φιγούρες, τόσο για ψυχαγωγία, όσο και για κερδοσκοπία.

Υπήρχε ένα βενετσιάνικο παιχνίδι που λεγόταν trappola, από το οποίο μάλλον πήρε την ονομασία της η τράπουλα και μέσω Επτανήσων πέρασε η λέξη και στα ελληνικά, αρχικά με τη σημασία της δεσμίδας που χρησιμοποιούσαν οι παίχτες για να παίξουν το συγκεκριμένο παιχνίδι και μετά για την οποιαδήποτε δεσμίδα χαρτιών.

Από την αρχαιότητα οι άνθρωποι προκαλούσαν την τύχη τους, για καλό ή για κακό, προσπαθώντας μέσα από το παιχνίδι να ανατρέψουν τη μοίρα τους, να την εξορκίσουν, να την κάνουν σύμμαχο σε αυτόν τον ατέρμονο κύκλο της ζωής.

Τα τυχερά παιχνίδια μάς κληροδοτήθηκαν από τον αρχαίο κόσμο.

Στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία το πιο γνωστό τυχερό παιχνίδι παιζόταν με αστραγάλους ή ζάρια, που τα έλεγαν κύβους και από εκεί μας έχει μείνει η λέξη που είπε στα ελληνικά ο Ιούλιος Καίσαρ όταν αποφάσισε να διαβεί τον Ρουβίκωνα, «Ο κύβος ερρίφθη».

Φράση η οποία έχει μείνει στην ιστορία σαν ένα σύμβολο βούλησης – απόφασης για κάτι από το οποίο δεν υπάρχει επιστροφή. Αυτό ακριβώς συμβαίνει και με το σύνολο των τυχερών παιχνιδιών, με την τράπουλα να είναι η πιο αγαπητή επιλογή.

Τα πρώτα παιγνιοχάρτα ήταν από περγαμηνή ή λεπτά οστέινα φύλλα ή και από υλικά χειροποίητα ζωγραφισμένα και πραγματικά αριστουργήματα μικρογραφίας και γι' αυτό το λόγο ιδιαίτερα ακριβά. Χάρη στην εφεύρεση της ξυλογραφίας και βεβαίως της τυπογραφίας, η εκτύπωση καθίσταται πιο εύκολη και συνεπώς οι τράπουλες πιο φθηνές.

Το δυσκολότερο στάδιο κατασκευής είναι η εκτύπωση της πίσω όψευς, αφού όλες οι πίσω όψεις όλων των χαρτιών μιας τράπουλας πρέπει να είναι απολύτως όμοιες, ώστε να μην αναγνωρίζονται. Κάθε τραπουλόχαρτο που διαφέρει έστω και

κατ' ελάχιστο ή που είναι έστω και ελαφρά λερωμένο, πρέπει να καθαριστεί ή να αντικατασταθεί ώστε η τράπουλα να είναι άψογη!

Η Προέλευση της τράπουλας...

Η προέλευση της τράπουλας καλύπτεται με ένα πέπλο μυστηρίου.

Ακόμηκαι σήμερα αποτελεί ένα άλυτο μυστήριο. Το μόνο σίγουρο είναι ότι προήλθε από την ανατολή, με τις απόψεις των ιστορικών να δίστανται από ποια χώρα ακριβώς. Άλλοι υποστηρίζουν ότι ήταν δημιούργημα των Αράβων, άλλοι των Ινδών ή των Αιγυπτίων. Το πιο πιθανό σύμφωνα και με τους περισσότερους ιστορικούς είναι ωστόσο η Κίνα, χώρα στην οποία εφευρέθηκε το χαρτί.

Όσον αφορά στην Αίγυπτο επικρατεί η άποψη ότι η τράπουλα εμφανίστηκε για πρώτη φορά έχοντας επάνω της θρησκευτικές απεικονίσεις και από αυτό εικάζεται ότι η τράπουλα επινοήθηκε στα μυστήρια για μαντικούς σκοπούς. Την άποψη αυτή ασπάζονται περισσότερο οι αποκρυφιστές, που μάλιστα θεωρούν ότι η εφεύρεση των τραπουλόχαρτων χρονολογείται πριν από τον έντυπο λόγο και ότι αποτέλεσε για την Αίγυπτο την πρώτη μορφή «βιβλίου». Τα μυστήρια στην αρχαιότητα αποτελούσαν τα πανεπιστήμια του πνεύματος όπου μόνο υποψήφιοι μύστες ηθικά εξαγνισμένοι μπορούσαν να μπουν στην ατραπό της μύησης. Τα τραπουλόχαρτα σύμφωνα με τους αποκρυφιστές αποτύπωναν συμβολικά την αρχέγονη γνώση και αποτελούσαν ένα μέρος της λατρείας του Αιγυπτίου Θεού των επιστημών και των τεχνών, Θωτ.

Με τη βοήθειά τους μπορούσε να προβλεφθεί η μοίρα των ανθρώπων και το μέλλον τους, να δοθούν συμβουλές προς αυτούς και να εξηγηθεί η θέληση των θεών.

Οι υποστηρικτές αυτής της άποψης θεωρούν ότι αυτά τα αρχέγονα «Φύλλα της Τύχης» ή «Τάροκ» αποτελούν τον «πνευματικό πρόγονο» όλων των τραπουλόχαρτων και ότι η πιο αυθεντική μορφή τους διασώθηκε ως «Τάροκ των Βοημών» και ήδη ως τράπουλα με την ονομασία «Ταρώ του Θωτ».

Η επικρατέστερη και με τα περισσότερα επιχειρήματα άποψη όμως, είναι αυτή που συνδέει την τράπουλα με την Κίνα. Εδώ λοιπόν φαίνεται πως εμφανίστηκαν για πρώτη φορά παιγνιόχαρτα μεταξύ του 7ου και του 10ου αιώνα, στην

αρχή μάλιστα μπορεί ταυτόχρονα να χρησιμοποιούνταν και ως χαρτονομίσματα, όπως πιστεύουν κάποιοι ιστορικοί.

Η ομοιότητα πάντως των κινέζικων χαρτονομισμάτων και των κινέζικων παιγνιόχαρτων είναι αξιοσημείωτη.

Τα παιγνιόχαρτα θεωρούνται εξέλιξη των κινέζικων ντόμινο, γιατρικού της πλήξης.

Σύμφωνα με μια εκδοχή που βρίσκουμε στην κινέζικη εγκυκλοπαιδεία – λεξικό «Τσινγκ-Τσε-Τουνγκ» του 1678, ο Κινέζος αυτοκράτορας του 12ου αιώνα Σεν-Χο, ανέθεσε στους σοφούς του να βρουν ένα αντίδοτο στην πλήξη που ένιωθαν στο παλάτι...

«Ο περιορισμός εκεί στο ανάκτορο λέγεται ότι ήταν κουραστικός και ανιαρός για τις 300 παλλακίδες του Κινέζου αυτοκράτορα του 12ου αιώνα, Σεν -Χο. Κάθε τόσο οι κοπέλες που δεν άντεχαν πια, ξεγλιστρούσαν μέσα στη νύχτα και βάνιζαν προς τη λίμνη, όπου αθόρυβα και αποφασιστικά έπεφταν μέσα. Πότε – πότε οι φρουροί έπιαναν κάποια από αυτές, καθώς επιχειρούσε το τελευταίο αυτό ταξίδι, και της ζητούσαν να εξηγήσει γιατί αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει. Η απάντηση ήταν πάντα η ίδια: Η πλήξη...

«Βράδιαζε στο μικρό χωριό, ο χειμώνας είχε βγάλει τα δόντια του για τα καλά και η γιαγιά με την μαγκουρίτσα της αμπάρωνε το σπίτι για τη νύχτα που θα ακολουθούσε, το εγγόνι της είχε φέρει ξύλα από την αποθήκη και την περίμενε να ανάψουν το τζάκι.

Αφού τοποθέτησε τα ξύλα στο κέντρο της εστίας βάζοντας τα ψιλά στο κέντρο και τα πιο χοντρά απ' έξω ανυπομονούσε να ανάψει η φωτιά.

Αφού άναψε το τζάκι και η λάμψη της φωτιάς φώτισε τα πρόσωπα τους η γιαγιά λέει τη γνωστή φράση στον μικρό... **ας παίξουμε μια κοντσίνα πριν πάμε για ύπνο.**

Ο μικρός πάντα όταν έβλεπε την τράπουλα ήταν γι' αυτόν κάτι μαγικό.. τηλεόραση δεν υπήρχε, μόνο ακουγόταν το τρίξιμο των ξύλων και η μυρωδιά της φωτιάς... **τι ωραία εποχή, πόσο πιο απλοί ήταν οι άνθρωποι! Καθώς ξεκινούσε η γιαγιά να μοιράζει τα φύλλα ο μικρός ευχόταν να μην τελείωνε ποτέ αυτό το ιδιαίτερο παιχνίδι για την ηλικία του ... η κοντσίνα».**

Ο Σεν –Χο κάλεσε λοιπόν τους σοφούς του και τους ζήτησε να βρουν ένα φάρμακο για την ανία. Μετά από λίγο καιρό εμφανίστηκε ένας σοφός κρατώντας μια συλλογή από μικρές, ωραία διακοσμημένες πλάκες από ελεφαντόδοντο, με τις οποίες όπως έλεγε, μπορούσε να παίξει κανείς πολλά παιχνίδια. Ο αυτοκράτορας ενθουσιάστηκε, όπως και οι κοπέλες. Σε ελάχιστο χρονικό διάστημα και οι τριακόσιες έπαιζαν μετά μανίας».

Τα κινέζικα τραπουλόχαρτα πέρασαν στην οθωμανική αυτοκρατορία και από την Αίγυπτο των Μαμελούκων περνούν γύρω στο 1370 στην Ιταλία και στην Ισπανία.

Η τράπουλα των Μαμελούκων ήταν εντυπωσιακά όμοια με μια σύγχρονη.

Το μόνο βέβαιο είναι ότι η τράπουλα δεν αποτελεί ευρωπαϊκή εφεύρεση, αφού στην Ευρώπη ήρθε από την Ασία. Είτε από τους Σταυροφόρους που την έμαθαν από τους Τατάρους, είτε από τους Άραβες της Ισπανίας τον 14ο αιώνα, είτε, πάλι κατά τον 14ο αιώνα από τους επιτιθέμενους στη Σικελία Σαρακηνούς που την ονόμαζαν «ναϊμπί» είτε, κατ' άλλες απόψεις μέσω των ρομά αθίγγανων.

Τα 52 φύλλα της τράπουλας

Το κάθε χαρτί σε μια τράπουλα έχει τις δικές του ξεχωριστές ιδιότητες.

Στην πραγματικότητα μπορεί κανείς να επινοήσει αμέτρητα παιχνίδια και πασιέντζες.

Μια τράπουλα αποτελείται από 52 φύλλα, σαν να είναι 52 άτομα από τέσσερις διαφορετικές οικογένειες ή φυλές με τον μπαλαντέρ να είναι μέσα αλλά και έξω από την τράπουλα.

Κάθε φυλή έχει δέκα φύλλα αριθμημένα από 1 έως 10 και τρία «βασιλικά φύλλα», τον βασιλιά, τον αντιβασιλιά και τον βεζίρη.

Τα 52 φύλλα αντιστοιχούν στις εβδομάδες του χρόνου. Τα 13 φύλλα κάθε «χρώματος» ή φυλής όπως ονομάζονται, αντιστοιχούν στις εβδομάδες μιας εποχής.

Τα 4 «χρώματα» των φυλών αντιστοιχούν στις εβδομάδες του μήνα ή τις εποχές του χρόνου ή τα τέσσερα στοιχεία της φύσης και οι 12 φιγούρες είναι όσοι και οι μήνες του χρόνου.

Οι φυλές έχουν δύο χρώματα, δείχνοντας έτσι τη δυαδικότητα στη ζωή, το αρσενικό και το θηλυκό, την ένωση των αντιθέτων.

Μέσα από αυτές τις «συμπτώσεις» οι οποίες δεν είναι και τόσο τυχαίες, η χρήση της τράπουλας αποκτά μαντικούς σκοπούς για την πρόβλεψη του μέλλοντος. Για τον λόγο αυτό τα τραπουλόχαρτα ενσαρκώνουν μια ιδιαίτερη συμβολική σημασία.

Όσον αφορά στην μαντική τέχνη το σίγουρο είναι ότι κάθε φύλλο έχει τη δική του ιδιότητα, η οποία επηρεάζεται από τον συνδυασμό των άλλων φύλλων της τράπουλας.

Η πιο γνωστή και απλή μορφή χαρτομαντείας θεωρείται η πασιέντζα ή πασιέντσα.

Το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό της πασιέντζας όσον αφορά στην μαντική τέχνη είναι η καταφατική ή αποφατική απάντηση για το εάν θα συμβεί ή όχι ένα γεγονός ή μια προσδοκώμενη εξέλιξη, κάτι που εξαρτάται από την ανεμπόδιστη τοποθέτηση των χαρτιών σε μια ορισμένη – συγκεκριμένη διάταξη.

Η παράδοση μας λέει ότι όταν μια τράπουλα χρησιμοποιείται για τον λόγο της μαντικής τέχνης δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως χαρτοπαίγνιο. Ο ενδιαφερόμενος, πριν «το ρίξιμο των χαρτιών» όπως συνηθίζεται να λέγεται, πρέπει να αγγίζει την τράπουλα και είναι καλύτερα να μην την πιάνει παρά μόνο ο ερμηνευτής της. Η συγκεκριμένη τράπουλα που χρησιμοποιείται για μαντική πρέπει να καθαρίζεται τακτικά.

Τα μπαστούνια: Σχετίζονται με τα ξαφνικά και συνήθως δυσάρεστα γεγονότα. Προμηνύουν εμπόδια, προβλήματα υγείας, απογοήτευση, αποτυχία.

Οι κούπες: Είναι θετικές κάρτες, σχετίζονται με την καλή τύχη, τον έρωτα, τους έξυπνους ελιγμούς και γενικότερα τη χαρά της ζωής.

Τα σπαθιά: Συνήθως το μήνυμά τους είναι θετικό, σχετίζονται με τα υλικά αγαθά, την κοινωνική ζωή, τη δράση.

Τα καρό: Σχετίζονται με τη φιλοδοξία, την καριέρα, το χρήμα, τα υλικά αγαθά και η παρουσία τους δείχνει πώς οι σωστές κινήσεις θα φέρουν αποτέλεσμα.

Οι άσσοι και οι φιγούρες: Είναι τα πιο ισχυρά χαρτιά και σχετίζονται με τα σημαντικά πρόσωπα και γεγονότα στη ζωή μας, με τη δύναμη και τις δυνατότητές μας.

Τα δεκάρια και τα εννιάρια: Σχετίζονται με τον χρόνο, το πόσο σύντομα δηλαδή θα συμβεί κάτι, την έκπληξη, τα νέα σχέδια, την πραγματοποίηση των στόχων και εντείνουν τη σημασία των ισχυρών χαρτιών.

Τα μικρότερα χαρτιά: Σχετίζονται με τη στασιμότητα, το τέλμα, την απραξία και τις ασημαντες διαφοροποιήσεις. Όταν συνδυάζονται με τα ισχυρά χαρτιά αποδυναμώνουν τη σημασία τους, ή καθυστερούν την εξέλιξη διάφορων καταστάσεων.

Ο Άσσος μπαστούνι αποτελεί ένα από τα πιο ισχυρά φύλλα της τράπουλας όσον αφορά στην τύχη. Στην Αγγλία το 1562 ονομάστηκε «deathcard» επειδή ψηφίστηκε με νόμο η θανατική ποινή για όποιον πλαστογραφούσε το συγκεκριμένο «ισχυρό» τραπουλόχαρτο.

Μπορούμε να φανταστούμε ότι κάθε χαρτί, από τη στιγμή που το πιάνουμε στα χέρια μας, απελευθερώνει ένα τζίνι που έχει ένα μήνυμα για εμάς είτε θετικό είτε αρνητικό. Σημαντικό ρόλο παίζει η σκέψη και η διάθεση του ανθρώπου, πράγμα από το οποίο καταλαβαίνουμε ότι ο άνθρωπος έχει κάποιες δυνάμεις, όπως η σκέψη και η διαίσθηση, που στάθηκαν αφορμή για την κλίση του προς τις μαντικές τέχνες.

Ο Βαλές, η Ντάμα και ο Ρήγας είναι τα πιο γνωστά χαρτιά

της τράπουλας, ωστόσο ελάχιστοι γνωρίζουν τι πραγματικά απεικονίζουν. Σύμφωνα λοιπόν με τους ιστορικούς, οι φιγούρες αυτές δεν είναι τυχαίες, αλλά αναφέρονται σε μεγάλες μορφές της αρχαιότητας.

Ποιους απεικονίζουν όμως οι φιγούρες που βλέπουμε στην τράπουλα;

Όπως εξηγούν οι ιστορικοί, κατά καιρούς εμφανίστηκαν αρκετές παραλλαγές σχεδίων αλλά τελικά επικράτησε το γαλλικό σχέδιο του 16ου αιώνα, γι' αυτό και οι φιγούρες φέρουν παραδοσιακές ενδυμασίες της εποχής.

Στα γαλλικά τραπουλόχαρτα, οι φιγούρες πήραν τα ονόματα μεγάλων προσωπικοτήτων της ιστορίας, έτσι ο ρήγας κούπα είναι ο Καρλομάγνος, ο ρήγας καρό ο Καίσαρ, ο ρήγας σπαθί ο Μέγας Αλέξανδρος και ο ρήγας μπαστούνι ο Δαβίδ.

Υπάρχουν και δύο άλλες φιγούρες ελληνικού ενδιαφέροντος: η Αθηνά ως ντάμα μπαστούνι και ο Έκτορας ως βαλές καρό. Σε άλλες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκαν φιγούρες με πρόσωπα εστεμμένων ή ακόμα και με αντιθησκευτικές παραστάσεις στη γαλλική επανάσταση. Αλλά και μια φιλελληνική τράπουλα που κυκλοφόρησε στην Ουγγαρία το 1829 και της οποίας σώζονται 11 φύλλα στο Ιστορικό Μουσείο παρουσιάζει στις φιγούρες της τους: Καποδίστρια (Ρήγας κούπα), Κουντουριώτη (Ρήγας σπαθί), Μαυροκορδάτο (Ρήγας καρό), Υψηλάντη (Ρήγας μπαστούνι), Ελλάδα (Ντάμα κούπα), Αθηνά (Ντάμα καρό), Καρτερία (Ντάμα μπαστούνι), Μιαούλη (Βαλές κούπα), Κολοκοτρώνη (Βαλές σπαθί), Μπότσαρη (Βαλές καρό) και Κανάρη (Βαλές μπαστούνι).

Το Κ απεικονίζει τον βασιλιά (King), το Q τη βασίλισσα (Queen) και το J τον ιππότη, υπηρέτη και γενικά τον υπασπιστή (Jack).

Κατά τη διάρκεια της Γαλλικής Επανάστασης, όπως ήταν φυσικό, οι φιγούρες αντικαταστάθηκαν: οι βασιλείς της τράπουλας αντικαταστάθηκαν από φιλοσόφους (Μολιέρος, Λα Φονταίν, Βολταίρος, Ρουσσώ), οι ντάμες – βασίλισσες από αρετές και οι βαλές από δημοκρατικούς στρατιώτες. Αργότερα επιχειρήθηκε να επιβληθεί μια «αυτοκρατορική» τράπουλα, σε σχέδια του ζωγράφου «David» (γνωστός Γάλλος ζωγράφος) αλλά τελικώς τα παραδοσιακά χαρτιά, αυτά δηλαδή με τους βασιλείς, τις βασίλισσες και τους βαλές, επανεμφανίστηκαν το 1813 και επικράτησαν οριστικά.

Η παλαιότερη γνωστή ελληνική τράπουλα χρονολογείται

στο 1822 και σ' αυτήν οι τέσσερις ρηγάδες απεικονίζονται με τις μορφές των Αλέξανδρου Υψηλάντη, Οδυσσέα Ανδρούτσου, Γεωργάκη Ολύμπιου και Γεωργίου Καντακουζηνού.

Ο ρόλος του μπαλαντέρ είναι κάπως παράξενος γιατί διαφέρει απ' όλους τους άλλους. Δεν είναι ούτε σπαθί ούτε καρό ούτε κούπα ούτε μπαστούνι. Δεν είναι ούτε οχτάρι ούτε εννιάρι ούτε ρήγας ούτε βαλές. Είναι μόνος του, έξω από την τράπουλα, και δεν ταιριάζει στ' αλήθεια με τα υπόλοιπα χαρτιά. Βρίσκεται στο ίδιο κουτί μαζί τους, αλλά δεν είναι μέλος της οικογένειας. Γι' αυτό μπορούμε να τον βγάλουμε από την τράπουλα χωρίς κανένα πρόβλημα, χωρίς να λείψει από κανέναν κι από πουθενά.

Ο μπαλαντέρ είναι ένας τύπος τρελούτσικος και παράξενος, που απλούστατα διαφέρει απ' όλους τους άλλους.

Επίλογος

Αν θα έπρεπε να αναζητήσουμε ένα σύμβολο παγκόσμιας αποδοχής, που να αποτελεί το σήμα κατατεθέν για το κυνήγι της τύχης, ασφαλώς το πιο αντιπροσωπευτικό θα ήταν η τράπουλα. Εδώ και αιώνες τα μικρά αυτά πολύχρωμα χαρτάκια ασκούν ακατανίκητη έλξη και γοητεία στον άνθρωπο ανεξάρτητα από τη φυλή στην οποία ανήκει, την κοινωνική τάξη ή το επίπεδο μορφώσεώς του.

Βασιλιάδες και μεροκαματιάρηδες από τη στιγμή που θα καθίσουν γύρω από το τραπέζι με την πράσινη τσόχα κρατώντας μια τράπουλα στα χέρια εξομοιώνονται απόλυτα και συμπεριφέρονται κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο.

Η τράπουλα είναι μία καταπληκτική εφεύρεση, την οποία πολλοί προσπάθησαν να απαγορεύσουν, αλλά ουδείς τα κατάφερε!

Πηγές:

- Το Μυστήριο της Τράπουλας Jostein Gaarder
- el.wikipedia.org
- www.sarantakos.com
- www.cretalive.gr/istoria/trapoyla-ayti-idiaboliki-epinoisi
- lifesharing.gr
- www.iefimerida.gr
- https://torah.gr

Η Νέα Ακρόπολη πραγματοποιεί δράσεις για τη Φιλοσοφία, τον Πολιτισμό και τον Εθελοντισμό, προσφέροντας ουσιαστικές επιλογές και καλύπτοντας όλους όσοι επιθυμούν να φέρουν στη ζωή τους μια εσωτερική αναγέννηση.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Εισαγωγικό σεμινάριο Εσωτερικής Φιλοσοφίας και Εσωτερικής Ψυχολογίας • Ανοιχτές συζητήσεις για τη Φιλοσοφία • Διαλέξεις, σε συνεργασία με χώρους πολιτισμού, για την Παγκόσμια Ημέρα Φιλοσοφίας υπό την αιγίδα της UNESCO

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους • Θεατρικά δρώμενα • Μουσικές θεματικές βραδιές • Δημιουργικά εργαστήρια: αρχαιολογικών αντιγράφων, πυρογραφίας, ζωγραφικής • Εκδοτική δραστηριότητα βιβλίων εσωτερισμού και φιλοσοφίας • Αθλητική δραστηριότητα: αθλητικοί αγώνες, τουρνουά, φιλοσοφικές πολεμικές τέχνες • Ομάδες ανάγνωσης και ανταλλαγής βιβλίων (Booksharing – Booklab)

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Οικολογικές πρωτοβουλίες για τη φροντίδα πάρκων, δασών, παραλιών • Κοινωνικές πρωτοβουλίες στήριξης ευπαθών ομάδων και προσφοράς • Αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών • Σεμινάρια για την ανάπτυξη της εθελοντικής συνείδησης • Δίκτυο ανταλλακτικής και εναλλακτικής οικονομίας • Ετήσια Πανελλήνια Πορτή Εθελοντισμού, με συμμετοχή τοπικών και διεθνών εθελοντικών οργανισμών (Κίνηση Φορέων Εθελοντισμού)

Αθήνα, 210 88 10 830

Ιλίσια, 210 7794368, 6987124197

Περιστέρι, 2130282657

Αιγάλεω, 698 185 8033

Καλλιθέα, 216 7007072

Πειραιάς, 211 4025482

Θεσσαλονίκη (κέντρο), 2310-285020

Θεσσαλονίκη (Άγιος Δημήτριος), 6979496723

Θεσσαλονίκη (Ανάληψη), 2313094863

Ηράκλειο, 6981888493

Ρέθυμνο, 28310 52884

Χανιά, 2821023189

Βόλος, 6974482907

Πάτρα 2610006923 & What's up 6980500044

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

Αναγέννηση

- Φλωρεντία, η γενέτειρα της Ευρωπαϊκής Αναγέννησης
- Λεονάρντο Ντα Βίντσι
- Μαρσίλιο Φιτσίνο
- Ραφαήλ
- Αναγεννησιακός ουμανισμός

Socialize

philosophically

βρείτε τις εκδόσεις
μας ηλεκτρονικά
στο scribd.com

Ενημέρωση
Διαγωνισμοί
Short films and
spots for thinking
Φωτογραφίες
Ρητά for sharing

www.nea-acropoli.gr

www.nea-acropoli-athens.gr

www.nea-acropoli-thes.gr

ζήσε με την

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Ποιος είμαι;

Από πού έρχομαι;

Πού πηγαίνω;

Οι απαντήσεις
θα αναζητηθούν
στους:

Πλάτωνα

Αριστοτέλης

Μπαγκαβάτ Γκίτα

Βούδας

Κομφούκιος

Θιβέτ

Αίγυπτος

Πλωτίνος

Στωικοί

Καντ

Διάρκεια:

12 συναντήσεις

Ενάρξεις: κάθε μήνα στα κέντρα της Νέας Ακρόπολης στην Ελλάδα

ISSN 2944-9367

9 772944 936004